

Az Európai Unió
Tanácsa

Brüsszel, 2022. november 4.
(OR. en)

14348/22
ADD 1

FRONT 409
COMIX 513

FEDŐLAP

Küldi:	az Európai Bizottság főtitkára részéről Martine DEPREZ igazgató
Az átvétel dátuma:	2022. október 31.
Címzett:	Thérèse BLANCHET, az Európai Unió Tanácsának főtitkára
Biz. dok. sz.:	C(2022) 7591 final
Tárgy:	MELLÉKLET a következőhöz: A Bizottság ajánlása a tagállamok illetékes hatóságai által a személyek határokon történő ellenőrzése során használandó közös „Határőrök gyakorlati kézikönyve (Schengeni kézikönyv)” létrehozásáról, valamint a C(2019) 7131 final bizottsági ajánlás felváltásáról

---

Mellékelten továbbítjuk a delegációknak a C(2022) 7591 final számú dokumentumot.

Melléklet: C(2022) 7591 final

Brüsszel, 2022.10.28.
C(2022) 7591 final

ANNEX

MELLÉKLET

a következőhöz:

A Bizottság ajánlása

**a tagállamok illetékes hatóságai által a személyek határokon történő ellenőrzése során
használandó közös „Határőrök gyakorlati kézikönyve (Schengeni kézikönyv)”
létrehozásáról, valamint a C(2019) 7131 final bizottsági ajánlás felváltásáról**

MELLÉKLET

Határőrök gyakorlati kézikönyve

ELSŐ RÉSZ – FOGALOMMEGHATÁROZÁSOK	6
MÁSODIK RÉSZ – HATÁRFORGALOM-ELLENŐRZÉS	15
I. SZAKASZ: Határforgalom-ellenőrzési eljárások.....	15
1. Határátkelőhelyeken történő ellenőrzések	15
2. A szabad mozgás uniós jogával rendelkező személyek ellenőrzése.....	20
3. Harmadik országok állampolgárai tekintetében a beutazáskor végzett ellenőrzések	30
4. A Schengeni Információs Rendszerben (SIS) és az elloptott és elvesztett úti okmányokat tartalmazó adatbázisban (SLTD) végzett lekérdezések	49
5. A személyek egyes kategóriáinak ellenőrzésére vonatkozó különös szabályok	62
5.1. Államfők	62
5.2. Pilóták	62
5.3. Tengerészek (seafarer)	63
5.4. Diplomata-, hivatali vagy szolgálati útlevéllel rendelkezők és nemzetközi szervezetek tagjai	64
5.5. Kishatárforgalmi rendszerbe tartozó, határ menti lakosok	66
5.6. Kiskorúak.....	67
5.7. Olyan harmadik országbeli diákok, akik valamelyik uniós tagállamban vagy vízumkötelezettség hatálya alá nem tartozó harmadik országban rendelkeznek lakóhellyel.....	70
5.8. Határ menti ingázók.....	71
5.9. ADS-turisták	72
5.10. Mentési szolgálatok, rendőrség, tűzoltóság és határőrség	73
5.11. Nyílt tengeri munkavállalók	73
5.12. Vállalaton belül áthelyezett személyek.....	74
5.13. Kutatók és családtagjaik	76
5.14. Hallgatók.....	80
5.15. A kilépésről rendelkező megállapodás kedvezményezettjei.....	83
6. Az úti okmányok bélyegzése	83
7. Az ellenőrzések könnyítése.....	90
8. A beléptetés megtagadása	91
9. Határon történő vízumkérelmezés – többek között átutazó tengerészek számára – és e vízumok kiadásának megtagadása	104

10.	A vízumok megsemmisítése és visszavonása	105
11.	Különleges átutazási rendszerek	105
12.	Menedékkérők/nemzetközi védelmet kérelmezők	107
13.	Az információk nyilvántartásba vétele a határon	110
14.	Együttműködés egyéb szolgálatokkal	111
15.	A hamis okmányok megjelölése	111
16.	A biometrikus útlevelemben tárolt adatok valódiságának ellenőrzése	112
17.	A gyermekekre vonatkozóan a szülők útlevelemben tett bejegyzések érvényessége ..	112
II. SZAKASZ: Szárazföldi határok		113
1.	A közúti határforgalom ellenőrzése	113
2.	A vasúti határforgalom ellenőrzése	117
3.	Kishatárforgalom	119
III. SZAKASZ: Légi határok		121
1.	Repülőtéren végzett ellenőrzések	121
2.	Kisrepülőtereken végrehajtott ellenőrzések	127
3.	Magánrepülőgépen utazó személyek ellenőrzése	128
IV. SZAKASZ: Tengeri határok		129
1.	Általános ellenőrzési eljárások a tengeri forgalomban	129
2.	Üdülőhajók ellenőrzése	130
3.	Sétahajók ellenőrzése	135
4.	A part menti halászat ellenőrzése	138
5.	Kompjáratok ellenőrzése	138
6.	A belső határellenőrzés nélküli térségben található kikötők közötti teherszállító járatok	140
V. SZAKASZ: A belvízi hajózás ellenőrzése		141
1.	Belvízi hajózás	141
HARMADIK RÉSZ: HATÁRŐRIZET		142
1.	A határőrizet célja	142
2.	A határőrizet módszerei	142
NEGYEDIK RÉSZ: AZ ALKALMAZANDÓ JOGI ESZKÖZÖK JEGYZÉKE		145
A. FÜGGELÉK		150
Értesítési eljárás		150
B. FÜGGELÉK		152
Kockázatértékelés		152

A HATÁRŐRÖKNEK SZÓLÓ GYAKORLATI KÉZIKÖNYV MELLÉKLETEINEK LISTÁJA.....	158
--	-----

ELŐSZÓ

A schengeni együttműködés célja egy belső határellenőrzés nélküli térség létrehozása¹. Ehhez a külső határok² hatékony ellenőrzésére és megfelelő kísérő intézkedések alkalmazására van szükség, például a rendőrségi és igazságügyi együttműködés, valamint a vízumpolitika terén. A külső határok ellenőrzésére vonatkozó intézkedések mindazonáltal két esetben a belső határokon is alkalmazandók. Az első eset azt a helyzetet foglalja magában, amikor a belső határellenőrzés megszüntetésének folyamata még nem zárult le véglegesen e belső határokon³. Az e határokon folytatandó határellenőrzéseket az (EU) 2016/399 európai parlamenti és tanácsi rendelet⁴ (a továbbiakban: a Schengeni határellenőrzési kódex) II. címében szereplő rendelkezéseknek megfelelően kell végrehajtani. A második eset azt a helyzetet foglalja magában, amikor a belső határellenőrzést egy, a schengeni vívmányokat teljeskörűen alkalmazó schengeni állam ideiglenesen visszaállítja⁵. A II. cím vonatkozó rendelkezéseit értelemszerűen kell alkalmazni, mivel a belső határok nem válnak külső határokká⁶.

A Határőrök gyakorlati kézikönyvének az a célja, hogy iránymutatásokat, bevált módszereket és ajánlásokat fogalmazzon meg a határőrök feladatainak a schengeni államokban történő végrehajtásához kapcsolódóan. A kézikönyv emellett felhasználói útmutatóként is szolgál az olyan határokon meghozandó intézkedések és határozatok tekintetében, ahol a külső határookra vonatkozó rendelkezéseket kell alkalmazni. E kézikönyv tartalmilag lényegében a személyek határokon történő ellenőrzésével foglalkozik, és azokra az uniós eszközökre épül, amelyek a határátlépést (e tekintetben alapja különösen a Schengeni határellenőrzési kódex), a vízumok kiadását, a szabad mozgáshoz való uniós jog értelmében biztosított jogot és a menedékjog iránti kérelmeket szabályozzák. Az e kézikönyv által érintett területeket szabályozó jogi aktusok listáját a IV. rész tartalmazza.

---

¹ A belső határok fogalmát a Schengeni határellenőrzési kódex 2. cikkének 1. pontja határozza meg.

² A külső határok fogalmát a Schengeni határellenőrzési kódex 2. cikkének 2. pontja határozza meg.

³ A 2003. évi csatlakozási okmány (Ciprus) 3. cikkének (2) bekezdése, a 2005. évi csatlakozási okmány (Bulgária és Románia) 4. cikkének (2) bekezdése, valamint a 2012. évi csatlakozási okmány (Horvátország) 4. cikkének (2) bekezdése.

⁴ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2016/399 rendelete (2016. március 9.) a személyek határátlépésére irányadó szabályok uniós kódexéről (Schengeni határellenőrzési kódex) (HL L 77., 2016.3.23., 1. o.).

⁵ A Schengeni határellenőrzési kódex 32. cikke.

⁶ Lásd különösen: A Bizottság jelentése az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak a személyek határátlépésére irányadó szabályok közösségi kódexének (Schengeni határellenőrzési kódex) létrehozásáról szóló 562/2006/EK rendelet III. címének (Belső határok) alkalmazásáról (COM(2010) 554). A Bizottság a Schengeni határellenőrzési kódex módosítására irányuló javaslatában (COM(2021) 891) javaslatot tett a belső határokon történő határellenőrzés visszaállításából eredő hatások enyhítésére irányuló intézkedések megállapítására vonatkozó tagállami kötelezettségekre. Az enyhítő intézkedésekre vonatkozó további iránymutatás a javaslat elfogadását követően kerül kidolgozásra.

Amennyiben e kézikönyv olyan más típusú ellenőrzésekre utal, amelyeket a határon el lehet vagy el kell végezni (például vám-, növényegészségügyi vagy egészségügyi ellenőrzések), úgy azokra a vonatkozó uniós és nemzeti jogi rendelkezések alkalmazandók. A schengeni államoknak mindenképpen mindig garantálniuk kell a határellenőrzéseket végző különböző hatóságok közötti, valamint a területükön ellenőrzést végző hatóságokkal folytatott szoros együttműködést.

E kézikönyvnek nem célja, hogy a schengeni államokkal szemben bármilyen jogi kötelezettséget megállapítson, sem pedig az, hogy a határőrökre vagy egyéb érintett személyekre új jogokat és feladatokat ruházzon. Csak az e kézikönyv alapjául szolgáló vagy általa hivatkozott jogi aktusok bírnak jogi kötelező erővel, és csak e jogi aktusokra lehet nemzeti bíróság előtt hivatkozni.

ELSŐ RÉSZ – FOGALOMMEGHATÁROZÁSOK

1. **„SCHENGENI ÁLLAMOK” (a külső határokra vonatkozó schengeni vívmányokat végrehajtó uniós tagállamok, valamint a *schengeni társult országok*):**

1. Belgium	11. <i>Izland</i>	21. <i>Norvégia</i>
2. Bulgária	12. Olaszország	22. Ausztria
3. Csehország	13. Ciprus	23. Lengyelország
4. Dánia	14. Lettország	24. Portugália
5. Németország	15. <i>Liechtenstein</i>	25. Románia
6. Észtország	16. Litvánia	26. Szlovénia
7. Görögország	17. Luxemburg	27. Szlovákia
8. Spanyolország	18. Magyarország	28. Finnország
9. Franciaország	19. Málta	29. Svédország
10. Horvátország	20. Hollandia	30. <i>Svájc</i>

Írország engedélyt kapott arra, hogy a schengeni vívmányok bizonyos részeit alkalmazza, de csak korlátozott számú területen (büntetőügyekben folytatott rendőrségi és igazságügyi együttműködés), amelyekbe nem tartozik bele a külső határok ellenőrzése. Következésképpen – a határokkal kapcsolatos ügyekre összpontosító és a határőröknek szóló – e kézikönyv alkalmazásában Írország nem értendő bele a „schengeni államok” kifejezésbe.

2. „UNIÓS TAGÁLLAMOK”:

1. Belgium	10. Franciaország	19. Hollandia
2. Bulgária	11. Horvátország	20. Ausztria
3. Csehország	12. Olaszország	21. Lengyelország
4. Dánia	13. Ciprus	22. Portugália
5. Németország	14. Lettország	23. Románia
6. Észtország	15. Litvánia	24. Szlovénia
7. Írország	16. Luxemburg	25. Szlovákia
8. Görögország	17. Magyarország	26. Finnország
9. Spanyolország	18. Málta	27. Svédország

3. **A SCHENGENI VÍVMÁNYOKAT MÉG NEM TELJESKÖRŰEN ALKALMAZÓ SCHENGENI ÁLLAMOK SAJÁTOS HELYZETE**

Bulgária, Horvátország, Ciprus és Románia még nem alkalmazza teljeskörűen a schengeni vívmányokat, és a többi schengeni állammal közös határaikon folytatott ellenőrzés még nem szűnt meg⁷.

Ezek az országok minden határukon a Schengeni határellenőrzési kódex II. címében foglalt szabályokat alkalmazzák.

A következő egyedi szabályok irányadóak:

– a határaikon folytatott ellenőrzést (például a tartózkodás időtartama, a vízum, a tartózkodási engedély, az anyagi fedezet szintje tekintetében) a saját területük vonatkozásában kell elvégezni,

---

⁷ A Tanács 2022. június 26-án megküldte az Európai Parlamentnek a schengeni vívmányok rendelkezéseinek a Horvát Köztársaság általi teljes körű alkalmazásáról szóló tanácsi határozat tervezetét (10624/22 tanácsi dokumentum).

- a 810/2009/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet⁸ (a továbbiakban: az Unió Vízumkódex) rendelkezései nem alkalmazandók Bulgáriára, Horvátországra, Ciprusra és Romániára. Következésképpen a schengeni vízumra való hivatkozás nem foglalja magában az e négy schengeni állam bármelyike által kiadott vízumokat,
- a Vízuminformációs Rendszerre (VIS) vonatkozó rendelkezések 2021. július 25-től alkalmazandók Bulgáriára és Romániára az (EU) 2017/1908 tanácsi határozat⁹ alapján és az említett határozatban előírt korlátozásokkal (csak olvasható módban való betekintés),
- a Schengeni Információs Rendszerre (SIS) vonatkozó rendelkezések nem alkalmazandók Ciprusra; a 2010/365/EU¹⁰ és az (EU) 2018/934 tanácsi határozattal¹¹ összhangban teljes mértékben alkalmazandók Bulgáriára és Romániára; az (EU) 2017/733 tanácsi határozattal¹² összhangban részben alkalmazandók Horvátországra,
- a schengeni vívmányokat még nem teljeskörűen alkalmazó schengeni államok az 565/2014/EU európai parlamenti és tanácsi határozat¹³ alapján egyoldalúan egyenértékűnek ismerhetnek el egyes okmányokat a területükön történő átutazás vagy rövid tartózkodás céljából kiadott nemzeti vízumaikkal.

---

⁸ Az Európai Parlament és a Tanács 810/2009/EK rendelete (2009. július 13.) a Közösségi Vízumkódex létrehozásáról (vízumkódex) (HL L 243., 2009.9.15., 1. o.).

⁹ A Tanács (EU) 2017/1908 határozata (2017. október 12.) a schengeni vívmányok Vízuminformációs Rendszerre vonatkozó egyes rendelkezéseinek a Bolgár Köztársaságban és Romániában való hatályba léptetéséről ([HL L 269., 2017.10.19., 39. o.](#)), az alkalmazás kezdőnapját a schengeni vívmányok Vízuminformációs Rendszerre vonatkozó egyes rendelkezéseinek a Bolgár Köztársaságban és Romániában való hatályba léptetéséről szóló (EU) 2017/1908 tanácsi határozat alkalmazása kezdőnapjának meghatározásáról szóló, 2021. június 18-i (EU) 2021/995 bizottsági végrehajtási határozat ([HL L 219., 2021.6.21., 37. o.](#)) határozza meg.

¹⁰ A Tanács 2010/365/EU határozata (2010. június 29.) a schengeni vívmányok Schengeni Információs Rendszerre vonatkozó rendelkezéseinek a Bolgár Köztársaságban és Romániában történő alkalmazásáról ([HL L 166., 2010.7.1., 17. o.](#)).

¹¹ A Tanács (EU) 2018/934 határozata a schengeni vívmányok Schengeni Információs Rendszerre vonatkozó fennmaradó rendelkezéseinek a Bolgár Köztársaságban és Romániában való hatályba léptetéséről ([HL L 165., 2018.7.2., 37. o.](#)).

¹² A Tanács (EU) 2017/733 határozata (2017. április 25.) a schengeni vívmányok Schengeni Információs Rendszerre vonatkozó rendelkezéseinek a Horvát Köztársaságban történő alkalmazásáról ([HL L 108., 2017.4.26., 31. o.](#)).

¹³ Az Európai Parlament és a Tanács 565/2014/EU határozata (2014. május 15.) a személyek külső határokon történő, egyes okmányoknak a Bulgária, Horvátország, Ciprus és Románia által a területükön történő átutazás és a bármely 180 napos időszakban 90 napot nem meghaladó tervezett tartózkodás céljából kiadott nemzeti vízumaikkal egyenértékűként való egyoldalú elismerésén alapuló, ellenőrzése egyszerűsített rendszerének bevezetéséről, valamint a 895/2006/EK és az 582/2008/EK határozat hatályon kívül helyezéséről ([HL L 157., 2014.5.27., 23. o.](#)).

„A schengeni vívmányokat teljeskörűen alkalmazó schengeni államok”, illetve „a belső határellenőrzés nélküli térség” kifejezésbe Bulgária, Horvátország, Ciprus és Románia nem értendő bele.

4. **„EGT-országok”**: Norvégia (NO), Izland (IS) és Liechtenstein (LI).
5. **„Belső határellenőrzés nélküli térség”**: a schengeni vívmányokat teljeskörűen alkalmazó schengeni államok területe által alkotott térség (amely következőképpen nem terjed ki Bulgáriára, Horvátországra, Ciprusra és Romániára).
6. **„A szabad mozgás uniós jogával rendelkező személyek”**¹⁴: az EU-tagállamok, az EGT-országok és Svájc állampolgárai, valamint az őket kísérő vagy hozzájuk csatlakozó családtagjaik, állampolgárságuktól függetlenül.
7. **„Az uniós polgároknak, valamint az EGT és Svájc állampolgárainak a szabad mozgás uniós jogával rendelkező családtagjai”**¹⁵ állampolgárságuktól függetlenül:
  - a házastárs (a házastárs nemétől függetlenül¹⁶), valamint azon élettárs, akivel az uniós polgár, az EGT vagy Svájc állampolgára valamely uniós tagállam vagy schengeni állam joga alapján bejegyzett élettársi közösségben él, és amely közösséget a fogadó uniós tagállam vagy schengeni állam joga a házassággal egyenértékűnek ismer el,
  - a 21. életévüket be nem töltött vagy eltartott egyenes ági leszármazottak, beleértve a házastárs vagy a bejegyzett élettárs egyenes ági leszármazottait is,
  - az eltartott egyenes ági felmenők, beleértve a házastárs vagy a bejegyzett élettárs eltartott egyenes ági felmenőit is,
  - bármely egyéb, az alábbiakban felsorolt családtag, akinek beutazását és/vagy tartózkodását a nemzeti joggal összhangban kedvezően bírálták el és ezt vízummal vagy tartózkodási kártyával igazolták:
    - eltartottak,

---

¹⁴ A Schengeni határellenőrzési kódex 2. cikkének 5. pontja.

¹⁵ A 2004/38/EK irányelv 2. cikkének 2. pontja és 3. cikkének (2) bekezdése.

¹⁶ Az Európai Unió Bíróságának 2018. június 5-i ítélete, C-673/16, Coman, ECLI:EU:C:2018:385.

- az uniós polgárral, az EGT vagy Svájc állampolgárával egy háztartásban élnek,
  - olyan családtagok, akik súlyos egészségügyi okokból szigorúan az uniós polgár/EGT-állampolgár általi személyes gondozásra szorulnak,
  - olyan élettársak, akikkel az uniós polgár/EGT-állampolgár tartós, megfelelően igazolt kapcsolatot tart fenn.
8. **„Uniós polgár”**¹⁷: az Európai Unió valamely tagállamának állampolgárságával rendelkező személy.
  9. **„Harmadik ország állampolgára”**¹⁸: a szabad mozgás uniós joggal nem rendelkező személy¹⁹.
  10. **„Határőr”**²⁰: olyan tisztviselő, aki a nemzeti joggal összhangban a határátkelőhelyen, az államhatáron vagy az államhatár közvetlen közelében teljesít szolgálatot, és aki az uniós és a nemzeti joggal összhangban határellenőrzési feladatokat végez.
  11. **„Határellenőrzés”**²¹: a határon végzett, határforgalom-ellenőrzésből és határőrizetből álló tevékenység, kizárólag a határ átlépésére irányuló szándék vagy átlépés esetén, minden más októl függetlenül.
  12. **„Határforgalom-ellenőrzés”**²²: a határátkelőhelyeken végzett ellenőrzés annak megállapítására, hogy a személyek, beleértve az azok birtokában lévő közlekedési eszközöket és tárgyakat, beléptethetőek-e a schengeni államok területére, illetve elhagyhatják-e azt.

¹⁷ A 2004/38/EK irányelv 2. cikkének 1. pontja.

¹⁸ A Schengeni határellenőrzési kódex 2. cikkének 6. pontja.

¹⁹ Andorra, Monaco és San Marino állampolgárai harmadik országbeli állampolgároknak minősülnek, azonban mentesülnek a bélyegzés követelménye alól (a jövőben szintén mentesülnek a határregisztrációs rendszer és az ETIAS alól), és a 13020/04 tanácsi dokumentum szerint a tagállamok tolerálják az uniós sávok Andorra és San Marino állampolgárai általi használatát.

²⁰ A Schengeni határellenőrzési kódex 2. cikkének 14. pontja.

²¹ A Schengeni határellenőrzési kódex 2. cikkének 10. pontja.

²² A Schengeni határellenőrzési kódex 2. cikkének 11. pontja.

13. **„A releváns adatbázisok szisztematikus lekérdezése”²³**: a külső határokat átlépő valamennyi személynek (a szabad mozgás uniós jogával rendelkező személyek vagy harmadik országok állampolgárai) a releváns adatbázisok határőrök általi lekérdezésével végzett ellenőrzése be- és kiutazáskor.
14. **„Releváns adatbázis”²⁴**: a külső határokat átlépő személyek tekintetében végzett szisztematikus ellenőrzés keretében a határőrök által kötelezően lekérdezendő adatbázisok. Ezek magukban foglalják a következőket:
- a Schengeni Információs Rendszer (SIS),
  - az Interpol ellopt és elvesztett úti okmányokat tartalmazó adatbázisa (a továbbiakban: az SLTD-adatbázis),
  - az ellopt, jogellenesen használt, elvesztett és érvénytelenített úti okmányokkal kapcsolatos információkat tartalmazó nemzeti adatbázisok.
- A határőrök más nemzeti vagy Interpol-adatbázisokba is betekinhetnek.
15. **„A releváns adatbázisok nem teljes körű lekérdezései”²⁵**: a megfelelő adatbázisok olyan, kockázatelemzés alapján történő lekérdezésével végzett ellenőrzések, amelyeket kizárólag a szabad mozgás uniós jogával rendelkező bizonyos személyek tekintetében bizonyos határátkelőhelyeken hajtanak végre, eltérve a szisztematikus ellenőrzés elvétől.
16. **„A szabad mozgás uniós jogával rendelkező személyek tekintetében végzett egyéb ellenőrzések”²⁶**: a szabad mozgás uniós jogával rendelkező olyan személyek tekintetében végzett ellenőrzések, akiket nem vetnek alá a releváns adatbázisok nem teljes körű lekérdezésének, amikor a szisztematikus ellenőrzéstől átmeneti eltérést kell alkalmazni; nevezetesen az úti okmány birtokosa személyazonosságának ellenőrzése, valamint az úti okmánya érvényességének és eredetiségének ellenőrzése.
17. **„Alapos ellenőrzés”²⁷**: harmadik országbeli állampolgárok ellenőrzése.

---

²³ A Schengeni határellenőrzési kódex 8. cikkének (2) bekezdése alapján.

²⁴ A Schengeni határellenőrzési kódex 8. cikke (2) bekezdésének a) és b) pontja alapján.

²⁵ A Schengeni határellenőrzési kódex 8. cikkének (2a) bekezdése alapján.

²⁶ A Schengeni határellenőrzési kódex 8. cikke (2a) bekezdésének harmadik albekezdése alapján.

²⁷ A Schengeni határellenőrzési kódex 8. cikkének (3) bekezdése alapján.

18. **„Elkülönített helyen történő ellenőrzés”**²⁸: a megkezdett ellenőrzés folytatása, amelyet a valamennyi ellenőrzött személy ellenőrzésének helyétől („ellenőrzési pont”) elkülönített helyen végezhetnek.
19. **„Előzetes utasinformáció (API)”**: a 2004/82/EK tanácsi irányelvvel összhangban gyűjtött adatok²⁹.
20. **„Határőrizet”**³⁰: a határok őrizete a határátkelőhelyek között, valamint a határátkelőhelyeknek a hivatalos nyitvatartási időn túli őrizete, a határforgalom-ellenőrzés megkerülésének megakadályozása érdekében.
21. **„Menedékkérő” vagy „menedékjogot kérelmező személy”**³¹: harmadik ország olyan állampolgára vagy olyan hontalan személy, akinek menedékjog iránti kérelme tárgyában még nem hoztak végleges határozatot.
22. **„Nemzetközi védelem iránti kérelem”**³²: harmadik ország állampolgára, illetve hontalan személy által valamely schengeni államnál előterjesztett, védelem iránti olyan kérelem, amely a menekült jogállás, illetve az oltalmazotti jogállás kérelmezéseként értelmezhető.
23. **„Menekült”**³³: harmadik ország olyan állampolgára vagy olyan hontalan személy, aki faji, illetőleg vallási okok, nemzeti hovatartozása, politikai meggyőződése vagy meghatározott társadalmi csoporthoz való tartozása miatti üldöztetéstől való megalapozott félelme miatt az állampolgársága szerinti országon kívül tartózkodik, és nem tudja, vagy az üldöztetéstől való félelmében nem kívánja annak az országnak a védelmét igénybe venni; vagy olyan hontalan személy, aki korábbi szokásos tartózkodási helye szerinti országon kívül tartózkodva a fenti okoknál fogva nem tud vagy az üldöztetéstől való félelmében nem akar oda visszatérni.

---

²⁸ A Schengeni határellenőrzési kódex 2. cikkének 13. pontja.

²⁹ A Tanács 2004/82/EK irányelve (2004. április 29.) a légi szállítóknak az utasok adatainak közlésével kapcsolatos kötelezettségeiről (HL L 261., 2004.8.6., 24. o.).

³⁰ A Schengeni határellenőrzési kódex 2. cikkének 12. pontja.

³¹ A 2011/95/EU irányelv 2. cikkének i. pontja.

³² A 2011/95/EU irányelv 2. cikkének h) pontja.

³³ A 2011/95/EU irányelv 2. cikkének d) pontja.

24. **„Kiegészítő védelemre jogosult személy”**³⁴: harmadik ország olyan állampolgára, illetve olyan hontalan személy, aki nem minősül menekültnek, de akivel kapcsolatban megalapozott okokból azt kell feltételezni, hogy származási országába, illetőleg hontalan személy esetében a korábbi szokásos tartózkodási helye szerinti országba való visszatérése esetén a 2011/95/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv³⁵ 15. cikke szerinti súlyos sérelem elszenvedése tényleges veszélyének lenne kitéve, és nem tudja vagy az ilyen veszélytől való félelmében nem kívánja ezen ország védelmét igénybe venni.
25. **„Hontalan személy”**³⁶: olyan személy, akit egyik állam sem tekint hatályos joga alapján állampolgárának.
26. **„Közegészségügyi veszély”**³⁷: bármely olyan betegség, amely az Egészségügyi Világszervezet Nemzetközi Egészségügyi Szabályzata szerint járvány lehetőségét rejt magában, valamint más fertőző betegségek vagy ragályos parazitás megbetegedések, ha a tagállamok állampolgáira vonatkozó védelmi rendelkezések hatálya alá tartoznak. Részletesebben lásd a közegészségügyi veszélyekre vonatkozó iránymutatásokat³⁸.
27. **„Vízum”**³⁹: valamely, a schengeni vívmányokat teljeskörűen alkalmazó schengeni állam által kiadott engedély a következőkre vonatkozóan:
- a) a belső határellenőrzés nélküli térség területén bármely 180 napos időszakban 90 napot meg nem haladó tervezett tartózkodás;
  - b) a schengeni vívmányokat teljeskörűen alkalmazó schengeni államok repülőtereinek nemzetközi tranzitterületén történő áthaladás.

---

³⁴ A 2011/95/EU irányelv 2. cikkének f) pontja.

³⁵ Az Európai Parlament és a Tanács 2011/95/EU irányelve (2011. december 13.) a harmadik országbeli állampolgárok és hontalan személyek nemzetközi védelemre jogosultként való elismerésére, az egységes menekült- vagy kiegészítő védelmet biztosító jogállásra, valamint a nyújtott védelem tartalmára vonatkozó szabályokról (HL L 337., 2011.12.20., 9. o.).

³⁶ A hontalan személyek jogállásáról szóló ENSZ-egyezmény 1. cikke.

³⁷ A Schengeni határellenőrzési kódex 2. cikkének 21. pontja.

³⁸ Részletesebben lásd a közegészségügyi veszélyekre vonatkozó iránymutatásokat a II. rész I. szakaszának 3.6. pontjában.

³⁹ A Vízumkódex 2. cikkének 2. pontja.

28. **„Rövid távú tartózkodásra jogosító nemzeti vízum”**: a schengeni vívmányokat még nem teljeskörűen alkalmazó schengeni állam által kiadott engedély az érintett állam területén bármely 180 napos időszakban 90 napot meg nem haladó tervezett tartózkodás céljából.
29. **„Korlátozott területi érvényességű vízum”**⁴⁰: a schengeni vívmányokat teljeskörűen alkalmazó egy vagy több – de nem valamennyi – schengeni állam területére érvényes vízum.
30. **„Repülőtéri tranzitvízum”**⁴¹: a schengeni vívmányokat teljeskörűen alkalmazó schengeni államok egy vagy több repülőterének nemzetközi tranzitterületén történő áthaladásra jogosító vízum.
31. **„Nemzeti repülőtéri tranzitvízum”**: a schengeni vívmányokat még nem teljeskörűen alkalmazó valamely schengeni állam egy vagy több repülőterének nemzetközi tranzitterületén történő áthaladásra jogosító vízum.
32. **„Hosszú távú tartózkodásra jogosító vízum”**⁴²: a schengeni vívmányokat teljeskörűen alkalmazó schengeni államok egyike által a 265/2010/EU rendelettel, az uniós joggal vagy saját nemzeti jogával összhangban három hónapot meghaladó tartózkodásra kiadott, legfeljebb egy évig érvényes nemzeti vízum.
33. **„A kilépésről rendelkező megállapodás kedvezményezettje”**: az Egyesült Királyság azon állampolgárai és családtagjaik, akik *a Nagy-Britannia és Észak-Írország Egyesült Királyságának az Európai Unióból és az Európai Atomenergia-közösségből történő kilépéséről szóló megállapodás* második részének (A polgárok jogai) kedvezményezettjei⁴³. A kilépésről rendelkező megállapodás kedvezményezettjei a továbbiakban csak a fogadó államban gyakorolhatják a szabad mozgáshoz való jogukat, amelyet korábban uniós polgárként élveztek. A schengeni államokban (a fogadó államon kívül) való mozgás tekintetében jogszerűen tartózkodó harmadik országbeli állampolgárként kell őket kezelni.

---

⁴⁰ A Vízumkódex 2. cikkének 4. pontja.

⁴¹ A Vízumkódex 2. cikkének 5. pontja.

⁴² A Schengeni Megállapodás végrehajtásáról szóló egyezmény 18. cikke.

⁴³ [HL L 29., 2020.1.31., 7. o.](#)

MÁSODIK RÉSZ – HATÁRFORGALOM-ELLENŐRZÉS

I. SZAKASZ: Határforgalom-ellenőrzési eljárások

1. HATÁRÁTKELŐHELYEKEN TÖRTÉNŐ ELLENŐRZÉSEK

1.1. A határátkelőhelyeken történő határforgalom-ellenőrzés elsődleges célja annak ellenőrzése, hogy a határt átlépő valamennyi személy megfelel-e a schengeni államok területére való beutazás feltételeinek. Harmadik országok állampolgárai tekintetében ellenőrzik a beutazás feltételeit ([lásd e szakasz 3. pontját](#)). Ami az uniós polgárokat és családtagjaikat illeti, az ellenőrzések célja különösen az, hogy meggyőződjenek arról, hogy az érintett személy rendelkezik-e a 2004/38/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv⁴⁴ szerint a szabad mozgás uniós jogával. A személyek bizonyos kategóriáira is egyedi szabályok vonatkoznak ([lásd e szakasz 3.2. pontját](#)).

1.2. A külső határok átlépésekor minden személyt – akár uniós polgár, illetve az EGT/Svájc állampolgára, akár harmadik ország állampolgára – szisztematikusan ellenőrizni kell a releváns adatbázisok lekérdezésével⁴⁵. Ezek az adatbázisok a következők:

- a SIS,
- az SLTD-adatbázis,
- az ellopott, jogellenesen használt, elvesztett és érvénytelenített úti okmányokkal kapcsolatos információkat tartalmazó nemzeti adatbázisok.

A határőrök más nemzeti vagy Interpol-adatbázisokba is betekinhetnek.

A releváns adatbázisok lekérdezésével végzett szisztematikus ellenőrzés szabályától el lehet térni a szárazföldi és tengeri határokon bizonyos feltételek mellett ([lásd e szakasz 2.3. pontját](#)), az ezen eltérésről szóló értesítésre vonatkozó konkrét eljárást ([lásd az A. függelék](#)) és kockázatértékelést ([lásd a B. függelék](#)) követően.

A légi határokon eltérésekre egy átmeneti időszakban volt lehetőség, amely 2019. április 7-én véget ért. Azóta a légi határokon nem lehet eltérést engedélyezni.

---

⁴⁴ Az Európai Parlament és a Tanács 2004/38/EK irányelve (2004. április 29.) az Unió polgárainak és családtagjaiknak a tagállamok területén történő szabad mozgáshoz és tartózkodáshoz való jogáról, valamint az 1612/68/EGK rendelet módosításáról, továbbá a 64/221/EGK, a 68/360/EGK, a 72/194/EGK, a 73/148/EGK, a 75/34/EGK, a 75/35/EGK, a 90/364/EGK, a 90/365/EGK és a 93/96/EGK irányelv hatályon kívül helyezéséről (HL L 158., 2004.4.30., 77. o.).

⁴⁵ A Schengeni határellenőrzési kódex 8. cikke.

1.3. A határt átlépni szándékozó valamennyi személy számára biztosítani kell az Európai Unió Alapjogi Chartájában és az emberi jogok európai egyezményében megállapított alapvető jogokat. A határellenőrzés során tiszteletben kell tartani az embertelen vagy megalázó bánásmód tilalmát és a megkülönböztetés tilalmát, amelyeket az Európai Unió Alapjogi Chartájának 4. és 21., cikke, illetve az emberi jogok európai egyezményének 3. és 14. cikke határoz meg.

Így a határőröknek feladataik ellátása során teljes mértékben tiszteletben kell tartaniuk az emberi méltóságot, és senkivel szemben nem alkalmazhatnak megkülönböztetést semmilyen indokkal, ideértve neme, faja, bőrszíne, etnikai vagy társadalmi származása, genetikai jegyei, nyelve, vallása vagy meggyőződése, politikai vagy más véleménye, nemzeti kisebbséghez való tartozása, tulajdona, születési fogyatékossága, életkora vagy szexuális irányultsága alapján. A feladataik ellátása során hozott minden olyan intézkedést, amely korlátozza az alapvető jogokat, törvénynek kell előírnia, és az intézkedéseknek tiszteletben kell tartaniuk a jogok és szabadságok lényeges tartalmát. A Charta 52. cikkével összhangban az alapvető jogok csak akkor korlátozhatók, ha az az Unió által elismert általános érdekű célkitűzések megvalósításához vagy mások szabadságjogainak védelméhez szükséges; a korlátozásoknak arányosaknak kell lenniük.

Az alkalmazandó nemzetközi, uniós és nemzeti joggal összhangban valamennyi utasnak joga van ahhoz, hogy az ellenőrzés jellegéről tájékoztassák, valamint szakszerű, barátságos és udvarias bánásmódban részesítsék.

Minden utast tájékoztatni kell arról, hogy milyen jogaik vannak a személyes adataik határellenőrzéssel – többek között az adatbázisok (pl. SIS vagy VIS adatbázis) lekérdezésével – összefüggő kezelése során, ideértve az érintettek jogait személyes adataik kezelése során. E célból a határátkelőhelyeken rendelkezésre kell bocsátani a vonatkozó információkat (pl. információs táblák, QR-kódok) a hasonló tájékoztatáshoz általában biztosított nyelveken. A személyes adatok védelmére vonatkozó uniós szabályokat alkalmazni kell, különösen az (EU) 2016/679 európai parlamenti és tanácsi

rendeletet⁴⁶ és az (EU) 2016/680 európai parlamenti és tanácsi irányelvet⁴⁷, valamint a SIS-re és a VIS-re vonatkozó vívmányok adatvédelmi szabályait.

- 1.4. Az ellenőrzés alá vetett személy kérésére az ellenőrzést végző határőrnek meg kell mutatnia e személynek a szolgálati igazolványát, meg kell adnia a szolgálati azonosító számát, és amennyiben a körülmények megengedik, közölnie kell a nevét. A név megadása megtagadható, amennyiben bármely okból feltételezhető, hogy a határőr súlyos hátrányt szenvedne (például ha életét vagy testi épségét fenyegetik). Ez utóbbi esetben a határőrnek csak az igazolványszámát, valamint a hatóságának nevét és címét kell megadnia.
- 1.5. A hatékony határellenőrzés érdekében a határátkelőhely parancsnoka elegendő létszámú megfelelő személyzetet köteles biztosítani. A határőröknek mindig törekedniük kell arra, hogy egyensúlyt alakítsanak ki közöttük, hogy egyrésztől biztosítaniuk kell a beutazási feltételeket teljesítő személyek zökkenőmentes határátlépését, akik egyébként az utasok nagy többségét jelentik (pl. turisták, üzletemberek, diákok stb.), másrésztől pedig mindig ébernek kell lenniük a közrendre és a belső biztonságra veszélyt jelentő személyek és az esetleges illegális belépők leleplezése érdekében. Éberségre különösen olyan helyzetben van szükség, amikor a releváns adatbázisok lekérdezésével végzett szisztematikus ellenőrzés elvétől eltérést alkalmaznak. Azokon a határátkelőhelyeken, ahol nem alkalmaznak eltéréseket, a releváns adatbázisok lekérdezésével végzett szisztematikus ellenőrzést a határőröknek a külső határokat átlépő minden személy vonatkozásában le kell folytatniuk, e személyek be- és kiutazásakor.

---

⁴⁶ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2016/679 rendelete (2016. április 27.) a természetes személyeknek a személyes adatok kezelése tekintetében történő védelméről és az ilyen adatok szabad áramlásáról, valamint a 95/46/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről (általános adatvédelmi rendelet) ([HL L 119., 2016.5.4., 1. o.](#)).

⁴⁷ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2016/680 irányelve (2016. április 27.) a személyes adatoknak az illetékes hatóságok által a bűncselekmények megelőzése, nyomozása, felderítése, a vádeljárás lefolytatása vagy büntetőjogi szankciók végrehajtása céljából végzett kezelése tekintetében a természetes személyek védelméről és az ilyen adatok szabad áramlásáról, valamint a 2008/977/IB tanácsi kerethatározat hatályon kívül helyezéséről ([HL L 119., 2016.5.4., 89. o.](#)).

* Tanácsok határforgalom-ellenőrzést végző határőrök számára:

- az úti okmány átvételekor mindig vessen egy pillantást az utas arcára (amennyire csak lehetséges, próbálja megjegyezni az utas arcának jellegzetes vonásait),
- hasonlítsa össze az utas vonásait a fényképpel és az úti okmányban foglalt leírással, valamint szükség esetén a vízummal (ez segítheti a csalók kiszűrését),
- ellenőrizze az úti okmány egészét annak megállapítása érdekében, hogy az úti okmány nem hamis vagy hamisított-e (a lapok számozása, nyomtatása és összefűzése, elhelyezett pecsétek és bélyegzőlenyomatok, további személyek felvétele; az utasnak magyarázatot kell adnia az okmányba – és különösen a személyes adatokat tartalmazó oldalra – bevitt valamennyi javításra); ellenőrizze szisztematikusan a releváns adatbázisokat (amennyiben erre nem kerül sor automatikusan az úti okmány szkennelésekor); ennek során mindig maradjon kontaktusban az utassal, és figyelje, hogyan viselkedik és reagál (pl. túlzott idegesség, agresszív magatartás, túlzott együttműködési szándék); a Vízuminformációs Rendszer lekérdezésekor a vízumbélyeg számát a vízumbirtokos ujjnyomatának ellenőrzésével együtt alkalmazza; VIS-0 jelölés esetében csak a vízumbélyeg számát kell ellenőrizni,
- minden utast tájékoztatni kell arról, hogy milyen jogaik vannak a személyes adataik határellenőrzéssel – többek között az adatbázisok (pl. SIS vagy VIS adatbázis) lekérdezésével – összefüggő kezelése során, ideértve az érintettek jogait személyes adataik kezelése során. A személyes adatok védelmére vonatkozó uniós szabályokat alkalmazni kell. A határőrnek tájékoztatnia kell az utast az adatokhoz való hozzáféréshez, a pontatlan adatok helyesbítéséhez és a jogellenesen tárolt adatok törléséhez való jogról. A határőrnek meg kell adnia az utas számára az illetékes nemzeti hatóságok – vagyis az adatkezelő és az adatvédelmi hatóság – elérhetőségét annak érdekében, hogy az utas gyakorolhassa jogait, beleértve az adatvédelmi

hatóságnál történő panasztétel jogát is⁴⁸,

- mielőtt – szükség esetén – lebélyegzi az úti okmányt, győződjön meg arról, hogy a személy utolsó tartózkodása nem lépte-e túl a belső határellenőrzés nélküli térségben, vagy egyenként Bulgária, Horvátország, Ciprus vagy Románia területén az engedélyezett időtartamot, vagyis bármely 180 napos időszakon belül a 90 napot; az uniós polgárok, illetve az EGT-/svájci állampolgárok harmadik ország állampolgárának minősülő családtagjai tekintetében vegye figyelembe, hogy rájuk egyedi rendelkezések vonatkoznak (lásd a 2.1.2. pontot),
- az utasnak ne úgy tegye fel kérdéseit, mintha ő esetleg bűnöző vagy jogellenesen tartózkodó harmadik országbeli állampolgár lenne. Valamennyi kérdést megfelelő formában és barátságosan kell feltenni,
- az utas által feltett kérdéseket nem szabad alkalmatlankodásnak tekinteni, hanem tényszerűen és udvariasan kell megválaszolni.

1.6. Az automatizált határellenőrzési rendszerek használata: a Schengeni határellenőrzési kódex – az említett kódexnek a határregisztrációs rendszer (EES) alkalmazása tekintetében történő módosításáról szóló (EU) 2017/2225 rendelettel bevezetett – rendelkezései, amelyek az EES működésének megkezdésekor lépnek hatályba, részletes szabályokat tartalmaznak az önkiszolgáló rendszerek és az automatizált átléptető kapuk használatára vonatkozóan. Ezen új szabályok hatálybalépéséig az önkiszolgáló rendszerek és az automatizált átléptető kapuk használata már most is lehetséges és ajánlott⁴⁹ (be- és kiléptetéskor, valamint a szabad mozgás jogával rendelkező személyek és adott esetben a harmadik országbeli állampolgárok

⁴⁸ E felvilágosítás fali hirdetmény vagy tájékoztató nyomtatvány útján is történhet. A tájékoztató nyomtatványnak vagy a fali hirdetménynek az Unió összes hivatalos nyelvén, továbbá az érintett schengeni állammal határos országok nyelvén (nyelvein) is rendelkezésre kell állnia.

⁴⁹ Az (EU) 2016/399 rendeletnek a külső határokon a releváns adatbázisok lekérdezésével végzett ellenőrzések megerősítése tekintetében történő módosításáról szóló (EU) 2017/458 rendelet (10) preambulumbekézése: „*A technológiai fejlemények elvileg lehetővé teszik, hogy a releváns adatbázisok lekérdezése olyan módon történjen, hogy az csak korlátozott mértékben befolyásolja a határátkelések időtartamát, mivel az okmányok és a személyek párhuzamosan ellenőrizhetők. Ebből a szempontból hasznosak lehetnek az automatizált határellenőrző kapuk.*”

ellenőrzésével kapcsolatban), feltéve, hogy ezt határőr által végzett manuális ellenőrzéssel és szükség esetén bélyegzéssel *kombinálják*. Az automatizált határellenőrzési rendszereket úgy kell megtervezni, hogy azokat – a 12 év alatti gyermekek kivételével – minden személy használni tudja, továbbá azokat úgy kell kialakítani, hogy teljes mértékben tiszteletben tartsák az emberi méltóságot, különösen a kiszolgáltatott személyeket érintő esetekben. Amennyiben a tagállamok az automatizált határellenőrzési rendszer használata mellett döntenek, biztosítaniuk kell, hogy elegendő számú személyzet álljon rendelkezésre ahhoz, hogy segítséget nyújtsanak a személyeknek az ilyen rendszerek használatában, valamint elegendő számú nem automatizált sávot kell fenntartaniuk a gyermekek, a gyermekeket kísérő személyek, a különleges bánásmódot igénylő személyek és azon személyek számára, akik a nem automatizált sávokat részesítik előnyben.

2. A SZABAD MOZGÁS UNIÓS JOGÁVAL RENDELKEZŐ SZEMÉLYEK ELLENŐRZÉSE

2.1. A szabad mozgás uniós jogával rendelkező személyeket szisztematikusan, a releváns adatbázisok lekérdezésével kell ellenőrizni be- és kiutazásukkor; ezek az adatbázisok a következők:

- a SIS,
- az SLTD-adatbázis,
- az ellopott, jogellenesen használt, elvesztett és érvénytelenített úti okmányokkal kapcsolatos információkat tartalmazó nemzeti adatbázisok.

A határőrök más nemzeti vagy Interpol-adatbázisokba is betekinthetnek.

A 2252/2004/EK tanácsi rendelet⁵⁰ 1. cikkének (2) bekezdésében említett tárolóelemet magukban foglaló útlevelek és úti okmányok esetében ellenőrizni kell a csipen tárolt adatok valóságát.

---

⁵⁰ A Tanács 2252/2004/EK rendelete (2004. december 13.) a tagállamok által kiállított útlevelek és úti okmányok biztonsági jellemzőire és biometrikus elemeire vonatkozó előírásokról (HL L 385., 2004.12.29., 1. o.).

- 2.1.1. Ha az úti okmány eredetiségét vagy birtokosának személyazonosságát illetően kétség merül fel, a 2252/2004/EK rendelettel összhangban kiállított útlevelekben és úti okmányokban található biometrikus azonosítók legalább egyikét (arcképmás és/vagy ujjnyomatok) ellenőrizni kell. Amennyiben lehetséges, ezt az ellenőrzést az említett rendelet hatályán kívül eső úti okmányok tekintetében is el kell végezni.
- 2.1.2. Az uniós polgárok, illetve az EGT-/svájci állampolgárok harmadik ország állampolgárainak minősülő családtagjai érvényes útlevél birtokában legfeljebb három hónapig rendelkeznek tartózkodási joggal valamely tagállamban, ha az uniós polgárt, illetve az EGT-/svájci állampolgárt kísérik vagy hozzá csatlakoznak, a 180 napos időszakon belüli 90 napra történő korlátozás nélkül.

Meg kell jegyezni, hogy az uniós polgárok, illetve az EGT-/svájci állampolgárok harmadik országbeli állampolgárnak minősülő családtagjai az uniós polgárt, illetve az EGT-/svájci állampolgárt schengeni államoként legfeljebb három hónapig tartó egybefüggő időszakok erejéig kísérhetik vagy csatlakozhatnak hozzá feltételek vagy alakiságok teljesítése nélkül (kivéve, ha a vízumkötelezettség hatálya alá tartozó országból érkező harmadik országbeli állampolgárnak vízummal kell rendelkeznie, amennyiben a személy nem rendelkezik érvényes tartózkodási kártyával vagy tartózkodási engedéllyel, amint azt e szakasz 2.8. pontja részletesebben kifejti).

Ha a családtag egyedül utazik és nem rendelkezik érvényes tartózkodási kártyával vagy tartózkodási engedéllyel (lásd e szakasz 2.8. pontját), a rövid távú tartózkodás időtartamára vonatkozó szokásos rendszer lesz (újra) alkalmazandó, mivel az uniós polgárok, illetve EGT-/svájci állampolgárok és családtagjaik szabad mozgására vonatkozó könnyítésekre való jogosultság feltételei többé nem teljesülnek.

Az uniós polgárokat, illetve az EGT-/svájci állampolgárokat kísérő vagy hozzájuk csatlakozó családtagok által a belső határellenőrzés nélküli térségben való korábbi tartózkodásokat nem lehet figyelembe venni a 90/180 napos szabálynak való megfelelés kiszámításakor, amely szabály csak a rövid távú tartózkodásra vonatkozik.

*Példák (mindegyik példában a harmadik országbeli állampolgár nem rendelkezik érvényes tartózkodási kártyával vagy tartózkodási engedéllyel, amint azt e szakasz 2.8. pontja részletesebben kifejti):

Egy francia állampolgárral házasságot kötött indiai állampolgár elkísérheti francia házastársát Németországba három hónapra, Spanyolországba két hónapra és Olaszországba három hónapra, így összességében egy nyolc egymást követő hónapból álló időszakban tartózkodik a belső határellenőrzés nélküli térségben.

Egy észt állampolgárral olyan japán állampolgár köt házasságot, aki még soha nem járt korábban az EU-ban. A japán állampolgár egy hónapra elkíséri észt házastársát Olaszországba. Ezt a hónapot követően az észt házastárs elhagyja Olaszországot, és visszatér Japánba dolgozni. A japán állampolgár még további 90 napig maradhat az EU-ban (a bármely 180 napos időszakon belüli 90 napos korlát alkalmazandó).

Egy svéd állampolgárral házasságot kötött kínai állampolgár üzleti ügyben 15 napot tölt egyedül Ausztriában. A svéd állampolgár csatlakozik hozzá, és egy hónapot Portugáliában töltenek. Ezen egy hónapot követően a svéd állampolgár elhagyja az EU-t. A kínai állampolgár a 180 napos időszakban még további 75 napot maradhat egyedül (a bármely 180 napos időszakon belüli 90 napos korlát alkalmazandó, de az uniós polgárral együtt töltött tartózkodást, amely ebben az esetben egy hónap, nem kell beszámítani a bármely 180 napos időszakon belüli 90 napos korlátnak való megfelelés értékelésekor).

- 2.2. A SIS-ben vagy egyéb releváns adatbázisban kapott találat önmagában nem elegendő ok arra, hogy a szabad mozgás uniós jogával rendelkező személytől megtagadják a beléptetést (lásd e szakasz 8.3. pontját a szabad mozgás uniós jogával rendelkező személyek beléptetésének megtagadására vonatkozó szabályokról).

2.3. A releváns adatbázisok lekérdezésével végzett nem teljes körű ellenőrzésre csak akkor van lehetőség, ha a szisztematikus ellenőrzések aránytalan hatást gyakorolnának egyes szárazföldi vagy tengeri határátkelőhelyek határforgalmára, valamint bármely schengeni állam közrendjével, belső biztonságával, közegészségügyével vagy nemzetközi kapcsolataival összefüggő kockázatok értékelését követően. (Az értesítési eljárással és a kockázatértékeléssel kapcsolatos további információkért lásd az A. és a B. függelék.)

Ilyen helyzetben a Bizottság, valamint a schengeni államok és a releváns ügynökségek által megállapított, külföldi terrorista harcosokra vonatkozó közös kockázati mutatókat kell alkalmazni annak meghatározására, hogy kiket lehet csak nem teljes körű ellenőrzésnek alávetni.

A tagállamoknak a Schengeni határellenőrzési kódex 8. cikkének (2a)–(2f) bekezdésében meghatározott azon lehetőségét, hogy a szabad mozgás uniós jogával rendelkező személyek szisztematikus ellenőrzése helyett nem teljes körű ellenőrzéseket végezzenek, meg kell különböztetni a Schengeni határellenőrzési kódex 9. cikkében rögzített azon joguktól, hogy kivételes és előre nem látható körülmények esetén enyhítsék a határforgalom-ellenőrzést (lásd e szakasz 7. pontját).

	Aktíváló tényezők	Eljárási követelmények	Lényegi elemek	Hossz
Nem teljes körű ellenőrzések meghatározott határátkelőhelyeken A Schengeni határellenőrzési kódex 8. cikkének (2a)–(2f) bekezdése	– a határforgalom áramlására gyakorolt aránytalan hatás	– előzetes kockázatértékelés és benyújtása a Frontexhez – a tagállamok, a Frontex és a Bizottság értesítése – féléves jelentéstétel a Frontexnek és a Bizottságnak	– csak a szabad mozgás kedvezményezettjeire vonatkozik – a minimum-ellenőrzés továbbra is kötelező – 2019. április 7. óta a légi határokon nem végezhető nem teljes körű ellenőrzés	– nem lépheti túl a feltétlenül szükséges mértéket – a kockázatértékelésnek megfelelően meghatározva (azaz hosszabb időszakokra is kiterjedhet)
Könnyítés A Schengeni határellenőrzési kódex 9. cikke	– előre nem látható események, amelyek túlzott várakozási időt eredményeznek (pl. árvíz, természeti katasztrófa, [polgár]háború valamely közeli államban, a	– a határátkelőhely parancsnoka által hozott határozat – az információk nyilvántartásba vétele a határátkelőhelyen a Schengeni határellenőrzési	– valamennyi utazót érinti – a bélyegzés (harmadik országbeli állampolgárok esetében) továbbra is kötelező – a beléptetési ellenőrzések elsőbbséget élveznek a	ideiglenes, az azt indokoló körülményekhez igazítva (azaz csak nagyon rövid időszakra)

	közeli határátkelőhelyek váratlan bezárása, jelentős közúti baleset) – minden személyzeti, eszközbeli és szervezési erőforrást kimerítettek	kódex II. mellékletének b) pontjával összhangban – éves jelentés az Európai Parlamentnek és a Bizottságnak	kiléptetési ellenőrzésekkel szemben	
--	---	--	-------------------------------------	--

- 2.4. Ha ilyen nem teljes körű ellenőrzések vannak hatályban, a szabad mozgás uniós jogával rendelkező személyeket, akiket nem vonnak a releváns adatbázisok lekérdezésével végzett nem teljes körű ellenőrzések hatálya alá, „a szabad mozgás uniós jogával rendelkező személyek tekintetében végzett egyéb ellenőrzéseknek” vetik alá, hogy megállapítsák az adott személy személyazonosságát úti okmány benyújtása vagy bemutatása alapján. Ezeknek az „egyéb ellenőrzéseknek” ki kell terjedniük a határátlépésre jogosító úti okmány érvényességének, valamint a hamisításra utaló jeleknek a gyors és egyszerű – adott esetben műszaki eszközök használatával történő – ellenőrzésére. Ha kétség merül fel az úti okmánnyal kapcsolatban, vagy ha arra utaló jelek vannak, hogy az adott személy fenyegetést jelent a schengeni államok közrendjére, belső biztonságára, közegészségügyére vagy nemzetközi kapcsolataira, a határőrnek le kell kérdeznie a Schengeni határellenőrzési kódex 8. cikke (2) bekezdésének a) és b) pontjában említett releváns adatbázisokat.
- 2.5. A releváns adatbázisok lekérdezésével végzett ellenőrzés lefolytatható előzetesen, az utasra vonatkozóan a 2004/82/EK irányelvvel vagy más uniós vagy nemzeti jogszabállyal összhangban kapott adatok alapján. Abban az esetben, ha az ilyen utasinformáció lekérdezésére előzetesen kerül sor, akkor az előzetesen kapott adatokat a határátkelőhelyen össze kell vetni az úti okmányban szereplő adatokkal. Az érintett személy személyazonosságát és állampolgárságát, továbbá a határátlépésre jogosító úti okmány eredetiségét és érvényességét szintén ellenőrizni kell.

2.6. A hatékony határforgalom-ellenőrzések biztosítása érdekében, amennyiben az úti okmány eredetiségét vagy birtokosának személyazonosságát illetően kétség merül fel, a 2252/2004/EK rendelettel összhangban kiállított úti okmányokban található biometrikus azonosítók legalább egyikét (arcképmás és/vagy ujjnyomatok) ellenőrizni kell. Amennyiben lehetséges, ezt az ellenőrzést az említett rendelet hatályán kívül eső úti okmányok (a rendelet alkalmazásán önkéntesen kívül maradó uniós tagállam, azaz Írország által kiállított uniós útlevelek és úti okmányok, valamint harmadik országok által kiállított útlevelek és úti okmányok) tekintetében is el kell végezni. A biometrikus útlevelemben tárolt adatok valódiságának ellenőrzéséről [lásd e szakasz 16. pontját.](#)

2.7. Annak érdekében, hogy a szabad mozgás uniós jogával rendelkező személyeket ne vessék alá kétszer az említett szisztematikus ellenőrzéseknek a Romániával, Bulgáriával és Horvátországgal közös szárazföldi határátkelőhelyeken, a határforgalom-ellenőrzést végző hatóságok kockázatértékelés alapján dönthetnek úgy, hogy a releváns adatbázisok lekérdezésével végzett ellenőrzéseket csak kiutazáskor, szűrőpróbaszerűen hajtják végre. Jelenleg ez a rendelkezés a következő szárazföldi határookra alkalmazható:

- Bulgária–Görögország
- Románia–Magyarország
- Bulgária–Románia
- Horvátország–Szlovénia
- Horvátország–Magyarország

2.8. A szabad mozgás uniós jogával rendelkező személyek főszabályként az alábbi okmányok felmutatásával léphetik át valamely schengeni állam határát:

- uniós polgárok, EGT/Svájc állampolgárai: személyazonosító igazolvány vagy útlevelel,
- uniós ideiglenes úti okmány⁵¹,

---

⁵¹ A tagállamok kormányai Tanács keretében ülésező képviselői által 1996. június 25-én elfogadott határozat az ideiglenes úti okmány létrehozásáról (96/409/KKBP), valamint a Tanács (EU) 2019/997 irányelve (2019.

- uniós polgárok, illetve EGT-/svájci állampolgárok valamely harmadik ország állampolgárának minősülő családtagjai: útlevél. Esetükben szükség lehet vízumra is, ha [vízumkötelezettség](#) hatálya alá tartozó harmadik ország állampolgárai, kivéve, ha rendelkeznek a következőkkel:
  - a schengeni vívmányokat teljeskörűen alkalmazó schengeni állam által kiadott érvényes [tartózkodási engedély](#),
  - vagy valamely uniós tagállam vagy EGT-ország által a 2004/38/EK irányelv 10. és 20. cikkének megfelelően kiadott érvényes tartózkodási kártya, függetlenül attól, hogy elkísérik-e az uniós polgárt vagy az EGT-állampolgárt vagy csatlakoznak-e hozzá.

A 2004/38/EK irányelv 10. és 20. cikke alapján kiadott tartózkodási kártya birtoklása elegendő bizonyíték arra, hogy a kártya birtokosa uniós polgár családtagja. Megjegyzendő, hogy a tartózkodási kártya vízummentességet (és a jövőben az ETIAS alóli mentességet) biztosít bármely tagállamban, így az uniós polgár állampolgársága szerinti tagállamban is.

*Példák:

Egy szlovák állampolgár Németországban él kínai házastársával. Elutaznak Franciaországba. Mivel a kínai házastárs a 2004/38/EK irányelv 10. cikke szerint kiadott német tartózkodási kártyával rendelkezik, sem az irányelv, sem a Schengeni határellenőrzési kódex értelmében nincs szüksége beutazóvízumra.

Egy német állampolgár Németországban él kínai házastársával. Elutaznak Spanyolországba. Mivel a kínai házastárs egy schengeni tagállam nemzeti joga szerint kiadott német tartózkodási kártyával rendelkezik, a Schengeni határellenőrzési kódex értelmében nincs szüksége beutazóvízumra.

Egy szlovák állampolgár Romániában él kínai házastársával. Elutaznak Franciaországba. Mivel a kínai házastárs a 2004/38/EK irányelv 10. cikke szerint kiadott román tartózkodási kártyával rendelkezik, az irányelv értelmében mentesül a vízumkötelezettség alól.

---

június 18.) az uniós ideiglenes úti okmány létrehozásáról és a 96/409/KKBP határozat hatályon kívül helyezéséről (hatályban lévő, de még nem alkalmazandó).

Egy szlovák állampolgár Írorszában él kínai házastársával. A kínai házastárs, aki a 2004/38/EK irányelv 20. cikke szerint Írország által kiadott tartózkodási kártyával rendelkezik, egyedül utazik Franciaországba. Az ír tartózkodási kártya akkor is vízummentességet biztosít Franciaországban, ha birtokosa egyedül utazik.

Két indiai állampolgár, akik közül az *első* horvát tartózkodási engedéllyel, a második pedig a 2004/38/EK irányelv alapján kiadott horvát tartózkodási kártyával rendelkezik, Szlovéniába utazik: az elsőnek vízumra lesz szüksége a Szlovéniába való belépéshez (mivel a vonatkozó schengeni szabályok értelmében a horvát tartózkodási engedélyek még nem biztosítanak vízummentességet a belső határellenőrzés nélküli térségben), a *második* pedig vízummentességet élvez (mivel a horvát tartózkodási kártyák a 2004/38/EK irányelv alapján vízummentességet élveznek a belső határellenőrzés nélküli térségben).

2

1

. augusztus 2-től alkalmazandó (EU) 2019/1157 európai parlamenti és tanácsi rendelet⁵² harmonizált formátumokat vezetett be a tartózkodási kártyák formátumát illetően. Ez azt jelenti, hogy a 2021. augusztus 2-től kiadott tartózkodási kártyák, illetve huzamos tartózkodási kártyák egységes formátumúak. E kártyák formátuma megegyezik az 1030/2002/EK tanácsi rendeletben⁵³ meghatározott és a C(2018) 7767 végrehajtási határozattal⁵⁴ végrehajtott formátummal. A kártyákon szerepel a „Tartózkodási kártya” vagy „Huzamos tartózkodási kártya” elnevezés, valamint az „uniós polgár családtagja – 2004/38/EK irányelv 10. cikk” vagy az „uniós polgár családtagja – 2004/38/EK irányelv 20. cikk” szabványos kód. Megjegyzendő, hogy az (EU) 2019/1157 rendelet a meglévő tartózkodási kártyák, illetve a huzamos tartózkodási kártyák fokozatos megszüntetéséről rendelkezik. Ez azt jelenti, hogy néhány éven keresztül a forgalomban lévő tartózkodási kártyák, illetve huzamos tartózkodási kártyák különböző formátumban lesznek forgalomban (az (EU) 2019/1157 rendelet alapján kiadott, illetve az előzőleg, meghatározott formátum nélkül kiadott kártyák)⁵⁵.

Ami a személyazonosító igazolványok formátumát illeti, az uniós polgárok tekintetében a 2021. augusztus 2-től alkalmazandó (EU) 2019/1157 rendelet⁵⁶, harmonizált formátumokat vezetett be a személyazonosító igazolványokra vonatkozóan. Az (EU) 2019/1157 rendelet a meglévő személyazonosító igazolványok fokozatos megszüntetéséről rendelkezik⁵⁷.

---

⁵² [Az uniós polgárok személyazonosító igazolványai és a szabad mozgás jogával élő uniós polgárok és azok családtagjai részére kiállított tartózkodási okmányok biztonságának megerősítéséről szóló, 2019. június 20-i \(EU\) 2019/1157 európai parlamenti és tanácsi rendelet \(HL L 188., 2019.7.12., 67. o.\)](#) EGT-vonatkozású, és bele kell foglalni az EGT-megállapodásba. A belefoglalás folyamatban van.

⁵³ [A Tanács 1030/2002/EK rendelete \(2002. június 13.\)](#) a harmadik országok állampolgárai tartózkodási engedélye egységes formátumának megállapításáról (HL L 157., 2002.6.15., 1. o.)

⁵⁴ A Bizottság C(2018) 7767 végrehajtási határozata (2018. november 30.) a harmadik országok állampolgárai tartózkodási engedélye egységes formátumára vonatkozó műszaki előírások megállapításáról és a C(2002)30691 határozat hatályon kívül helyezéséről.

⁵⁵ Az (EU) 2019/1157 rendelet 8. cikkének (1) bekezdése értelmében az uniós polgárok valamelyik tagállam állampolgárságával nem rendelkező családtagjai azon tartózkodási kártyáinak érvényessége, amelyek nem felelnek meg a 7. cikk követelményeinek, a lejáratuk időpontjában vagy 2026. augusztus 3-ig szűnik meg, attól függően, hogy melyik következik be korábban. A 8. cikk (2) bekezdése eltérést biztosít a 8. cikk (1) bekezdésétől azon tartózkodási kártyák érvényessége tekintetében, amelyek nem felelnek meg az ICAO 9303. sz. dokumentumának második részében meghatározott biztonsági minimumszabályoknak, vagy amelyek nem tartalmazzák az ICAO 9303. sz. dokumentumának harmadik részében meghatározott géppel olvasható vizsgálati zónát. Ez utóbbiak érvényessége a lejáratuk időpontjában vagy 2023. augusztus 3-ig szűnik meg, attól függően, hogy melyik következik be korábban.

⁵⁶ Az (EU) 2019/1157 rendelet EGT-vonatkozású, és bele kell foglalni az EGT-megállapodásba. A belefoglalás folyamatban van.

⁵⁷ Az (EU) 2019/1157 rendelet 5. cikkének (1) bekezdése szerint a 3. cikkben meghatározott követelményeknek meg nem felelő személyazonosító igazolványok érvényessége a lejáratuk időpontjában vagy 2031. augusztus

A vízumkötelezettség hatálya alá tartozó családtag kétféle útlevelet is bemutathat: érvényes útlevelet (vízum nélkül), valamint egy érvényes vízumot tartalmazó érvénytelenített útlevelet (lásd a vízumkódex-kézikönyv II. részének 3.1.2. pontját).

Az uniós polgárok, illetve az EGT-/svájci állampolgárok családtagjaira vonatkozó különös szabályokról további információ olvasható [A vízumkérelmek feldolgozásáról és a kiadott vízumok módosításáról szóló kézikönyv III. részében](#) (a továbbiakban: a vízumkódex-kézikönyv).

Megjegyzés: az egyrészt az Európai Közösség és tagállamai, másrészt a **Svájci Államszövetség** között létrejött, a személyek szabad mozgásáról szóló megállapodás alapján a szabad mozgás uniós jogával rendelkező személyek ellenőrzését érintő fenti szabályok vonatkoznak a szolgáltatást nyújtó személyek munkavállalóira, állampolgárságuktól függetlenül, akik Svájc vagy valamely uniós tagállam munkaerőpiacán vannak jelen, és szolgáltatás nyújtása céljából ezen uniós tagállamok egyikének területére küldték ki őket (az említett megállapodás I. mellékletének 17. cikke). Az Európai Szabadkereskedelmi Társulásról szóló megállapodás alapján ugyanezek a szabályok vonatkoznak a szolgáltatást nyújtó személyek munkavállalóira, állampolgárságuktól függetlenül, akik Svájc vagy valamely EGT-állam munkaerőpiacán vannak jelen, és szolgáltatás nyújtása céljából ezen EGT-államok egyikének területére küldték ki őket.

- 2.9. Ha azonban a szabad mozgás uniós jogával rendelkező személy nem rendelkezik a szükséges úti okmányokkal, vagy – ha szükséges – az előírt vízumokkal, az érintett schengeni államnak a visszairányítást megelőzően minden észszerű lehetőséget biztosítania kell számára ahhoz, hogy a szükséges okmányokat észszerű határidőn belül beszerezze vagy megküldesse, illetve hogy igazolja vagy más módon bizonyítsa, hogy rendelkezik a szabad mozgás uniós jogával.

3-ig szűnik meg, attól függően, hogy melyik következik be korábban. Az 5. cikk (2) bekezdése azonban két eltérést ír elő. Ennek megfelelően azon személyazonosító igazolványok érvényessége, amelyek nem felelnek meg az ICAO 9303. sz. dokumentumának második részében meghatározott biztonsági minimumszabályoknak, vagy amelyek nem tartalmaznak géppel olvasható vizsgálati zónát, a lejáratuk időpontjában vagy 2026. augusztus 3-ig szűnik meg, attól függően, hogy melyik következik be korábban. A 2021. augusztus 2-án 70 évet betöltött vagy annál idősebb személyek számára kiállított, az ICAO 9303. sz. dokumentumának második részében meghatározott biztonsági minimumszabályoknak megfelelő és géppel olvasható vizsgálati zónával rendelkező személyazonosító igazolványok érvényessége lejáratuk időpontjában szűnik meg.

Amennyiben az utas géppel olvasható vizsgálati zóna nélküli úti okmányt mutat be, és kétségek merülnek fel a személyazonosságával kapcsolatban, elkülönített helyen történő ellenőrzést kell lefolytatni.

*Jogalap – Ítélezési gyakorlat:

- [2004/38/EK irányelv \(4., 5. és 27. cikk\)](#)
- [Schengeni határellenőrzési kódex \(8. cikk\)](#)
- [Megállapodás egyrészről az Európai Közösség és annak tagállamai, másrészről a Svájci Államszövetség között a személyek szabad mozgásáról, 1999. június 21.](#)
- [\(EU\) 2017/1954 rendelet](#)
- [Az Európai Unió Bíróságának 2002. július 25-i ítélete, C-459/99, MRAX kontra Belgium](#)
- [Az Európai Unió Bíróságának 2005. február 17-i ítélete, C-215/03, Salah Oulane kontra Minister voor Vreemdelingenzaken en Integratie](#)
- [Az Európai Unió Bíróságának 2006. január 31-i ítélete, C-503/03, Bizottság kontra Spanyolország](#)
- [Az Európai Unió Bíróságának 2020. június 18-i ítélete, C-754/18, Ryanair](#)
- [Az Európai Unió Bíróságának ítélete, C-202/13, Sean McCarthy](#)

3. HARMADIK ORSZÁGOK ÁLLAMPOLGÁRAI TEKINTETÉBEN A BEUTAZÁSKOR VÉGZETT ELLENŐRZÉSEK

- 3.1. Harmadik országbeli állampolgároknak az alábbi feltételeket kell teljesíteniük valamely schengeni állam területére való beutazáshoz:

- a) a határ átlépésére jogosító érvényes úti okmánnyal vagy okmányokkal rendelkeznek, amelyek érvényességének legalább három hónappal meg kell haladnia a schengeni államok területéről történő tervezett távozás időpontját (sürgős és indokolt esetben azonban e kötelezettségtől el lehet tekinteni), és amelyeket a megelőző tíz év során állítottak ki; annak a követelménynek, hogy az úti okmányt a megelőző tíz éven belül állították ki, a belépés napján kell teljesülnie (de a tartózkodás ideje alatt nem feltétlenül)⁵⁸, feltéve, hogy érvényessége a tartózkodás végét követő három hónapig tart;

---

⁵⁸

Ez a kérdés csak azokban a kivételes esetekben releváns, amikor a harmadik országbeli útlevél érvényessége meghaladja a 10 évet (például 10 év és néhány hónap, ahogyan az a harmadik országokban gyakorlat volt, amely lehetővé tette, hogy a régi útlevél fennmaradó érvényességi idejét az útlevél megújításakor átvigyük az új útlevélbe). MEGJEGYZÉS: a nemzetközi normák szerint az úti okmányok érvényessége sohasem haladhatja meg a tíz évet, ezért e kérdés gyakorlati relevanciájának csak ideiglenes jellegűnek kell lennie.

*Példa:

Egy harmadik országbeli utazó 2012. november 23-án kiállított és 2023. március 23-ig érvényes útlevéllel 2022. november 21-én 20 napos tartózkodásra érkezik az EU-ba. A Schengeni határellenőrzési kódex 6. cikke (1) bekezdésének a) pontjában foglalt beutazási feltétel teljesül, mivel az érkezés napján az úti okmány *kiállításának időpontja* kevesebb mint 10 évvel ezelőtti volt, és *érvényessége* a távozás tervezett időpontját követően több mint három hónap.

- b) érvényes vízummal rendelkeznek, amennyiben az előírt; kivéve, ha a harmadik ország állampolgára a schengeni vívmányokat teljeskörűen alkalmazó schengeni állam által kiadott érvényes tartózkodási engedéllyel rendelkezik, amely vízummal vagy hosszú távú tartózkodásra jogosító érvényes vízummal egyenértékűnek tekintendő. (A tartózkodási engedélyek, a hosszú távú tartózkodásra jogosító vízumok és a következő szakaszokban felsorolt egyéb dokumentumok tartalmazzak egy, az e szakasz 3.3. pontjában meghatározottak szerint ellenőrizendő, biometrikus adatokat tartalmazó csipet.) Nem tekinthetők egyenértékűnek a tartózkodási engedély iránti első kérelem vagy menedékjog iránti kérelem elbírálásának időtartamára kiadott ideiglenes engedélyek;
- c) igazolják a schengeni állam(ok)ban való tervezett tartózkodás célját és körülményeit, többek között azt, hogy megfelelő anyagi fedezettel rendelkeznek mind a tervezett tartózkodás időtartamára, mind pedig a származási országukba való visszatéréshez (vagy olyan harmadik országba történő átutazáshoz, ahová biztosan beengedik őket, mert például ezen ország által kiadott tartózkodási engedéllyel rendelkeznek), illetve azt, hogy képesek e fedezetet jogszerűen megszerezni;
- d) nem állnak a SIS-ben kiadott, beutazási tilalmat elrendelő figyelmeztető jelzés hatálya alatt;
- e) nem jelentenek veszélyt a schengeni államok közrendjére, belső biztonságára, közegészségügyére vagy nemzetközi kapcsolataira. Ez a helyzet állhat fenn különösen akkor, ha az adott személyre vonatkozóan nem szerepel nemzeti adatbázisban beutazási tilalmat elrendelő figyelmeztető jelzés. Az Európai Bíróság a C-380/18. sz. ügyben (E.P.) 2019. december 12-én hozott ítéletében kifejezetten

elismerte, hogy a Schengeni határellenőrzési kódex értelmében vett „közrendet vagy közbiztonságot fenyegető veszély” fogalma érzékelhetően eltér a szabad mozgásra vonatkozó szabályok (2004/38/EK irányelv) értelmében vett „közrendre vagy közbiztonságra jelentett veszély” fogalmától. A Schengeni határellenőrzési kódex értelmében annak a jogsértésnek, amelynek elkövetésével a harmadik országbeli állampolgár gyanúsítható, típusa és a kiszabható büntetés folytán kellően súlyosnak kell lennie annak igazolásához, hogy haladéktalanul véget vessenek ezen állampolgár tagállamok területén való tartózkodásának. Másrészt, büntetőítélet hiányában az illetékes hatóságok csak olyan egybehangzó, objektív és pontos tényezők fennállása esetén hivatkozhatnak közrendet fenyegető veszélyre, amelyek alapján az említett állampolgár gyanúsítható e bűncselekmény elkövetésével.

* Jogonalap:

- [Schengeni határellenőrzési kódex \(6. cikk\)](#)
- [Az Európai Parlament és a Tanács 265/2010/EU rendelete \(2010. március 25.\) a Schengeni Megállapodás végrehajtásáról szóló egyezménynek, valamint az 562/2006/EK rendeletnek a hosszú távú tartózkodásra jogosító vízummal rendelkező személyek mozgása tekintetében történő módosításáról](#)
- [Az Európai Parlament és a Tanács \(EU\) 2018/1806 rendelete \(2018. november 14.\) a külső határok átlépésekor vízumkötelezettség alá eső, illetve az e kötelezettség alól mentes harmadik országbeli állampolgárok országainak felsorolásáról](#)
- [Az Európai Parlament és a Tanács 565/2014/EU határozata \(2014. május 15.\) a személyek külső határokon történő, egyes okmányoknak a Bulgária, Horvátország, Ciprus és Románia által a területükön történő átutazás és a bármely 180 napos időszakban 90 napot nem meghaladó tervezett tartózkodás céljából kiadott nemzeti vízumaikkal egyenértékűként való egyoldalú elismerésén alapuló, ellenőrzése egyszerűsített rendszerének bevezetéséről, valamint a 895/2006/EK és az 582/2008/EK határozat hatályon kívül helyezéséről](#)

* Lásd:

- [A külső határok átlépésekor vízumkötelezettség alá eső, illetve az e kötelezettség alól mentes harmadik országbeli állampolgárok országainak jegyzéke](#)
- [Információk a vízumkötelezettség tekintetében fennálló nemzeti eltérésekről](#)
- [Azon harmadik országok közös jegyzéke, amelyek állampolgárainak repülőtéri tranzitvízummal kell rendelkezniük, amikor a tagállamok területén található repülőterek nemzetközi tranzitterületén áthaladnak](#)
- [Azon harmadik országok közös jegyzéke, amelyek állampolgárainak repülőtéri tranzitvízummal kell rendelkezniük, amikor egy adott tagállam területén található repülőterek nemzetközi tranzitterületén áthaladnak](#)
- [Azon tartózkodási engedélyek jegyzéke, amelyek a birtokosukat a tagállamok repülőterein repülőtéri tranzitvízum birtoklásának kötelezettsége nélküli áthaladásra jogosítják fel](#)

3.2. Harmadik országbeli állampolgárokat alapos ellenőrzésnek kell alávetni. A személyek következő kategóriáira azonban különös szabályok vonatkoznak:

- a) államfők és küldöttségük tagjai ([e szakasz 5.1. pontja](#));
- b) pilóták és egyéb légi személyzet ([e szakasz 5.2. pontja](#));
- c) tengerészek ([e szakasz 5.3. pontja](#));
- d) diplomata-, hivatali vagy szolgálati útlevéllel rendelkezők és nemzetközi szervezetek tagjai ([e szakasz 5.4. pontja](#));
- e) kishatárforgalmi rendszerbe tartozó, határ menti lakosok ([e szakasz 5.5. pontja](#));
- f) kiskorúak ([e szakasz 5.6. pontja](#));
- g) olyan harmadik országbeli diákok, akik valamelyik uniós tagállamban vagy vízumkötelezettség hatálya alá nem tartozó harmadik országban rendelkeznek lakóhellyel ([e szakasz 5.7. pontja](#));
- h) határ menti ingázók ([e szakasz 5.8. pontja](#));
- i) ADS-turisták ([e szakasz 5.9. pontja](#));
- j) mentési szolgálatok, rendőrség, tűzoltóság és határőrség ([e szakasz 5.10. pontja](#));
- k) nyílt tengeri munkavállalók ([e szakasz 5.11. pontja](#)).

A **hontalan személyek** és a **menekültek** ellenőrzése általában ugyanúgy történik, mint a harmadik országbeli állampolgároké. A harmadik országok által menekültek és hontalan személyek részére kiállított úti okmányok érvényessége „[a harmadik országok és területi egységek által kiállított úti okmányok jegyzékében](#)” ellenőrizhető. Azt a kérdést, hogy az ilyen úti okmány birtokosa vízumköteles-e az EU területére való belépéshez, az (EU) 2018/1806 rendelet 6. cikke (2) bekezdésének b) pontja szabályozza, amely ezt a döntést az egyes tagállamok hatáskörébe rendeli. A vonatkozó értesítések a „[Mentességek a 6. cikk \(2\) bekezdése szerint](#)” című táblázatban található.

A menedékkérőkre és a nemzetközi védelmet kérelmezőkre külön szabályok vonatkoznak (lásd e szakasz menedékkérőkről szóló 12. pontját).

A határőrnek haladéktalanul rögzítenie és továbbítania kell mindazon harmadik országbeli állampolgárok vagy hontalan személyek ujjnyomatadatait, akiket egy schengeni állam külső határának szabálytalan átlépésével összefüggésben feltartóztattak, ha legalább 14. életévüket betöltötték és nem irányították vissza őket.

Megjegyzés: azon harmadik országbeli állampolgárok ellenőrzése vonatkozásában, akik uniós polgároknak, illetve EGT-/svájci állampolgároknak a családtagjai (a szabad mozgás uniós jogával rendelkező személyek) lásd [e szakasz 2.8. pontját](#).

* Jogonalap:

– [Az Európai Parlament és a Tanács 603/2013/EU rendelete az ujjlenyomatok összehasonlítását szolgáló Eurodac létrehozásáról \(14. cikk\)](#)

* Lásd:

– [A schengeni államok által hontalan személyeknek és menekülteknek kiadott dokumentumok](#)

– [Információk a vízumkötelezettség tekintetében fennálló nemzeti eltérésekről](#)

3.3. Harmadik országbeli állampolgárokat a határőröknek **szisztematikusan ellenőrizniük** kell az alábbi adatbázisok lekérdezésével:

- a SIS,
- az SLTD-adatbázis,

- az ellopott, jogellenesen használt, elvesztett és érvénytelenített úti okmányokkal kapcsolatos információkat tartalmazó nemzeti adatbázisok.

A határőrök más nemzeti vagy Interpol-adatbázisokba is betekinhetnek.

- 3.4. A releváns adatbázisok lekérdezésével végzett ellenőrzés lefolytatható előzetesen, az utasra vonatkozóan a 2004/82/EK irányelvvel vagy más uniós vagy nemzeti jogszabállyal összhangban kapott adatok alapján. Abban az esetben, ha az ilyen utasinformáció lekérdezésére előzetesen kerül sor, akkor az előzetesen kapott adatokat a határátkelőhelyen össze kell vetni az úti okmányban szereplő adatokkal. Az érintett személy személyazonosságát és állampolgárságát, továbbá a határátlépésre jogosító úti okmány eredetiségét és érvényességét szintén ellenőrizni kell.
- 3.5. A tárolóelemet⁵⁹ tartalmazó útlevelek és úti okmányok esetében – az érvényes tanúsítványok rendelkezésre állásának függvényében – ellenőrizni kell a csipen tárolt adatok valóságát. A mikrocshipen tárolt adatok valóságát és megbízhatóságát a biometrikus útlevelek ellenőrzésekor meg kell vizsgálni. Annak ellenőrzése érdekében, hogy a csipen szereplő adatokat arra feljogosított hatóság vitte-e be, és hogy azokat nem manipulálták-e, a csip tartalmát passzív hitelesítéssel kell hitelesíteni. Az okmány dokumentum-aláíró tanúsítványát össze kell vetni a kiállító ország megfelelő megbízható CSCA (országos aláíró hitelesítésszolgáltató) tanúsítványával. Ezenkívül csiphitelesítést kell végezni annak ellenőrzésére, hogy a csip eredeti-e, és hogy nem klónozták⁶⁰.
- 3.6. Harmadik országbeli állampolgárokat alapos ellenőrzésnek kell alávetni.

A beléptetéskor végzett alapos ellenőrzés során meg kell vizsgálni valamennyi beutazási feltétel teljesülését; az ellenőrzés az alábbiakat foglalja magában:

- annak vizsgálata, hogy a harmadik ország állampolgára rendelkezik-e a [határátlépésre jogosító olyan érvényes okmánnyal vagy okmányokkal](#), amely(ek)

---

⁵⁹ A (papíralapú) vízum kivételével az uniós jog által szabályozott valamennyi okmány (útlevel, személyazonosító igazolvány, tartózkodási kártya, migrációval kapcsolatos kártya és az uniós jog alapján kiállított egyéb úti okmányok, beleértve a kishatárforgalmi engedélyt) tartalmaz csipet. A tengerész személyazonosító okmány – bár nem az uniós jogon alapul – szintén tartalmaz csipet.

⁶⁰ A klónozott csip alatt az kell érteni, ha az információt az eredeti csipről lemásolják, és biztonsági korlátozások nélküli másolt csipre helyezik.

még nem járt(ak) le, és adott esetben az előírt [vízummal](#), [tartózkodási engedéllyel](#) vagy hosszú távú tartózkodásra jogosító vízummal. A vízumkötelezettség hatálya alá tartozó harmadik országbeli állampolgár két útlevelemmel is utazhat: egy érvényes útlevelemmel (vízum nélkül), valamint egy érvényes vízumot tartalmazó érvénytelenített útlevelemmel. 2022 májusától a vízumbélyegen digitális bélyegzőt kell elhelyezni⁶¹. A digitális bélyegző a fénykép kivételével a vízumbélyegen szereplő valamennyi információt tartalmazza. Ezt a digitális bélyegzőt arra kell használni, hogy amennyiben a VIS nem hozzáférhető, valamely tagállam területén vagy határán ellenőrizni lehessen a vízumbélyegen szereplő adatok valóságát.

Digitális bélyegző – gyakorlati példa:

A határőrök le tudják olvasni és érvényesíteni tudják a schengeni vízumokra nyomtatott látható digitális bélyegzőt (2D vonalkód). A 2D vonalkód (a vízum jobb alsó sarkában található, QR-kódhoz hasonló négyzet) további biztonsági szintet hoz létre, és különösen hasznos a schengeni vízumok valóságának és megbízhatóságának biztosításához, ha a Vízuminformációs Rendszer nem hozzáférhető. Ha a vonalkódban rögzített adatok nem egyeznek meg a vízumbirtokos bélyegre nyomtatott személyes adataival, vagy ha a digitális aláírás érvényesítése sikertelen, a vízumbélyeg hamis vagy hamisított lehet. Ha a vonalkódban rögzített adatok megegyeznek a bélyegre nyomtatott adatokkal, de a digitális aláírás érvényesítése valamilyen okból megghiúsul, ez nem befolyásolja automatikusan a vízum érvényességét, mivel a hibának más okai is lehetnek. A 810/2009/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet (Vízumkódex) és a vízumkézikönyv meghatározza a schengeni vízumok megsemmisítésére, illetve visszavonására vonatkozó eljárást. Amennyiben a Vízuminformációs Rendszer nem elérhető, és kétség merül fel a vízum valóságát illetően, ajánlott felvenni a kapcsolatot a vízumot kiadó hatósággal.

⁶¹ A Bizottság C(2020) 2672 final végrehajtási határozata (2020. április 30.) az egységes vízumformátumon megjelenítendő digitális bélyegző bevezetéséről. A 2022. november 1-jéig tartó átmeneti időszakban a tagállamok digitális bélyegzővel és anélkül egyaránt kiadhatnak vízumokat.

- a releváns adatbázisok szisztematikus lekérdezése ([lásd e szakasz 1.5. pontjának negyedik franciabekezdését a táblázatban](#)), valamint annak vizsgálata, hogy az érintett harmadik országbeli állampolgár járműve és a birtokában lévő tárgyak nem jelentenek-e veszélyt valamely schengeni állam közrendjére, belső biztonságára, közegészségügyére vagy nemzetközi kapcsolataira. E vizsgálat a SIS-ben és a nemzeti adatállományokban tárolt, személyekre és tárgyra vonatkozó adatoknak és figyelmeztető jelzéseknek, valamint a figyelmeztető jelzés eredményeként adott esetben végrehajtandó intézkedésnek a közvetlen lekérdezését foglalja magában,
- az érintett harmadik országbeli állampolgár úti okmányában szereplő be- és kiléptetőbélyegző-lenyomatok megvizsgálása annak ellenőrzésére – a beléptetés és a kiléptetés dátumának összevetésével –, hogy az érintett személy nem lépte-e túl a belső határellenőrzés nélküli térség, illetve külön-külön⁶² Bulgária, Horvátország, Ciprus vagy Románia területén engedélyezett tartózkodás maximális időtartamát, vagyis a tartózkodás minden egyes napját megelőző bármely 180 napos időszakon belül a 90 napot,
- az érintett harmadik országbeli állampolgár indulási és célországának, valamint a tervezett tartózkodás céljának vizsgálata, és szükség esetén a megfelelő igazoló okmányok ellenőrzése,
- annak vizsgálata, hogy a harmadik országbeli állampolgár rendelkezik-e a tervezett tartózkodás időtartamának és céljának megfelelő, valamint a származási országba való visszatéréshez vagy egy harmadik országba történő átutazáshoz megfelelő anyagi fedezettel, illetve képes-e ezt a fedezetet jogszerűen megszerezni. Az anyagi fedezet vizsgálatakor az egyes schengeni államok által megállapított referenciaösszegeket kell figyelembe venni,

---

⁶² A Románia és Bulgária területén a 180 napos időszakon belüli 90 nap külön kiszámítása az EES működésbe lépését követően változik.

- a szükséges anyagi fedezet megléte ellenőrizhető a harmadik országbeli állampolgár birtokában lévő készpénz, utazási csekk és hitelkártya alapján. A szükséges anyagi fedezet megléte igazolható támogatói nyilatkozattal is, amennyiben a nemzeti jogszabályok rendelkeznek ilyen nyilatkozatról, valamint a nemzeti jogszabályok által meghatározott, [a meghívótól származó kötelezettségvállalási nyilatkozattal/meghívólevéllel](#) is, amennyiben a harmadik országbeli állampolgár a meghívónál fog tartózkodni,
- a hitelkártya érvényessége a kibocsátó társasággal való kapcsolatfelvétellel, vagy a határátkelőhelyen rendelkezésre álló más lehetőségek (pl. pénzváltóhelyek) igénybevételével ellenőrizhető,
- a meghívás ellenőrizhető a meghívóval való közvetlen kapcsolatfelvétel útján, vagy a meghívó jóhiszeműségének megvizsgálásával a meghívó tartózkodási helye szerinti schengeni állam nemzeti kapcsolattartó pontjain keresztül.

* Iránymutatás a „közegészségügyi veszély” fogalmához a beléptetés megtagadásával összefüggésben:

A fogalom a következőket takarja: bármely olyan betegség, amely az Egészségügyi Világszervezet Nemzetközi Egészségügyi Szabályzata szerint járvány lehetőségét rejt magában, valamint más fertőző betegségek vagy ragályos parazitás megbetegedések, ha a schengeni államok állampolgáira vonatkozó védelmi rendelkezések hatálya alá tartoznak.

E kézikönyv alkalmazásában az európai polgárok egészségét fenyegető bármely veszély, illetve a meghozandó hatékony intézkedésekre vonatkozó határozatok tekintetében az 1082/2013/EU európai parlamenti és tanácsi határozattal létrehozott közösségi hálózat és annak korai figyelmeztető és gyorsreagáló rendszere (EWRS), valamint a 851/2004/EK rendelettel alapított ECDC keretében kell értékelést végezni és döntést hozni. Az EWRS hatóságai magukban foglalják a tagállamok közegészségügyi hatóságait, és nemzeti szinten együttműködnek az államilag elismert felügyeleti intézetekkel. Az ECDC végzi a veszélyekkel kapcsolatos kockázatértékelést (www.ecdc.europa.eu).

Az egyes uniós tagállamoknak az egészségügyi intézkedések végrehajtására illetékes hatóságait tehát – a nemzeti és uniós közegészségügyi jogszabályokkal és az egyes schengeni államok által kialakított eljárásokkal összhangban – mindig be kell vonni a

közegészségügyi veszélynek a határon történő beléptetés engedélyezése vagy megtagadása céljából végzett értékelésébe.

* Iránymutatás a „közegészségügyi veszély” értékeléséről járványügyi kockázatot jelentő betegség esetében

A Covid19-világjárvány következtében még sürgetőbbé vált, hogy az Unió felkészültebben tudjon reagálni a külső határokon kialakuló olyan válsághelyzetekre, amelyek közegészségügyi veszélynek minősülő, járványügyi kockázatot jelentő betegségekkel állnak összefüggésben. Az ilyen veszélyek kezelése érdekében a külső határokon alkalmazott intézkedések következtelensége és különbözősége károsan érinti a belső határellenőrzés nélküli térség egészségének működését, rontja a kiszámíthatóságot az utazók számára, valamint csökkenti az emberek közötti kapcsolatokat. A Bizottság a következő megfontolások figyelembevételét javasolja a külső határokon jelentkező közegészségügyi veszéllyel kapcsolatos nemzeti intézkedések alkalmazása során:

1. Az EUMSZ 20. cikke (1) bekezdésének értelmében vett uniós polgárok, valamint azon harmadik országbeli állampolgárok számára, akik az egyrészt az Unió és tagállamai, másrészt az említett harmadik országok közötti megállapodások értelmében a szabad mozgás tekintetében az uniós polgárokéval egyenértékű jogokat élveznek, valamint családtagjaik számára minden esetben lehetővé kell tenni, hogy a schengeni vívmányok hatálya alá tartozó uniós tagállamokba és nem uniós országokba bármilyen célból, nem csupán hazatérés céljából utazzanak.

Amennyiben olyan harmadik országból utaznak, amelyre a nem alapvetően szükséges utazások ideiglenes korlátozása vonatkozik, a rendeltetési schengeni állam egészségügyi követelményeinek – például önkéntes karantén vagy hasonló intézkedések – hatálya alá tartozhatnak (feltéve, hogy saját állampolgáraik számára is ugyanazokat a követelményeket írják elő).

2. A harmadik országok huzamos tartózkodási engedéllyel rendelkező állampolgárainak jogállásáról szóló 2003/109/EK irányelv értelmében huzamos tartózkodási engedéllyel rendelkező harmadik országbeli állampolgároknak, az egyéb uniós irányelvek, a kilépésről rendelkező megállapodás vagy a nemzeti jog alapján tartózkodási joggal rendelkező személyeknek, illetve a hosszú távú tartózkodásra jogosító nemzeti vízummal rendelkező

személyeknek, valamint családtagjaiknak – a vonatkozó egészségügyi intézkedésektől függően – szintén engedélyezni kell a belépést.

Ugyanez vonatkozik adott esetben azokra a harmadik országbeli állampolgárokra is, akik [a határátlépés és a tartózkodási engedély megszerzésekor valamely tagállamban való jogszerű tartózkodás jogának gyakorlása céljából] ideiglenes beutazási engedéllyel rendelkeznek.

A határőröknek ellenőrizniük kell a releváns okmányokat (vagyis az úti okmányokat, a tartózkodási engedélyeket és egyéb hivatalos okmányokat) annak ellenőrzése érdekében, hogy a harmadik országbeli állampolgárok a fenti két albekezdésben meghatározott hatály alá tartoznak-e.

3. Az utazók beutazáskor végzett szűrése a járványügyi potenciállal rendelkező betegségek tünetei tekintetében magában foglalhatja a testhőmérséklet-szkennelést és/vagy tüneti szűrést vagy bármely más, a releváns tünetek kimutatására szolgáló eszközt.

A külső határokon a határforgalomban, a vámügyekben, az egészségügyi ellenőrzésben vagy bármilyen típusú ellenőrzésben részt vevő valamennyi köztisztviselőt fel kell szerelni egyéni védőeszközökkel, amelyek adott esetben magukban foglalják a maszkokat, a kesztyűket, a kézfertőtlenítő szereket stb.

4. Annak eldöntésekor, hogy a schengeni államokba irányuló, nem alapvetően szükséges utazásokra vonatkozó ideiglenes korlátozások alkalmazandók-e egy harmadik országbeli állampolgárra, a nem alapvetően szükséges utazásokra vonatkozó korlátozások feloldásával érintett harmadik országban való korábbi tartózkodásnak (nem pedig az állampolgárságnak) kell a meghatározó tényezőnek lennie.

5. A légi határokon az automatizált határellenőrzési kapuk fontos szerepet játszanak a zökkenőmentes utasforgalom megkönnyítésében a fő légi határátkelőhelyeken; az automatizált átléptető kapuk azonban nem tudják ellenőrizni a harmadik országbeli állampolgárok tartózkodását. Azoknak a schengeni államoknak, amelyek lehetővé teszik harmadik országbeli állampolgárok számára az automatizált átléptető kapuk használatát, fontolóra kell venniük szűrőpróbaszerű ellenőrzések végzését azon utazók esetében, akik az automatizált átléptető kapukat használják, vagy ideiglenesen meg kell szüntetni az automatizált átléptető kapuk használatát a harmadik országok tekintetében.

6. A határőröknek meg kell ismerkedniük azzal, hogy hogyan néznek ki a harmadik országok tartózkodási és munkavállalási engedélyei, és alapvető ismeretekkel kell rendelkezniük az ilyen okmányok nyomtatásának technikáiról és biztonsági elemeiről. A harmadik országok tartózkodási vagy munkavállalási engedélyei mellett az utazók esetlegesen harmadik országok személyazonosító igazolványait és/vagy vezetői engedélyeit, valamint egyéb hivatalos okmányokat is bemutathatnak az általuk bejelentett tartózkodási helyük szerinti ország alátámasztására.

A körülményektől és a bemutatott okmányok típusától függően a határőröknek a lehető legjobban ki kell használniuk mindent, ami referenciaanyagként rendelkezésükre áll, például a FADO/iFADO/PRADO21-et, a Frontex referenciakézikönyvét, valamint az erőforrásokat a nemzeti okmányadatbázisokkal és más kereskedelmi lehetőségekkel együtt kell felhasználniuk.

7. Az utazókat utazásuk előtt tájékoztatni kell arról, hogy bizonyítaniuk kell a tartózkodási helyük szerinti országot, így szükség van további okmányokra, például a tartózkodási hely szerinti harmadik ország által kiadott tartózkodási engedélyekre, munkavállalási engedélyekre, személyazonosító igazolványokra vagy vezetői engedélyekre, valamint bármely más olyan hivatalos okmányra, amely alátámasztja az utazók által bejelentett tartózkodási hely szerinti országot. Ez azért fontos, mert a harmadik országok tartózkodási vagy munkavállalási engedélyeinek adatait nem mindig mellékelik vagy tüntetik fel az úti okmányokon, különösen az útleveleken. A tartózkodási hely szerinti ország igazolására vonatkozó kötelezettség be nem tartása a beléptetés megtagadásához vezethet.

8. A beléptetés megtagadására vonatkozó minden döntésnek arányosnak és megkülönböztetésmentesnek kell lennie. Egy intézkedés azzal a feltétellel tekinthető arányosnak, hogy azt az egészségügyi hatóságokkal folytatott konzultációt követően hozták meg, és azt a közegészségügyi cél elérésére alkalmasnak és ehhez szükségesnek ítélték meg. A beléptetés megtagadását tartalmazó formanyomtatványon a határőrnek a „Megjegyzések” rovatban meg kell jelölnie a megtagadás okát.

9. Az utazó tájékoztató füzetet kaphat egy adott betegségről. Az egészséges utasok esetében nincs szükség további egészségügyi értesítésre azon szomszédos harmadik ország hatóságai számára, ahová az utas visszatér valamely uniós külső szárazföldi határátkelőhelyről (közúti vagy vasúti forgalom) vagy uniós külső tengeri

határátkelőhelyről (például a rendszeres komp-összeköttetésre kijelölt kikötők, illetve üdülőhajókat vagy a halászhajók tengerészeit fogadó egyéb kikötők).

10. A harmadik országokból érkező személyek számának minimalizálása érdekében a listán szereplő harmadik országok repülőtéri összekötő tisztviselői vagy összekötő tisztviselői beszállás előtti ellenőrzéseket végezhetnek. A schengeni államok emellett határőröket is kiküldhetnek bizonyos, harmadik országokba közlekedő légi járatokra. A határőrök azért utaznának az Európából induló légi járatokon, hogy beszállás előtti ellenőrzéseket végezzenek az Európába visszatérő járatokon. Azt is fontolóra lehetne venni, hogy egészségügyi ellenőröket és/vagy egészségügyi személyzetet rendeljenek ki közvetlenül a határátkelőhelyekre az utazók szűrése, az egészségügyi nyilatkozatok ellenőrzése stb. céljából.

* Iránymutatás a tartózkodás időtartamának kiszámításához:

A 180 napos időszakon belüli 90 nap tekintetében a beutazás napját kell a belső határellenőrzés nélküli térségben való tartózkodás első napjaként, a kiutazás napját pedig az e térségben való tartózkodás utolsó napjaként számítani. Bulgária, Horvátország, Ciprus és Románia esetében ez megegyezik e schengeni államok mindegyikének területére való beutazás és az onnan történő kiutazás napjával. A „bármely” kifejezés „folyamatosan aktualizált” 180 napos referencia-időszak alkalmazására utal, a tartózkodás minden napján a megelőző 180 napos időszakra tekintenek vissza annak ellenőrzése céljából, hogy továbbra is teljesül-e a 180 naponkénti 90 napra vonatkozó követelmény. Tehát megszakítás nélküli 90 napos távollét esetén további legfeljebb 90 napos tartózkodásra van lehetőség. Lásd: http://ec.europa.eu/dgs/home-affairs/what-we-do/policies/borders-and-visas/border-crossing/docs/short_stay_schengen_calculator_user_manual_en.pdf

Az új szabályok szerint engedélyezett tartózkodási idő kiszámítható az Európai Bizottság Migrációügyi és Uniók Belügyi Főigazgatóságának honlapján található „kalkulátor rövid távú tartózkodáshoz” (short-stay calculator) segítségével (https://ec.europa.eu/home-affairs/content/visa-calculator_en vagy letölthető a CIRCA-ról). A felhasználói útmutató tájékoztatást tartalmaz az új szabályokról, a kalkulátor használatáról, valamint gyakorlati példákkal szolgál. Lásd: http://ec.europa.eu/dgs/home-affairs/what-we-do/policies/borders-and-visas/border-crossing/index_en.htm

A rövid távú tartózkodás kiszámításának e módja, amely 2013. október 18-tól van hatályban, nem vonatkozik az EU és a Bahama-szigetek, Brazília, Saint Kitts és Nevis, Mauritius, valamint a Seychelle-szigetek között kötött vízumentességi megállapodásokra, amelyekkel kapcsolatban továbbra is az „első beutazástól számított hat hónapos időszakon belül három hónap” meghatározás van érvényben. Az EU és egyes harmadik országok közötti vízumkönnyítési megállapodás alapján kiadott vízummal utazó nem uniós polgárok tartózkodásának időtartamát az új kiszámítási módszer szerint kell kiszámítani, mivel ezekben a megállapodásokban „180 naponkénti 90 napra vonatkozó” követelmény szerepel.

A rövid távú tartózkodás időtartamának kiszámításakor (a bármely 180 napos időszakon belüli 90 nap szabálynak való megfelelés értékelésekor) nem kell figyelembe venni a tartózkodási engedély vagy a hosszú távú tartózkodásra jogosító vízum által engedélyezett tartózkodási időszakot. Ez a rendelkezés így lehetővé teszi a vízumentesség hatálya alá tartozó harmadik országbeli állampolgárok számára, hogy egy későbbi rövid távú tartózkodás céljából jogszerűen maradjanak a schengeni vívmányokat teljeskörűen alkalmazó schengeni államok területén. Az utazó a korábbi tartózkodási engedély vagy hosszú távú tartózkodásra jogosító vízum lejártának időpontjával tudja bizonyítani, hogy tiszteletben tartotta a rövid távú tartózkodás időtartamára vonatkozó feltételeket⁶³. Nem egyeztethetők össze a schengeni szabályokkal azok a nemzeti szabályok vagy gyakorlatok, amelyek meghatározzák, hogy a harmadik országbeli állampolgárnak főszabály szerint a (tartózkodási engedéllyel vagy nemzeti vízummal lefedett) hosszú távú tartózkodás megszűnését követően el kell hagynia a területét, mielőtt engedélyt kapna egy következő rövid távú tartózkodás megkezdésére. A 90/180 napos szabálynak való megfelelés felelőssége az utazóé⁶⁴. Ha egy harmadik országbeli állampolgár nem él a Schengeni határellenőrzési kódex 12. cikke vagy az (EU) 2017/2226 európai parlamenti és tanácsi

⁶³ Ezt kifejezetten megerősíti a Schengeni határellenőrzési kódex 12. cikkének (3) bekezdése is (amelyet attól az időponttól kell alkalmazni, amikor az EES működésbe lép).

⁶⁴ Az (EU) 2017/2226 rendelet 14. cikkének (8) bekezdése kifejezetten úgy rendelkezik, hogy „[...] ha a tagállamok valamelyikének területén tartózkodó harmadik országbeli állampolgár a tartózkodási engedélyen vagy a hosszú távú tartózkodásra jogosító vízumon alapuló tartózkodást követően a rövid távú tartózkodást közvetlenül megkezdi és még nem hozták létre korábban egyéni aktát, a harmadik országbeli állampolgár kérelmezheti az [...] illetékes hatóságoktól, hogy hozzanak létre egyéni aktát és belépési, illetve kilépési adatrekordot azzal, hogy beviszik az [...] adatokat”.

rendelet⁶⁵ 14. cikkének (8) bekezdése által biztosított azon lehetőséggel, hogy kérelmezze a korábbi tartózkodási engedély vagy hosszú távú tartózkodásra jogosító vízum lejáratakor a rövid távú tartózkodás kezdetének nyilvántartásba vételét (vagy hogy tekintsék úgy, hogy rövid távú tartózkodás céljából lépett be), fennáll annak a kockázata, hogy jogellenesen tartózkodónak tekintik, ami negatív következményekkel jár, összhangban a Schengeni határellenőrzési kódex 12. cikkében, illetve az (EU) 2017/2226 rendelet 20. cikkében meghatározott vélelemmel. Ez a vélelem azonban később a Schengeni határellenőrzési kódex 12. cikkével összhangban megdönthető.

*Példák:

Egy kanadai diák, akinek osztrák „diák” tartózkodási engedélye július 31-én lejár, augusztusban több schengeni államon át kíván utazni. A kanadai diáknak nem kell feltétlenül elhagynia az EU-t, hanem a tartózkodási engedély lejártát követően azonnal megkezdheti a rövid távú tartózkodást. E célból július 31-e előtt kérnie kell az illetékes hatóságoktól, hogy tekintsék úgy, hogy a Schengeni határellenőrzési kódex 12. cikke, illetve az (EU) 2017/2226 rendelet 20. cikke szerint augusztus 1-jén lépett be. (MEGJEGYZÉS: ezen túlmenően, amint az (EU) 2018/1240 európai parlamenti és tanácsi rendelet⁶⁶ alkalmazandóvá válik, érvényes utazási engedéllyel is rendelkeznie kell.)

Egy indiai kutató, akinek Ausztriában a „kutatói” tartózkodási engedélye július 31-én lejár, augusztusban az Alpokban szeretne túrázni (Ausztriában és Olaszországban, de a legtöbb időt Ausztriában). Az indiai kutatónak nem kell feltétlenül elhagynia az EU-t, hanem a tartózkodási engedély lejártát követően azonnal megkezdheti a rövid távú tartózkodást. E célból rövid távú tartózkodásra jogosító vízumot kell kérelmeznie egy osztrák konzulátuson (például Prágában vagy Pozsonyban), és augusztus 1-je előtt ilyen vízumot kellett kiadni számára. Ezenfelül július 31-e előtt kérnie kell az illetékes hatóságoktól,

⁶⁵ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2017/2226 rendelete (2017. november 30.) a tagállamok külső határait átlépő harmadik országbeli állampolgárok belépésére és kilépésére, valamint beléptetésének megtagadására vonatkozó adatok rögzítésére szolgáló határregisztrációs rendszer (EES) létrehozásáról és az EES-hez való bűnüldözési célú hozzáférés feltételeinek meghatározásáról, valamint a Schengeni Megállapodás végrehajtásáról szóló egyezmény, a 767/2008/EK rendelet és az 1077/2011/EU rendelet módosításáról (HL L 327., 2017.12.9., 20. o.).

⁶⁶ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2018/1240 rendelete (2018. szeptember 12.) az Európai Utasinformációs és Engedélyezési Rendszer (ETIAS) létrehozásáról, valamint az 1077/2011/EU rendelet, az 515/2014/EU rendelet, az (EU) 2016/399 rendelet, az (EU) 2016/1624 rendelet és az (EU) 2017/2226 rendelet módosításáról (HL L 236., 2018.9.19., 1. o.).

hogyan tekintsék úgy, hogy a Schengeni határellenőrzési kódex 12. cikke, illetve az (EU) 2017/2226 rendelet 20. cikke szerint augusztus 1-jén lépett be.

Ami a rövid távú tartózkodás kétoldalú megállapodások szerinti esetleges meghosszabbítását illeti, a Schengeni Megállapodás végrehajtásáról szóló egyezmény⁶⁷ 20. cikkének (2) bekezdése részletes szabályokat tartalmaz e konkrét esetek kezelésére.

3.6.1. A kiléptetéskor végzett alapos ellenőrzés az alábbiakból áll:

- annak vizsgálata, hogy a harmadik országbeli állampolgár rendelkezik-e a határátlépésre jogosító érvényes okmánnyal,
- az úti okmány vizsgálata abból a szempontból, hogy találhatóak-e rajta hamisításra utaló jelek,
- a releváns adatbázisok lekérdezésével végzett kötelező szisztematikus ellenőrzéssel annak vizsgálata, hogy az érintett harmadik országbeli állampolgár nem minősül-e valamely schengeni állam közrendjét, belső biztonságát vagy nemzetközi kapcsolatait veszélyeztető személynek,
- a tárolóelemet tartalmazó útlevelek és úti okmányok esetében – az érvényes tanúsítványok rendelkezésre állásának függvényében – ellenőrizni kell a csipen tárolt adatok valóságát. A mikroszipen tárolt adatok valóságát és megbízhatóságát a biometrikus útlevelek ellenőrzésekor meg kell vizsgálni. Annak ellenőrzése érdekében, hogy a csipen szereplő adatokat arra feljogosított hatóság vitte-e be, és hogy azokat nem manipulálták-e, a csip tartalmát passzív hitelesítéssel kell hitelesíteni. Az okmány dokumentum-aláíró tanúsítványát össze kell vetni a kiállító ország megfelelő megbízható CSCA tanúsítványával. Ha támogatott, csiphitelesítést lehet alkalmazni a csip eredetiségének ellenőrzésére.

3.6.2. Kiléptetéskor az ellenőrzés az alábbiakra is kiterjedhet:

---

⁶⁷ Egyezmény a Benelux Gazdasági Unió államai, a Németországi Szövetségi Köztársaság és a Francia Köztársaság kormányai között a közös határaikon történő ellenőrzések fokozatos megszüntetéséről szóló, 1985. június 14-i Schengeni Megállapodás végrehajtásáról (HL L 239., 2000.9.22., 19. o.).

- annak vizsgálata, hogy az érintett személy rendelkezik-e érvényes vízummal, amennyiben azt előírták, kivéve, ha a schengeni államok által kiadott érvényes tartózkodási engedéllyel, illetve hosszú távú tartózkodásra jogosító vízummal, vagy a területükön való tartózkodásra vagy az oda történő visszautazásra jogosító egyéb okmánnyal rendelkezik,
- annak vizsgálata, hogy az érintett személy nem lépte-e túl az engedélyezett tartózkodás maximális időtartamát.

3.7. Érvényes tartózkodási engedéllyel rendelkező harmadik országbeli állampolgároktól főszabály szerint nem kell kérni, hogy igazolják a tervezett tartózkodás célját, illetve azt, hogy megfelelő anyagi fedezettel rendelkeznek. Az egyéb ellenőrzéseket – így különösen az úti és tartózkodási okmányok vizsgálatát, a SIS-ben és a nemzeti adatbázisokban végzett lekérdezéseket – azonban el kell végezni az e szakasz 1.2. és [3.6.2. pontjában](#) leírtaknak megfelelően. A kilépésről rendelkező megállapodás kedvezményezettjei esetében e kézikönyv 42. melléklete részletes iránymutatást tartalmaz arra vonatkozóan, hogy hogyan tudják bizonyítani jogállásukat.

3.8. Annak érdekében, hogy az ellenőrzési pont beléptetési/kiléptetési helyein az ellenőrzési eljárás ne lassuljon le, és amennyiben további vizsgálatok elvégzésére van szükség, ezeket a fülkétől elkülönített helyen is el lehet végezni (a továbbiakban: az elkülönített helyen történő ellenőrzés).

Amennyiben a harmadik országbeli állampolgár kéri és a körülmények lehetővé teszik, az ilyen alapos ellenőrzést a forgalomtól erre a célra elkülönített helyen kell elvégezni. Elkülönített helyen történő ellenőrzés esetén az érintett harmadik országbeli állampolgárt tájékoztatni kell az ilyen ellenőrzés céljáról és az eljárásról. E felvilágosítás fali hirdetmény vagy az érintett személynek átadandó tájékoztató nyomtatvány útján is történhet. A tájékoztató nyomtatványnak vagy a fali hirdetménynek az Unió összes hivatalos nyelvén, továbbá az érintett schengeni állammal határos országok nyelvén (nyelvein) is rendelkezésre kell állnia.

* Jogonalap:

- [Schengeni határellenőrzési kódex \(7. és 8. cikk, I. és IV. melléklet\)](#)
  - [Az Európai Parlament és a Tanács 1082/2013/EU határozata \(2013. október 22.\) a határokon áttérjedő súlyos egészségügyi veszélyekről és a 2119/98/EK határozat hatályon kívül helyezéséről](#)
  - [Az Európai Parlament és a Tanács 851/2004/EK rendelete \(2004. április 21.\) az Európai Betegségmegelőzési és Járványvédelmi Központ létrehozásáról](#)
  - [A Tanács 2252/2004/EK rendelete \(2004. december 13.\) a tagállamok által kiállított útlevelek és úti okmányok biztonsági jellemzőire és biometrikus elemeire vonatkozó előírásokról](#)
- Nemzetközi Egészségügyi Rendszabályok (WHO)

4. A SCHENGENI INFORMÁCIÓS RENDSZERBEN (SIS) ÉS AZ ELLOPOTT ÉS ELVESZTETT ÚTI OKMÁNYOKAT TARTALMAZÓ ADATBÁZISBAN (SLTD) VÉGZETT LEKÉRDEZÉSEK

4.1. A határforgalom-ellenőrzések során minden személyt és úti okmányaikat össze kell vetni a SIS-szel. A nemzeti határellenőrzési alkalmazások általában lehetővé teszik a személyeknek és az úti okmányaiknak a releváns adatbázisok lekérdezésével végzett integrált ellenőrzését. A SIS figyelmeztető jelzéseket tartalmaz az alábbi figyelmeztetési kategóriák valamelyikébe tartozó személyek és tárgyak tekintetében:

- Kiutasításra vonatkozó figyelmeztető jelzés (az (EU) 2018/1860 európai parlamenti és tanácsi rendelet⁶⁸ 3. cikke): ez a figyelmeztetőjelzés-kategória a kiutasítási határozat hatálya alá tartozó harmadik országbeli állampolgárokra terjed ki a visszatérési kötelezettség teljesítésének ellenőrzése, valamint a kiutasítási határozatok végrehajtásának támogatása céljából.

⁶⁸ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2018/1860 rendelete (2018. november 28.) a Schengeni Információs Rendszernek a jogellenesen tartózkodó harmadik országbeli állampolgárok visszaküldése céljából történő használatáról (HL L 312., 2018.12.7., 1. o.).

- A beléptetés vagy a tartózkodás megtagadása (az (EU) 2018/1861 európai parlamenti és tanácsi rendelet⁶⁹ 24. cikke): ez a figyelmeztetőjelzés-kategória azokra a harmadik országbeli állampolgárokra⁷⁰ terjed ki, akik nem jogosultak a schengeni államok területére belépni vagy ott tartózkodni⁷¹.
- Letartóztatás céljából körözött személyek (az (EU) 2018/1862 európai parlamenti és tanácsi rendelet⁷² 26. cikke): ez a figyelmeztetőjelzés-kategória azokra a személyekre terjed ki, akikre vonatkozóan európai elfogatóparancsot, Izland/Norvégia elfogatóparancsot⁷³ vagy kiadatási kérelmet adtak ki (Svájc és Liechtenstein).
- eltűnt személyek (az (EU) 2018/1862 rendelet 32. cikke (1) bekezdésének a) és b) pontja): e figyelmeztetőjelzés-kategória célja, hogy megtalálják az eltűnt személyeket, ideértve a gyermekeket és a kísérő nélküli kiskorúakat, és védelem alá helyezték őket, ha az jogszerű és szükséges.

⁶⁹ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2018/1861 rendelete (2018. november 28.) a határforgalom-ellenőrzés terén a Schengeni Információs Rendszer (SIS) létrehozásáról, működéséről és használatáról, a Schengeni Megállapodás végrehajtásáról szóló egyezmény módosításáról, valamint az 1987/2006/EK rendelet módosításáról és hatályon kívül helyezéséről (HL L 312., 2018.12.7., 14. o.).

⁷⁰ Az uniós polgár harmadik országbeli állampolgárnak minősülő családtagját érintő figyelmeztető jelzést az (EU) 2018/1861 rendelet 26. cikkének megfelelően kell kezelni (lásd az I. szakasz 8.3. pontját).

⁷¹ Ciprus még nem rendelkezik hozzáféréssel a SIS-hez, ezért e fejezet alkalmazásában a „schengeni államok” alatt valamennyi schengeni állam értendő Ciprus kivételével. Horvátország hozzáférhet a beléptetés megtagadására vonatkozó figyelmeztető jelzésekhez, de nem köteles megtagadni a területére való beutazást vagy a területén való tartózkodást olyan harmadik országbeli állampolgárok esetében, akikre vonatkozóan egy másik schengeni állam az 1987/2006/EK rendelettel összhangban figyelmeztető jelzést adott ki, viszont dönthet úgy, hogy eljár az ilyen figyelmeztető jelzés alapján. Horvátország egyelőre nem tud bevenni a SIS-be a beléptetés megtagadására vonatkozó figyelmeztető jelzéseket.

⁷² Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2018/1862 rendelete (2018. november 28.) a rendőrségi együttműködés és a büntetőügyekben folytatott igazságügyi együttműködés terén a Schengeni Információs Rendszer (SIS) létrehozásáról, működéséről és használatáról, a 2007/533/IB tanácsi határozat módosításáról és hatályon kívül helyezéséről, valamint az 1986/2006/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet és a 2010/261/EU bizottsági határozat hatályon kívül helyezéséről (HL L 312., 2018.12.7., 56. o.).

⁷³ Az uniós tagállamok, valamint Izland és Norvégia közötti, 2019-ben hatályba lépett átadási megállapodás alapján: az Európai Unió, valamint az Izlandi Köztársaság és a Norvég Királyság között az Európai Unió tagállamai, valamint Izland és Norvégia közötti átadási eljárásról szóló, 2006. június 28-i megállapodás (HL L 292., 2006.10.21., 2. o.) 2019. november 1-jén hatályba lépett.

- Különleges bánásmódot igénylő veszélyeztetett személyek, vagyis a jogellenes elvitel veszélyének kitett gyermekek / olyan gyermekek, akiknek az utazását meg kell akadályozni / különleges bánásmódot igénylő olyan nagykorú személyek, akiknek az utazását meg kell akadályozni (az (EU) 2018/1862 rendelet 32. cikke (1) bekezdésének c), d) és e) pontja): e figyelmeztető jelzés célja annak megakadályozása, hogy a gyermekeket elrabolják, a kiszolgáltatott személyek pedig engedély nélkül utazzanak, vagy őket jogellenesen külföldre vigyék. A fő különbség az eltűnt személyre vonatkozó figyelmeztető jelzés és az olyan, különleges bánásmódot igénylő személyre vonatkozó figyelmeztető jelzés kiadása között, akinek az utazását meg kell akadályozni, az, hogy az utóbbi esetben az adott személy még nem eltűnt, de fennáll a veszélye annak, hogy eltűnik (preventív figyelmeztető jelzések).
- Büntetőeljárásban való közreműködés miatt keresett személyek (az (EU) 2018/1862 rendelet 34. cikke): e figyelmeztetőjelzés-kategória célja, hogy felleljk a büntetőeljárásban való közreműködés miatt keresett személyek (például tanúk) tartózkodási vagy lakóhelyét.
- Rejtett ellenőrzés, kikérdezés vagy célzott ellenőrzés alatt álló személyek és tárgyak (az (EU) 2018/1862 rendelet 36. cikke): e figyelmeztető jelzés célja, hogy információt szerezzenek személyekről vagy kapcsolódó tárgyairól, bűncselekmények üldözésének vagy a közbiztonság/nemzetbiztonság veszélyeztetése megakadályozásának céljából.
- Lefoglalandó vagy büntetőeljárásban bizonyítékként felhasználandó tárgyak (az (EU) 2018/1862 rendelet 38. cikke): ez a figyelmeztető jelzés olyan tárgyakra (gépjárművek, pótkocsik, lakókocsik, ipari berendezések és azok alkatrészei, hajók, hajómotorok, tűzfegyverek, jármű-forgalmiengedélyek és jármű-rendszámablák, bankjegyek és hamis bankjegyek, információtechnológiai eszközök), és olyan okmányokra (kitöltetlen hivatalos okmányok, kiállított személyazonosító okmányok, például útlevelek, személyazonosító igazolványok, például útlevelek, személyazonosító okmányok, tartózkodási engedélyek, úti okmányok és vezetői engedélyek, amelyeket eltulajdonítottak, jogellenesen felhasználtak, illetve amelyek elvesztek vagy amelyeket érvénytelenítettek) terjed ki, amelyeket lefoglalás vagy büntetőeljárásban bizonyítékként való felhasználás céljából keresnek.

- Ismeretlen körözött személyekre vonatkozó, kizárólag ujjnyomatadatokat tartalmazó figyelmeztető jelzések (az (EU) 2018/1862 rendelet 40. cikke): ez a figyelmeztetőjelzés-kategória olyan látens ujjnyomatokat tartalmaz, amelyeket bűncselekmények helyszínén vagy a terrorista bűncselekmények helyszínén fedeztek fel. E figyelmeztetőjelzés-kategória célja a bűncselekmény feltételezett ismeretlen elkövetőjének megtalálása.

A SIS lekérdezése alkalmával előfordulhat, hogy ugyanarra a személyre vonatkozóan több figyelmeztető jelzést is találnak. Ez annak tudható be, hogy több schengeni állam⁷⁴ is kiadhat figyelmeztető jelzést ugyanarra a személyre vonatkozóan. Ilyen találat esetén minden intézkedés iránti megkeresés megjelenik a képernyőn. Amíg az intézkedés iránti megkeresések összeegyeztethetők, az adott személy tekintetében minden intézkedést meg kell hozni.

A személyekre vonatkozó figyelmeztető jelzések bizonyos kategóriái „összeegyeztethetetlenek”⁷⁵. Ez azt jelenti, hogy ugyanazon személyre vonatkozóan csak akkor lehet új figyelmeztető jelzést bevinni, ha az összeegyeztethető a már meglévő figyelmeztető jelzéssel. Ha egy figyelmeztető jelzés összeegyeztethetetlen, az azt jelenti, hogy úgy vélték, hogy a figyelmeztető jelzés által valamely schengeni állam által kért intézkedés verseng a figyelmeztető jelzésben egy másik schengeni állam által kért intézkedéssel. A következő figyelmeztetőjelzés-kategóriák összeegyeztethetetlenek:

- a beutazási és tartózkodási tilalmat elrendelő figyelmeztető jelzés és az olyan eltűnt személyre vonatkozó figyelmeztető jelzés, akit védelem alá kell helyezni,
- a beutazási és tartózkodási tilalmat elrendelő figyelmeztető jelzés és a különleges bánásmódot igénylő veszélyeztetett személyre vonatkozó figyelmeztető jelzés,

⁷⁴ A SIS-ben való figyelmeztető jelzések kiadása céljából itt a „schengeni államok” alatt minden schengeni állam értendő, kivéve Ciprust (amely nem rendelkezik hozzáféréssel a SIS-hez) és Horvátországot (a beléptetés megtagadására vonatkozó figyelmeztető jelzések kiadása tekintetében, mivel nem adhat ki ilyen figyelmeztető jelzéseket), de egyes figyelmeztetőjelzés-kategóriák esetében Írország is beleértendő. Írország nem fér hozzá a SIS-ben a beléptetés megtagadására és a kiutasításra vonatkozó figyelmeztető jelzésekhez, és nem adhat ki ilyen figyelmeztető jelzéseket.

⁷⁵ Lásd a SIRENE-kézikönyv 4. mellékletében szereplő táblázatot (a rendőrségi együttműködés és a büntetőügyekben folytatott igazságügyi együttműködés terén a SIRENE-irodák feladataira és a Schengeni Információs Rendszerben kiadott figyelmeztető jelzésekkel kapcsolatos kiegészítő információk cseréjére vonatkozó részletes szabályok megállapításáról [„SIRENE kézikönyv – rendőrség”] szülő, 2021. november 18-i C(2021) 7901 final bizottsági végrehajtási határozat), valamint a határforgalom-ellenőrzés és a visszaküldés terén a SIRENE-irodák feladataira és a Schengeni Információs Rendszerben kiadott figyelmeztető jelzésekkel kapcsolatos kiegészítő információk cseréjére vonatkozó részletes szabályok megállapításáról („SIRENE kézikönyv – határok és visszaküldés”) szülő, 2021. november 18-i C(2021) 7900 final bizottsági végrehajtási határozatot.

- a kiutasításra vonatkozó figyelmeztető jelzés és az olyan eltűnt személyekre vonatkozó figyelmeztető jelzés, akit védelem alá kell helyezni,
- a kiutasításra vonatkozó figyelmeztető jelzés és a különleges bánásmódot igénylő veszélyeztetett személyre vonatkozó figyelmeztető jelzés,
- az eltűnt személyre vonatkozó figyelmeztető jelzés és a különleges bánásmódot igénylő veszélyeztetett személyre vonatkozó figyelmeztető jelzés.

Ha versengő vagy potenciálisan összeegyeztethetetlen figyelmeztető jelzést találnak, haladéktalanul fel kell venni a kapcsolatot a SIRENE-irodával, hogy segítséget nyújtson.

A figyelmeztető jelzéseknek megvan a megállapodás szerinti prioritási sorrendje, de ettől el lehet térni, ha abban mind a két schengeni állam egyetért. Az összeegyeztethetetlen figyelmeztető jelzések prioritási sorrendje a következő:

1. beutazási és tartózkodási tilalmat elrendelő figyelmeztető jelzés,
2. kiutasításra vonatkozó figyelmeztető jelzés, amelyhez beutazási tilalom kapcsolódik,
3. olyan eltűnt személyre vonatkozó figyelmeztető jelzés, akit védelem alá kell helyezni,
4. különleges bánásmódot igénylő veszélyeztetett személyre vonatkozó figyelmeztető jelzés,
5. olyan eltűnt személyre vonatkozó figyelmeztető jelzés, akinek a hollétét meg kell állapítani,
6. kiutasításra vonatkozó figyelmeztető jelzés, amelyhez nem kapcsolódik beutazási tilalom.

Amennyiben SIS figyelmeztető jelzésre és Interpol figyelmeztető jelzésre is találat adódik egyidejűleg, a SIS-eljárást kell követni, mivel a SIS figyelmeztető jelzések elsőbbséget élveznek. A találatokról szóló jelentéseket a SIRENE-irodának és nem a nemzeti Interpol-irodának kell megküldeni.

4.2. Biometrikus adatok alapján végzett lekérdezések

A biometrikus adatok alapján végzett lekérdezéseket a SIS automatikus ujjnyomat-azonosító rendszer (SIS AFIS) funkciójának alkalmazásával vezették be. Ez azt jelenti, hogy a SIS-ben nem csak alfanumerikus adatok, hanem ujjnyomatok alapján is lehet lekérdezéseket végezni. Az (EU) 2018/1861 rendelet 33. cikkével és az (EU) 2018/1862 rendelet 43. cikkének (2) bekezdésével összhangban a SIS-ben tárolt daktiloszkópiai adatok minden olyan esetben lekérdezhetők, amikor szükségesnek ítélik egy személy azonosításához (vagyis annak meghatározásához, hogy az ellenőrzött személy SIS figyelmeztető jelzés hatálya alatt áll-e). A SIS daktiloszkópiai adatokkal történő ellenőrzésének **szükségességét minden egyes esetben** az uniós és nemzeti szabályokkal összhangban kell eldönteni. A daktiloszkópiai adatokat azokban az esetekben kell lekérdezni, amikor az adott személy személyazonossága más módon (pl. alfanumerikus adatok, okmányleírás, fényképek vagy arcképmások alapján) nem állapítható meg.

4.3. **Tárgykiterjesztések**

A személyekre vonatkozó figyelmeztető jelzések bizonyos kategóriái (letartóztatás céljából körözött személyek, eltűnt és különleges bánásmódot igénylő személyek, valamint a büntetőeljárásban való közreműködés céljából keresett személyek) esetében a figyelmeztető jelzések tartalmazhatnak „tárgykiterjesztéseket”, amelyek információkat tárolnak valamely, a keresett személyhez kapcsolódó tárgyra vonatkozóan, és a személy tartózkodási helyének meghatározása céljából kiegészítik azokat.

A figyelmeztető jelzések a következő típusú tárgyak esetében egészíthetők ki tárgykiterjesztésekkel: gépjárművek, pótkocsik és lakókocsik; hajók; konténerek; légi járművek; tűzfegyverek (csak letartóztatás céljából kiadandó figyelmeztető jelzések esetében); kitöltetlen dokumentumok.

A személyekre vonatkozó valamennyi figyelmeztető jelzés tartalmazhatja a „személyazonosító okmány leírását”, amely a figyelmeztető jelzés hatálya alá tartozó személy által használt (érvényes) személyazonosító okmány (például úti okmány vagy tartózkodási engedély) leírására szolgáló adat. A figyelmeztető jelzéshez az okmány másolata is csatolható.

A tárgyak és személyazonosító okmányok valamely személyre vonatkozó figyelmeztető jelzés kiterjesztéseként történő bevitelének célja a figyelmeztető jelzés hatálya alá tartozó személy keresésének megkönnyítése; ebben az esetben maga a tárgy vagy a személyazonosító okmány nem tartozik a figyelmeztető jelzés hatálya alá.

Az (EU) 2018/1862 rendelet 36. és 38. cikke szerinti, tárgyakra vonatkozó figyelmeztető jelzéseknek a vonatkozó SIS-rendeletekben meghatározottak szerinti saját céljuk van: vagyis a 36. cikk esetében a rejtett ellenőrzés, kikérdezés vagy célzott ellenőrzés elvégzése, illetve a 38. cikk esetében a tárgy lefoglalása vagy védelme.

4.4. **A SIS-ben kapott találat esetén foganosítandó intézkedések**

A SIS-ben adott személy vagy tárgy vonatkozásában kapott találat esetében a foganosítandó intézkedés megjelenik a határőr képernyőjén.

- 4.4.1. A letartóztatás céljából körözött személyeket fel kell tartóztatni és át kell adni az ideiglenes őrizet elrendelésére illetékes hatóság számára a megkereső uniós tagállamnak vagy schengeni államnak való átadás vagy kiadatás céljából.

Amennyiben országa megjelölt egy letartóztatásra vonatkozó figyelmeztető jelzést, a figyelmeztető jelzés okaként továbbra is az „Átadási vagy kiadatási letartóztatás céljából körözött személy” jelenik meg, a foganosítandó intézkedés azonban nem követeli meg a személy letartóztatását, hanem „a személy tartózkodási vagy lakóhelyének meghatározását” kéri.

- 4.4.2. A kiutasításra vonatkozó figyelmeztető jelzés hatálya alá tartozó harmadik országbeli állampolgárokkal szemben foganosítandó intézkedés a találat előfordulásának helyétől függ.

a) Ha a személy a külső határon található és elhagyja a schengeni államok területét, össze kell gyűjteni és továbbítani kell a nemzeti SIRENE-irodának az arra vonatkozó információkat, hogy a személy a kilépéskor a külső határokon tartózkodott és elhagyta a schengeni államok területét, valamint az ellenőrzés helyére és időpontjára, továbbá az arra vonatkozó információkat, hogy az érintett személyt kitoloncolták-e vagy sem.

A találatra vonatkozó információ kézhezvétele, vagyis annak megerősítése után, hogy a személy elhagyta a schengeni államok területét, a figyelmeztető jelzést kiadó schengeni államnak haladéktalanul törölnie kell a kiutasításra vonatkozó figyelmeztető jelzést. Ezen túlmenően – adott esetben – a figyelmeztető jelzést kiadó schengeni államnak haladéktalanul be kell vinnie a beutazási és tartózkodási tilalmat elrendelő figyelmeztető jelzést (vagy a beléptetés megtagadására vonatkozó figyelmeztető jelzéssé kell átalakítania a kiutasításra vonatkozó figyelmeztető jelzést), ha a kiutasítási határozatot beutazási tilalom kíséri.

Abban az esetben, ha a személy elhagyja a kiutasítási határozatot kibocsátó schengeni állam területét, a figyelmeztető jelzést kiadó schengeni államnak találat esetén saját hatóságait is tájékoztatnia kell annak érdekében, hogy a visszatérés tényét megerősítsék, és adott esetben e hatóságok a beléptetés megtagadására vonatkozó figyelmeztető jelzést adjanak ki.

A személy újbóli belépését meg kell tagadni a SIS-be bevitt, beléptetés megtagadására vonatkozó figyelmeztető jelzés alapján, ha ilyen figyelmeztető jelzést vittek be. A személy belépése a Schengeni határellenőrzési kódexben előírt egyéb feltételek alapján megtagadható.

b) Ha az érintett személy a külső határon található, és belép a schengeni államok területére, össze kell gyűjteni és továbbítani kell a nemzeti SIRENE-irodának azt, hogy a személy a belépéskor a külső határokon tartózkodott, valamint az ellenőrzés helyét és időpontját.

A találatra vonatkozó információ kézhezvételét követően a figyelmeztető jelzést kiadó schengeni államnak haladéktalanul törölnie kell a kiutasításra vonatkozó figyelmeztető jelzést. Ezen túlmenően – adott esetben – a figyelmeztető jelzést kiadó schengeni államnak haladéktalanul be kell vinnie a beutazási és tartózkodási tilalmat elrendelő figyelmeztető jelzést (a beléptetés megtagadására vonatkozó figyelmeztető jelzéssé kell átalakítania a kiutasításra vonatkozó figyelmeztető jelzést), ha a kiutasítási határozatot beutazási tilalom kíséri.

Abban az esetben, ha a személy belép a kiutasítási határozatot kibocsátó schengeni állam területére, a figyelmeztető jelzést kiadó schengeni államnak találat esetén saját hatóságait is tájékoztatnia kell annak érdekében, hogy a visszatérés tényét megerősítsék, és adott esetben e hatóságok a beléptetés megtagadására vonatkozó figyelmeztető jelzést adjanak ki.

A személynek a schengeni államokba való belépését meg kell tagadni a SIS-be bevitt, beléptetés megtagadására vonatkozó figyelmeztető jelzés alapján, ha ilyen figyelmeztető jelzést vittek be. A személy belépése a Schengeni határellenőrzési kódexben előírt egyéb feltételek alapján megtagadható.

c) Ha a személy az ország területén található, az érintett személyt fel kell tartóztatni és ki kell hallgatni – amennyiben a nemzeti jog ezt lehetővé teszi –, és a személy visszaküldése érdekében fel kell venni a kapcsolatot a visszaküldésért felelős illetékes nemzeti hatósággal és a nemzeti SIRENE-irodával.

A szabad mozgás jogával rendelkező harmadik országbeli állampolgárokra vonatkozóan nem adható ki kiutasításra vonatkozó figyelmeztető jelzés. Ha az Unión belüli szabad mozgás jogával rendelkező valamely harmadik országbeli állampolgárra vonatkozó, az (EU) 2018/1861 rendelet 24. cikkével összhangban bevitt, a beléptetés megtagadására vonatkozó figyelmeztető jelzésre találatot jelez a rendszer, a végrehajtó schengeni államnak – kiegészítő információk cseréje révén – haladéktalanul konzultálnia kell a figyelmeztető jelzést kiadó schengeni állammal annak érdekében, hogy haladéktalanul döntsenek a fogatosítandó intézkedésről. További részletek e szakasz 8.3. pontjában.

4.4.3. Azon harmadik országbeli állampolgárok tekintetében, akikkel szemben beutazási tilalmat rendeltek el, minél hamarabb meg kell tagadni a beléptetést, és vissza kell irányítani őket oda, ahonnan jöttek, illetve származási országukba, amennyiben a körülmények ezt lehetővé teszik. E személyeknek a határőrök felügyelete alatt kell maradniuk mindaddig, amíg el nem hagyják a schengeni állam területét. Harmadik ország tartózkodási engedéllyel rendelkező állampolgárát érintő, beutazási és tartózkodási tilalmat elrendelő figyelmeztető jelzésre utaló találat esetén különös figyelmet kell fordítani a tartózkodási engedély eredetiségének és érvényességének ellenőrzésére. Ezenfelül haladéktalanul fel kell venni a kapcsolatot a nemzeti SIRENE-irodával, hogy megindítsák az

(EU) 2018/1861 rendelet 30. cikkében és a SIRENE-kézikönyv 36. cikkében foglalt konzultációs eljárást⁷⁶.

Az uniós polgárok harmadik országbeli állampolgárnak minősülő családtagjai tekintetében lásd a rájuk vonatkozó egyedi rendelkezéseket ([lásd e szakasz 8.3. pontját](#)).

A kilépésről rendelkező megállapodás kedvezményezettjére vonatkozó, beléptetés megtagadására vonatkozó figyelmeztető jelzést illető találat esetén lásd az e kézikönyv 42. mellékletében foglalt külön iránymutatást.

- 4.4.4. Felnőtt személyektől előzetes beleegyezésüket kell kérni, mielőtt tájékoztatnák azt a felet, aki eltűnésüket bejelentette.
- 4.4.5. Különös figyelmet kell fordítani a kiskorúakra (függetlenül attól, hogy kísérő nélküliek-e) és a különleges bánásmódot igénylő eltűnt felnőttekre, akiket védelem alá kell helyezni. A különleges bánásmódot igénylő kiskorúakkal, a jogellenes elvitel veszélyének kitett gyermekekkel, az olyan gyermekekkel, akiknek az utazását meg kell akadályozni, illetve a különleges bánásmódot igénylő olyan nagykorú személyekkel kapcsolatos találat esetén, akiknek az utazását meg kell akadályozni, a személyt – amennyiben a nemzeti jog megengedi – fel kell tartóztatni és az illetékes hatóság elé kell állítani, amely engedélyezheti az érintett személy biztonságos helyre történő szállítását az utazás folytatásának megakadályozása érdekében. Haladéktalanul fel kell venni a kapcsolatot az illetékes nemzeti hatósággal annak eldöntése érdekében, hogy az adott személyt védelem alá kell-e helyezni. Az ügygel kapcsolatos további információkért a nemzeti SIRENE-irodával is fel kell venni a kapcsolatot.
- 4.4.6. A rejtett ellenőrzés, kikérdezés vagy célzott ellenőrzés céljából felvett adatoknak lehetővé kell tenniük például az alábbi információk megszerzését:
- azonosították a figyelmeztető jelzés hatálya alá tartozó személy tartózkodási helyét,
  - az ellenőrzés helye, ideje vagy oka,
  - az útvonal és az úti cél,
  - a figyelmeztető jelzés hatálya alá tartozó személyt kísérő személyek, akikről észszerűen feltételezhető, hogy az érintett személlyel kapcsolatban vannak,

---

⁷⁶ Ugyanott.

- a használt vagy szállított tárgyak, beleértve az úti okmányokat,
- a személy vagy a gépjármű, hajó, légi jármű vagy konténer megtalálásának körülményei,
- a figyelmeztető jelzést kiadó schengeni állam által kért bármely egyéb információ.

A rejtett ellenőrzésre vonatkozó figyelmeztető jelzésen alapuló ezen információk összegyűjtése során fenn kell tartani az ellenőrzés rejtett jellegét.

A kikérdezés során ugyanezeket az információkat kell összegyűjteni, de nem kell fenntartani az ellenőrzés rejtett jellegét.

A célzott ellenőrzések során az e pontban felsorolt információk megszerzése érdekében személyeket, járműveket, hajókat, légi járműveket, konténereket és szállított tárgyakat lehet átvizsgálni.

Rejtett ellenőrzés, kikérdezés vagy célzott ellenőrzés céljából további felteendő kérdések is megjeleníthetők.

Ha a figyelmeztető jelzésben az olvasható, hogy „azonnali intézkedésre” van szükség, az e pontban felsorolt információkat haladéktalanul közölni kell a nemzeti SIRENE-irodával.

* A SIS figyelmeztető jelzéssel kapcsolatos tájékoztatási kérelem

Ha valaki tájékoztatást kér személyes adatainak a SIS-ben történő kezeléséről és hozzáférési jogairól, a határőrnek tájékoztatnia kell e személyt a SIS tekintetében az adatkezelő feladatát ellátó [illetékes nemzeti hatóság](#) elérhetőségeiről, ahol e jogait az illető gyakorolhatja, valamint az [adatvédelmi hatóságok](#) elérhetőségeiről, továbbá tájékoztatni kell az illetőt arról, hogy ez utóbbihoz panaszt nyújthat be.

4.4.7. A lefoglalandó vagy büntetőeljárásban bizonyítékként felhasználandó tárgyak közé tartoznak a következők:

- gépjárművek, függetlenül a meghajtórendszertől,
- gépjárművek azonosítható alkotóelemei,
- 750 kg-t meghaladó öntömegű pótkocsik,
- lakókocsik,
- ipari berendezések,

- ipari berendezések azonosítható alkotóelemei,
- hajók és hajómotorok,
- konténerek,
- légi járművek és légi jármű-motorok,
- tűzfegyverek,
- eltulajdonított, jogellenesen felhasznált vagy elveszett kitöltetlen hivatalos okmányok, illetve eredetinek tűnő, de hamis kitöltetlen hivatalos okmányok,
- eltulajdonított, jogellenesen felhasznált, elveszett vagy érvénytelenített kiállított személyazonosító okmányok, illetve eredetinek tűnő, de hamis kiállított személyazonosító okmányok, például útlevelek, személyazonosító igazolványok, tartózkodási engedélyek, úti okmányok és vezetői engedélyek,
- eltulajdonított, jogellenesen felhasznált, elveszett vagy érvénytelenített jármű-forgalmiengedélyek és jármű-rendszám táblák, illetve eredetinek tűnő, de hamis jármű-forgalmiengedélyek és jármű-rendszám táblák,
- bankjegyek (regisztrált bankjegyek) és hamis bankjegyek,
- információtechnológiai eszközök.

* Bevált módszer – úti okmányok lefoglalása:

A határőröknek le kell foglalniuk a SIS-ben eltulajdonítottként, jogellenesen felhasználtként, elveszettként vagy érvénytelenítétként nyilvántartott, illetve eredetinek tűnő, de hamis úti okmányokat vagy rendszám táblákat, különösen azokat az okmányokat, amelyeket utazási célra érvénytelenítettek. Előfordulhat, hogy a SIS-ben lefoglalásra rögzített okmány birtokosa bizonyítani tudja, hogy ő az okmány jogos tulajdonosa, hogy az okmányt azért vették fel a SIS-be, mert elvesztését vagy ellopását bejelentették, de az adott személy újra megtalálta az okmányt és ezt elfelejtette bejelenteni az illetékes hatóságoknak. Ilyen esetben az úti okmány birtokosának személyazonosságát, valamint az okmány utazási célra történő használatára való jogosultságát mindig ellenőrizni kell az illetékes hatóságoknál, szükség esetén a nemzeti SIRENE-irodával együttműködve.

A SIS figyelmeztető jelzés esetén fogatosítandó intézkedésekkel kapcsolatos további információ tekintetében a határőröknek fel kell venniük a kapcsolatot a SIRENE-irodával,

és tanulmányozniuk kell a SIS-találatot követő intézkedésekre vonatkozó nemzeti eljárásokat.

* Jogonalap:

– [Az Európai Parlament és a Tanács \(EU\) 2018/1860 rendelete \(2018. november 28.\) a Schengeni Információs Rendszernek a jogellenesen tartózkodó harmadik országbeli állampolgárok visszaküldése céljából történő használatáról](#)

– [Az Európai Parlament és a Tanács \(EU\) 2018/1861 rendelete \(2018. november 28.\) a határforgalom-ellenőrzés terén a Schengeni Információs Rendszer \(SIS\) létrehozásáról, működéséről és használatáról, a Schengeni Megállapodás végrehajtásáról szóló egyezmény módosításáról, valamint az 1987/2006/EK rendelet módosításáról és hatályon kívül helyezéséről](#)

– [Az Európai Parlament és a Tanács \(EU\) 2018/1862 rendelete \(2018. november 28.\) a rendőrségi együttműködés és a büntetőügyekben folytatott igazságügyi együttműködés terén a Schengeni Információs Rendszer \(SIS\) létrehozásáról, működéséről és használatáról, a 2007/533/IB tanácsi határozat módosításáról és hatályon kívül helyezéséről, valamint az 1986/2006/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet és a 2010/261/EU bizottsági határozat hatályon kívül helyezéséről](#)

– A Bizottság végrehajtási határozata (2021. január 15.) a Schengeni Információs Rendszer (SIS) adatainak beviteléhez, frissítéséhez, törléséhez és lekérdezéséhez szükséges technikai szabályok, valamint a büntetőügyekben folytatott rendőrségi és igazságügyi együttműködésre vonatkozó egyéb végrehajtási intézkedések megállapításáról (C(2021) 92 final)

– A Bizottság végrehajtási határozata (2021. február 15.) a Schengeni Információs Rendszer (SIS) adatainak beviteléhez, frissítéséhez, törléséhez és lekérdezéséhez szükséges technikai szabályok, valamint a határforgalom-ellenőrzésre és a visszaküldésre vonatkozó egyéb végrehajtási intézkedések megállapításáról (C(2021) 660 final)

– A Bizottság végrehajtási határozata (2021. november 18.) a rendőrségi együttműködés és a büntetőügyekben folytatott igazságügyi együttműködés terén a SIRENE-irodák feladataira és a Schengeni Információs Rendszerben kiadott figyelmeztető jelzésekkel

kapcsolatos kiegészítő információk cseréjére vonatkozó részletes szabályok megállapításáról („SIRENE kézikönyv – rendőrség”) (C(2021) 7901 final)

– A Bizottság végrehajtási határozata (2021. november 18.) a határforgalom-ellenőrzés és a visszaküldés terén a SIRENE-irodák feladataira és a Schengeni Információs Rendszerben kiadott figyelmeztető jelzésekkel kapcsolatos kiegészítő információk cseréjére vonatkozó részletes szabályok megállapításáról („SIRENE kézikönyv – határok és visszaküldés”) ([C\(2021\) 7900 final](#))

4.5. A határforgalom-ellenőrzés során valamennyi személy úti okmányát össze kell vetni az Interpol SLTD adatbázisával. Az SLTD ellopott vagy elveszett útlevéllel kapcsolatos, az SLTD adatbázisba az okmányt kiállító ország által bevitt adatokat tartalmazza. Az SLTD-ben kapott találat esetén a határőrnek meg kell hoznia a nemzeti jog szerint előírt/ajánlott intézkedéseket.

5. A SZEMÉLYEK EGYES KATEGÓRIÁINAK ELLENŐRZÉSÉRE VONATKOZÓ KÜLÖNÖS SZABÁLYOK

5.1. Államfők

Az államfőket és küldöttségük tagjait – akik érkezését és indulását a határőrségnek diplomáciai úton hivatalosan jelezték – nem kell határforgalom-ellenőrzésnek alávetni.

* Jogonalap:

– [Schengeni határellenőrzési kódex \(VII. melléklet\)](#)

5.2. Pilóták

5.2.1. A pilóták és az egyéb légi személyzet a nemzetközi polgári repülésről szóló, 1944. december 7-i egyezmény (ICAO-egyezmény) 9. mellékletében előírtak szerint légi jármű-vezetői engedélyük, illetve szakszolgálati engedélyük alapján hivatásuk gyakorlása során átléphetik a határt, amikor:

- a) beszállnak és kiszállnak valamely schengeni állam területén található közbeeső repülőtéren vagy érkezési repülőtéren;
- b) belépnek annak a valamely schengeni állam területén elhelyezkedő településnek a területére, ahol a közbeeső repülőtér vagy érkezési repülőtér található;

- c) bármilyen közlekedési eszközzel valamely schengeni állam területén található repülőtérre utaznak, hogy az arról a repülőtérről induló repülőgépre felszálljanak.

Minden más esetben teljesülniük kell a harmadik országbeli állampolgárokra vonatkozó általános beutazási feltételeknek.

- 5.2.2. Ahol csak lehetséges, a repülőtereken végzett ellenőrzések során a légi személyzet ellenőrzésének elsőbbséget kell biztosítani, vagyis az utasok ellenőrzése előtt, vagy egy e célra elkülönített helyen kell őket ellenőrizni. A határellenőrzésért felelős személyek által ismert személyzetet a hivatásuk ellátása során csak szűrőpróbaszerű ellenőrzésnek kell alávetni.

* Jogalap:

- [Schengeni határellenőrzési kódex \(VII. melléklet\)](#)
- [ICAO-egyezmény](#)

5.3. **Tengerészek (seafarer)⁷⁷**

- 5.3.1. A Nemzetközi Munkaügyi Szervezetnek (ILO) a tengerészek személyazonossági okmányairól szóló 108. sz. (1958) vagy 185. sz. (2003) egyezményével, a nemzetközi tengeri forgalom könnyítéséről szóló egyezménnyel (FAL-egyezmény) és a vonatkozó nemzeti joggal összhangban kiadott tengerészigazolvánnyal rendelkező tengerészek számára a schengeni államok engedélyezhetik, hogy a hajójuk által érintett kikötő területén vagy a környező településeken való tartózkodás céljából partra szállva a schengeni államok területére belépjenek, vagy a schengeni államok területéről a hajóikra visszatérve kilépjenek anélkül, hogy valamelyik határátkelőhelyen jelentkeznének, azzal a feltétellel, hogy szerepelnek hajójuk személyzeti listáján, amelyet megelőzőleg az illetékes hatóságok által elvégzendő ellenőrzésre benyújtottak.

A belső biztonsággal és az illegális bevándorlással kapcsolatos kockázatok értékelése alapján azonban a határőröknek a Schengeni határellenőrzési kódex 8. cikkével összhangban ellenőrzésnek kell alávetniük a tengerészeket partra szállás előtt.

---

⁷⁷ A Schengeni határellenőrzési kódex a „tengerészek” (seamen) kifejezést használja. E kézikönyv alkalmazásában a „tengerészek” (seafarer) kifejezést kell előnyben részesíteni, mivel mind az ILO 108. és 185. sz. egyezménye, mind a nemzetközi tengeri forgalom könnyítéséről szóló egyezmény arra hivatkozik.

5.3.2. Azoknak a tengerészeknek, akik a kikötő közelében lévő településeken kívül szeretnének tartózkodni, teljesíteniük kell a schengeni államok területére való beutazás általános feltételeit.

Érvényes tengerész szolgálati könyvvel vagy tengerészigazolvánnyal rendelkezők számára az alábbi esetekben azonban még akkor is engedélyezhető a beutazás valamely schengeni állam területére, ha nem rendelkeznek érvényes vízummal és/vagy nem tudják igazolni megfelelő anyagi fedezet meglétét:

- olyan hajóra történő felszálláskor, amely hajó már valamely schengeni állam kikötőjében horgonyoz, vagy rövid időn belül be fog futni,
- harmadik országba történő átutazás vagy a származási országba történő visszatérés esetén,
- sürgős esetekben vagy sürgőshelyzetben (betegség, elbocsátás, szerződés lejárt stb.).

Ilyen esetekben azon tengerész szolgálati könyvvel vagy tengerészigazolvánnyal rendelkezők számára, akik állampolgárságuk miatt esnek vízumkötelezettség alá, és valamely schengeni államba történő beutazáskor nem rendelkeznek vízummal, a határon vízumot lehet kiadni ([lásd e szakasz 9. pontját](#)).

* Jogonalap:

- [Schengeni határellenőrzési kódex \(VII. melléklet\)](#)
- [185. sz. ILO-egyezmény](#)
- [A nemzetközi tengeri forgalom könnyítéséről szóló egyezmény](#)

5.4. Diplomata-, hivatali vagy szolgálati útlevéllel rendelkezők és nemzetközi szervezetek tagjai

5.4.1. Kiváltságaikra és mentességeikre tekintettel a schengeni államok által elismert harmadik államok és kormányuk által kiadott diplomata-, hivatali vagy szolgálati útlevél birtokosai, akik feladataik ellátásával kapcsolatban utaznak, a határforgalom-ellenőrzés során elsőbbségben részesíthetők a többi utassal szemben, bár – adott esetben – továbbra is vízumkötelezettség hatálya alá tartoznak. Ezen okmányok

birtokosaitól nem követelhető meg annak bizonyítása, hogy rendelkeznek megfelelő anyagi fedezettel.

- 5.4.2. Ha a külső határon megjelenő személy kiváltságokra, mentességekre és kivételekre hivatkozik, a határőr kérheti, hogy státusát megfelelő okmányok, különösen az akkreditáló állam által kiállított igazolások, diplomata-útlevél vagy egyéb okmány bemutatásával igazolja. Amennyiben kétségei vannak, a határőr sürgős esetben kapcsolatba léphet közvetlenül a külügyminisztériummal.

A határőr továbbá nem tagadhatja meg a diplomata-, hivatali vagy szolgálati útlevelek birtokosainak a schengeni államok területére történő beléptetését anélkül, hogy előbb ne konzultálna a megfelelő nemzeti hatóságokkal. Ez érvényes arra az esetre is, ha a személyre vonatkozóan figyelmeztető jelzést vittek be a SIS-be.

- 5.4.3. A diplomáciai vagy konzuli képviseletkehez akkreditált személyek és családtagjaik valamely schengeni állam külügyminisztériuma által kiadott igazolvány és a határátlépésre jogosító okmány bemutatásával léphetnek be a schengeni államok területére.

A beutazási feltételek teljesülését nem kell ellenőrizni, amennyiben a diplomata azon schengeni állam területére lép be, ahová akkreditálták, és ahol hosszú idejű tartózkodásra jogosult.

- 5.4.4. A schengeni államok területén kívülre akkreditált diplomatáknak, amennyiben magáncélból utaznak, teljesíteniük kell az általános beutazási feltételeket.

- 5.4.5. Amennyiben fennáll annak veszélye vagy alapos gyanúja, hogy a diplomata jogsértést vagy bűncselekményt követ el, haladéktalanul tájékoztatni kell az érintett ország külügyminisztériumát.

- 5.4.6. A diplomáciai kapcsolatokról szóló, 1961. április 18-i bécsi egyezményvel összhangban a diplomatákat sérthetatlenség és egyéb mentesség csak abban az országban illeti meg, ahová akkreditálták őket, valamint azon országokban, amelyeken átutaznak annak érdekében, hogy a képviseletet ellássák, illetve hogy a képviseletre, illetve saját országukba visszatérjenek. Ez nem érvényes arra az esetre, ha magáncélból utaznak.

5.4.7. Nemzetközi szervezetek azon tagjai, akik az e pontban felsorolt nemzetközi szervezetek által kiadott okmányokkal rendelkeznek, és feladataik ellátásával kapcsolatban utaznak, a határforgalom-ellenőrzés során lehetőség szerint elsőbbségben részesíthetők.

Elsősorban a következő okmányokat kell figyelembe venni:

- az Egyesült Nemzetek laissez-passer igazolványa, amelyet az Egyesült Nemzetek és szakosított intézményeinek személyzete számára adnak ki az Egyesült Nemzetek szakosított intézményeinek kiváltságairól és mentességeiről szóló, New Yorkban 1947. november 21-én aláírt egyezmény alapján,
- az Európai Unió (EU) által kiadott laissez-passer igazolvány,
- az Európa Tanács főtitkársága által kiadott, jogszerű határátlépést biztosító igazolvány,
- az Észak-atlanti Szerződés tagállamai közötti, fegyveres erők jogállásáról szóló megállapodás III. cikkének (2) bekezdése szerint kiadott okmányok (katonai személyi igazolvány és utazási parancs, kiküldetési rendelvény, illetve egyéni vagy csoportos menetparancs), valamint a Partnerség a Békéért keretében kiadott okmányok.

Ezen okmányok birtokosaitól főszabályként nem követelhető meg annak bizonyítása, hogy rendelkeznek megfelelő anyagi fedezettel.

* Jogonalap:

- [Schengeni határellenőrzési kódex \(VII. melléklet\)](#)
- [1961. április 18-i Bécsi egyezmény a diplomáciai kapcsolatokról](#)

* Lásd:

- [Információk a vízumkötelezettség tekintetében fennálló nemzeti eltérésekről](#)

5.5. Kishatárforgalmi rendszerbe tartozó, határ menti lakosok

5.5.1. Valamely szomszédos harmadik ország azon határ menti lakosai, akik egy schengeni állam és az érintett harmadik ország közötti kétoldalú megállapodás alapján

kishatárforgalmi rendszer keretében kiadott kishatárforgalmi engedéllyel rendelkeznek, különleges bánásmódban részesülnek határátlépéskor, azaz:

- nem kell vízummal rendelkezniük, ha kishatárforgalmi engedélyt kaptak attól a schengeni államtól, amelynek határát át kívánják lépni. Amennyiben az érintett harmadik országgal kötött kétoldalú megállapodás előírja, a kishatárforgalmi engedélyen kívül útlevelemel is rendelkezniük kell,
- az adott személy határ menti lakos státusát bizonyító kishatárforgalmi engedély érvényességének és eredetiségének megvizsgálása után nem kell egyéb ellenőrzést lefolytatni az utazás céljával vagy az anyagi fedezet meglétével kapcsolatban,
- be- és kiléptetéskor sem a kishatárforgalmi engedélyt, sem az útlevelet – amennyiben ez is szükséges – nem kell lebélyegezni.

5.5.2. A schengeni államok és harmadik országok közötti kétoldalú megállapodások [a II. szakasz 3. pontjával](#) összhangban ezen engedély tulajdonosainak határátlépésével kapcsolatban további könnyítésekről rendelkezhetnek.

* Jogonalap:

- [Az Európai Parlament és a Tanács 1931/2006/EK rendelete \(2006. december 20.\) a tagállamok külső szárazföldi határain való kishatárforgalom szabályainak meghatározásáról, valamint a Schengeni Egyezmény rendelkezéseinek módosításáról](#)
- [A schengeni államok által a kishatárforgalomról kötött kétoldalú megállapodások](#)

5.6. Kiskorúak

5.6.1. A határőröknek különleges figyelmet kell fordítaniuk az – akár felnőtt kíséretében, akár anélkül utazó – kiskorúakra. Minden kiskorút a gyermek mindenképp felett álló érdekének elvével összhangban álló bánásmódban kell részesíteni a határon folytatott eljárások során. A kiskorúak számára elsőbbséget kell biztosítani a határon folytatott eljárások során, és mindig garantálni kell a gyermekbarát bánásmódot és légkört. A határőrök kötelesek gyermekbarát módon tájékoztatást adni, és megmagyarázni a határon folytatott eljárásokat (pl. tolmácsok vagy rajzok segítségével), továbbá gondoskodniuk kell arról, hogy a kiskorúak megértsék őket. Ebbe beletartozik az is, hogy először meghatározzák, az Unióba szabálytalanul érkező migráns kiskorúnak szüksége van-e nemzetközi védelemre, és őt haladéktalanul a nemzeti gyermekvédelmi hatóságokhoz kell utalni, életkora és szükségletei szerint.

Ha kétség merül fel a személy valódi életkorával kapcsolatban, a személyt kiskorúként kell kezelni, amíg az életkor értékelésének eljárása mást nem állapít meg. Ilyen esetekben, és különösen ha feltehető, hogy az adott személy kiskorú, a személyt a lehető leghamarabb a kiskorúak gondozásában illetékes hatóságokhoz kell utalni, többek között az életkor megállapítása céljából. Ha alapos okkal gyanítható, hogy a kiskorút jogellenesen vonták ki a felette szülői felügyeletet jogszerűen gyakorló személy gondozása alól, vagy ha gyanítható a gyermek bántalmazása, a lehető leghamarabb kapcsolatba kell lépni a nemzeti gyermekvédelmi hatóságokkal.

Az Európai Unió külső légi határát átlépő kiskorúak tekintetében figyelembe kell venni a Frontex által a „Gyermekek a repülőtereken” című VEGA-kézikönyvben a határőrök számára kidolgozott iránymutatásokat.

5.6.2. A határforgalom-ellenőrzés során, ha a kiskorút felnőtt kíséri, a határőrnek ellenőriznie kell, hogy a kiskorút kísérő személyek rendelkeznek-e szülői felügyeleti joggal, különösen akkor, ha a kiskorút csak egy felnőtt kíséri. Ez esetben a határőrnek minden szükséges intézkedést meg kell tennie annak érdekében, hogy mindenképp megakadályozza a kiskorú jogellenes elvitelét.

A gyermekek eltűnésének megelőzése érdekében a nyilvántartásba vételnek a lehető leggyorsabban meg kell történnie, különösen az okmányokkal nem rendelkező gyermekek esetében.

- 5.6.3. A kíséret nélkül utazó kiskorúak esetében – az úti okmányok és az igazoló okmányok alapos ellenőrzésével – a határőröknek biztosítaniuk kell, hogy a kiskorúak a szülői felügyeletet gyakorló személy(ek) akarata ellenére ne léphessenek be a területre, vagy hagyassák azt el. A kiskorú életkora szerinti érettséghez igazított, gyermekbarát nyelvezetet kell használni a kiskorúval való minden kapcsolatfelvételben, ennek része lehet tolmács vagy kulturális mediátor segítsége is, ha szükséges.
- 5.6.4. Ha kétség merül fel azt illetően, hogy az a kiskorú, aki uniós polgár vagy az EU-ban jogszerűen tartózkodó harmadik országbeli állampolgár, átlépheti-e a határt kilépéskor, fel kell venni a kapcsolatot a kiskorú állampolgársága vagy lakóhelye szerinti uniós vagy schengeni állam kiskorúakkal foglalkozó nemzeti kapcsolattartó pontjával.

Ha arra utaló információ érkezik be, hogy esetleg jogellenes elvitelről van szó, vagy ha felmerül az uniós polgárnak vagy az EU területén jogszerűen tartózkodó harmadik országbeli állampolgárnak minősülő kiskorú nem engedélyezett kiutazásának gyanúja, a határőrnek:

- meg kell tagadna a kiskorú kiléptetését, vagy
- ha nincs alapos oka annak, hogy a kiskorú kiléptetését megtagadja, de aggályok merülnek fel a szülői felügyeleti joggal kapcsolatban, be kell szereznie a kiskorút kísérő személlyel és az úti céllal kapcsolatos információt. Ezt az információt az alkalmazandó nemzeti joggal összhangban haladéktalanul továbbítani kell a kiskorú állampolgársága vagy lakóhelye szerinti uniós vagy schengeni állam kiskorúakkal foglalkozó nemzeti kapcsolattartó pontja részére.

Az e szakasz 5.6. pontjában meghatározott eljárásokkal összefüggésben a kiskorúakkal foglalkozó nemzeti kapcsolattartó pontok feladatainak ki kell terjedniük a következőkre:

- lehetőség szerint információ szolgáltatása a kiskorú és az őt kísérő személy személyazonosságáról (név, állampolgárság, születési idő) és a köztük fennálló kapcsolatról,
- az aggodalomra okot adó kiskorúakkal foglalkozó más nemzeti ügynökségek figyelmeztetése, valamint tájékoztatásuk a kiskorúakra vonatkozó biztosítási intézkedésekről,

- tanácsadás és segítségnyújtás más uniós tagállamok vagy schengeni államok számára a nemzeti eljárásokról és az okmányokkal kapcsolatos követelményekről.

* Jogonalap:

- [Schengeni határellenőrzési kódex \(VII. melléklet\)](#)

* Lásd:

- [A kiskorúakkal kapcsolatos konzultáció céljából megkereshető nemzeti kapcsolattartó pontok listája](#)
- [A határigazgatási kérdésekben megkereshető tagállami kapcsolattartó pontok listája](#)
- [VEGA kézikönyv: Gyermek a repülőtereken: Az út közben kockázatnak kitett gyermekek – Iránymutatások a határőrök számára](#)

5.7. Olyan harmadik országbeli diákok, akik valamelyik uniós tagállamban vagy vízumkötelezettség hatálya alá nem tartozó harmadik országban rendelkeznek lakóhellyel⁷⁸

5.7.1. Azon diákoknak, akik vízumkötelezettség hatálya alá tartozó harmadik ország állampolgárai, de akik jogszerűen rendelkeznek lakóhellyel egy uniós tagállamban és iskolai kirándulás keretében utaznak, nem kell vízummal rendelkezniük egy másik uniós tagállam területén való átutazáshoz vagy rövid idejű tartózkodáshoz, feltéve, hogy teljesülnek az alábbi feltételek:

- a) a diákokat az érintett iskola olyan tanára kíséri, aki rendelkezik érvényes úti okmánnyal és – amennyiben szükséges – vízummal;
- b) a tanár be tudja mutatni az érintett iskola által kiadott [nyomtatványt](#), amelynek alapján a kiránduláson részt vevő valamennyi diák azonosítható, és amelyből a tervezett tartózkodás, illetve átutazás célja és körülményei egyértelműen kitűnnek;
- c) a diákok érvényes okmánnyal rendelkeznek a határátlépéshez.

Ez utóbbi követelménytől – érvényes úti okmány megléte – azonban el kell tekinteni, amennyiben:

⁷⁸

Az 5.7. pont nem alkalmazandó Norvégiára, Izlandra, Svájcra és Liechtensteinre.

- a b) pontban említett nyomtatvány újabb keletű fényképet tartalmaz azokról a diákokról, akik nem tudják magukat fényképes személyazonosító igazolvánnyal igazolni,
- a diákok lakóhelye szerinti uniós tagállam illetékes hatósága megerősíti, hogy a diákok e tagállam területén lakóhellyel rendelkeznek, valamint joguk van oda visszatérni, és biztosítja a nyomtatvány ennek megfelelő hitelesítését (vagyis az illetékes nemzeti hatóság lebélyegzi),
- a diákok lakóhelye szerinti uniós tagállam értesítette a többi tagállamot arról a kéréséről, hogy saját jegyzékeit érvényes úti okmányként ismerjék el.

5.7.2. Az 5.7.1. pontban foglalt rendelkezések nem mentesítik sem a diákokat, sem pedig az őket kísérő tanár(oka)t az alól, hogy az általános szabályoknak megfelelően határforgalom-ellenőrzésnek vessék alá őket (e szakasz 1. pontja).

Az [e szakasz 8. pontjával](#) összhangban indokolt esetben megtagadható e személyek beléptetése vagy átutazása.

5.7.3. A vízummentesség kiterjeszhető az iskolai kiránduláson részt vevő olyan diákokra is, akik vízumkötelezettség hatálya alá tartozó harmadik ország állampolgárai, de e kötelezettség alól mentesülő harmadik országban rendelkeznek lakóhellyel (például olyan török állampolgárságú diákok, akik Montenegróban jogszerűen rendelkeznek lakóhellyel).

* Jogonalap:

- [94/795/IB:A Tanács határozata \(1994. november 30.\) a Tanács által az Európai Uniót létrehozó szerződés K.3. cikke \(2\) bekezdésének b\) pontja alapján elfogadott együttes fellépésről a valamely tagállamban lakóhellyel rendelkező, harmadik országbeli diákok utazási könnyítéseiről](#)
- [Az Európai Parlament és a Tanács \(EU\) 2018/1806 rendelete \(2018. november 14.\) a külső határok átlépésekor vízumkötelezettség alá eső, illetve az e kötelezettség alól mentes harmadik országbeli állampolgárok országainak felsorolásáról](#)

5.8. **Határ menti ingázók**

Azokat a határ menti ingázókat és a rendszeres határt átlépő munkavállalók egyéb kategóriáit, akiket az azonos határátkelőhelyen történő gyakori határátlépés miatt a határőrök jól ismernek, és akikre vonatkozóan – kezdeti ellenőrzés alapján – a SIS-ben vagy valamely nemzeti adatállományban nem adtak ki figyelmeztető jelzést, csak szűrőpróbaszerű ellenőrzéseknek kell alávetni annak vizsgálatára, hogy rendelkeznek-e a határátlépésre jogosító érvényes okmánnyal és teljesítik-e a szükséges beutazási feltételeket. A szűrőpróbaszerű ellenőrzést az általában a harmadik országbeli állampolgárok, illetve a szabad mozgás uniós jogával rendelkező személyek esetében alkalmazandó eljárásokkal összhangban kell elvégezni.

Ezeket a személyeket időről időre váratlanul, rendszertelen időközökben alapos ellenőrzésnek kell alávetni.

*** Jogonalap:**

– [Schengeni határellenőrzési kódex \(VII. melléklet\)](#)

5.9. **ADS-turisták**

Az Európai Közösség és a Kínai Népköztársaság állami idegenforgalmi hivatala között létrejött, a Kínai Népköztársaságból érkező turistacsoportok vízumairól és az ezzel összefüggő kérdésekről (jóváhagyott célország státus, ADS)⁷⁹ szóló egyetértési megállapodás különös szabályokat tartalmaz a kínai állampolgárok azon turistacsoportjaira, akik Kínából az Unió területére utaznak.

Az ilyen, legalább öt személyből álló kínai utazási csoportokban részt vevőknek (a továbbiakban: ADS-turisták) csoportként kell belépniük az Unió területére, és így is kell azt elhagyniuk. E turistáknak továbbá az Unió területén belül az előre megállapított utazási program szerint csoportként kell utazniuk.

Az ADS-turistákat főszabály szerint csoportvezetőnek kell kísérnie, akinek biztosítania kell, hogy az Unió területére csoportként lépnek be, és így is hagyják el azt.

⁷⁹ HL L 83., 2004.3.20., 14. o.

Az ADS-turistacsoportokat a rendes ellenőrzési eljárásoknak (lásd [e szakasz 1.2. pontját](#)) kell alávetni. Az ellenőrzés kiterjedhet az ADS-státus vizsgálatára is, amelyet minden esetben fel kell tüntetni a vízumbélyegen. Az „ADS” megjegyzéssel ellátott vízumok mindig egyéni vízumok. A csoportvezetőt is alá kell vetni a rendes ellenőrzési eljárásnak, amelynek során meg kell vizsgálni csoportvezetői státusát is.

A határőr kérheti az ADS-státust és a csoportvezetői státust igazoló okmányok bemutatását is.

* Jogonalap:

– [A Tanács határozata \(2004. március 8.\) az Európai Közösség és a Kínai Népköztársaság állami idegenforgalmi hivatala között létrejött, a Kínai Népköztársaságból érkező turistacsoportok vízumairól és az ezzel összefüggő kérdésekről \(ADS\) szóló egyetértési megállapodás megkötéséről](#)

5.10. Mentési szolgálatok, rendőrség, tűzoltóság és határőrség

A mentési szolgálatok, a rendőrség és a tűzoltóság szükséghelyzetben eljáró tagjainak be- és kiléptetésére, valamint a határőrök szakmai feladataik ellátása során történő határátlépésére vonatkozó rendelkezéseket a nemzeti jogban kell meghatározni.

5.11. Nyílt tengeri munkavállalók

Nem lehet szisztematikus ellenőrzésnek alávetni azokat a nyílt tengeri munkavállalókat, akik rendszeresen visszatérnek a schengeni államok területére anélkül, hogy harmadik ország területén tartózkodtak volna. Mindazonáltal az irreguláris bevándorlással kapcsolatos kockázatok értékelését figyelembe kell venni a végrehajtandó ellenőrzések gyakoriságának meghatározásánál.

5.12. Vállalaton belül áthelyezett személyek

A 2014/66/EU európai parlamenti és tanácsi irányelvvel⁸⁰ létrehozott, Unión belüli mobilitási rendszer autonóm szabályokat határoz meg, amelyek lehetővé teszik a vállalaton belül áthelyezett személyeknek szóló (ICT-)engedélyek, többek között a schengeni vívmányokat még nem teljeskörűen alkalmazó schengeni államok által kiadott ICT-engedélyek jogosultjai számára, hogy a mobilitásukat gyakorolják, és hogy az említett irányelv hatálya alatt álló egy vagy több második uniós tagállamba (azaz Dánia és Írország kivételével valamennyi uniós tagállamba) beutazzanak, ott tartózkodjanak és dolgozzanak.

Rövid távú mobilitás (a 2014/66/EU irányelv hatálya alatt álló uniós tagállamonként bármely 180 napos időszakban legfeljebb 90 nap): az ICT-engedély jogosultjainak nem kell érvényes vízummal rendelkezniük, ha igazolják, hogy a 2014/66/EU irányelv hatálya alatt álló második uniós tagállamba az említett irányelv által engedélyezett, Unión belüli mobilitás keretében költöznek át. E bizonyítékokat a következő módon kell benyújtani:

a) a 2014/66/EU irányelv hatálya alatt álló első uniós tagállam fogadó szervezete által az említett irányelv 21. cikkének (2) bekezdésével összhangban küldött értesítés másolata; *vagy*

b) az említett irányelv hatálya alatt álló második tagállam fogadó szervezete által küldött levél, amely tartalmazza legalább az Unión belüli mobilitás időtartamára, valamint az említett irányelv hatálya alatt álló második tagállambeli fogadó szervezet vagy fogadó szervezetek helyére vonatkozó adatokat.

A 2014/66/EU irányelv hatálya alatt álló második tagállamban való összesített rövid távú tartózkodás megengedett leghosszabb időtartama a vállalaton belüli mobilitási szabályok szerint meghaladhatja a 90 napot bármely 180 napos időszakban. Lehetőség van uniós tagállamonként bármely 180 napos időszakon belüli, legfeljebb 90 napos, egymást követő rövid távú tartózkodásokra a 2014/66/EU irányelv hatálya alatt álló különböző uniós tagállamokban, és ezek a vállalaton belül áthelyezett személyek számára engedélyezett tartózkodás teljes maximális időtartamának (három év a vezetők és a szakértők, egy év a

---

⁸⁰ Az Európai Parlament és a Tanács 2014/66/EU irányelve (2014. május 15.) a harmadik országbeli állampolgárok vállalaton belüli áthelyezés keretében történő belépésének és tartózkodásának feltételeiről (HL L 157., 2014.5.27., 1. o.).

gyakornokok esetében) jelentős részét kitehetik, az egyes esetek körülményeinek függvényében. A rövid távú mobilitásra vonatkozó szabályok 2016. november 29-től közvetlenül alkalmazandók.

*Példa:

Horvát ICT-engedéllyel rendelkező indiai vezető egy 180 napos időszakban 170 napos tartózkodásra jogosult (90 napos rövid távú mobilitás Olaszországban, majd 80 napos rövid távú mobilitás Németországban), anélkül, hogy megsértené a schengeni szabályokat.

Hosszú távú mobilitás (a 2014/66/EU irányelv hatálya alatt álló uniós tagállamonként több mint 90 nap): a hosszú távú mobilitás szabályai az említett irányelv hatálya alatt álló adott második uniós tagállam által az irányelv átültetésekor hozott döntés szerint alakulnak (lásd az alábbi táblázatot). A 2014/66/EU irányelv hatálya alatt álló második uniós tagállam előírhat „mobile ICT” megjelöléssel ellátott tartózkodási engedélyt (kérelmezési eljárás), amelyet az említett irányelv hatálya alá tartozó e második uniós tagállamnak kell kiállítania, vagy választhatja a rövid távú mobilitás szabályainak alkalmazását. Az első esetben elő kell írni a „mobile ICT” tartózkodási engedélyt; az utóbbi esetben a rövid távú mobilitásra vonatkozó szabályok alkalmazandók.

Összefoglalás – a rövid és a hosszú távú mobilitás tekintetében választott eljárások

(nincs eljárás/értesítés/kérelmezés)

	Rövid távú mobilitás	Hosszú távú mobilitás
BE	nincs eljárás	kérelmezés
BG	nincs eljárás	kérelmezés
CZ	nincs eljárás	kérelmezés
DE	értesítés	kérelmezés
EE	értesítés	értesítés
EL	értesítés	értesítés
ES	értesítés	értesítés
FR	értesítés	kérelmezés

HR	nincs eljárás	kérelmezés
IT	nincs eljárás	kérelmezés
CY	értesítés	kérelmezés
LV	nincs eljárás	kérelmezés
LT	nincs eljárás	kérelmezés
LU	értesítés	kérelmezés
HU	értesítés	kérelmezés
MT	értesítés	kérelmezés
NL	értesítés	kérelmezés
AT	nincs eljárás	kérelmezés
PL	értesítés	kérelmezés
PT	nincs eljárás	kérelmezés
RO	értesítés	kérelmezés
SI	értesítés	kérelmezés
SK	értesítés	értesítés
FI	értesítés	kérelmezés
SE	nincs eljárás	kérelmezés

* Jogalap:

[– 2014/66/EU irányelv \(20–23. cikk\)](#)

5.13. Kutatók és családtagjaik

Az (EU) 2016/801 európai parlamenti és tanácsi irányelvvel⁸¹ létrehozott, Unión belüli mobilitási rendszer autonóm szabályokat határoz meg, amelyek lehetővé teszik az említett irányelv hatálya alatt álló uniós tagállam által kiadott tartózkodási engedéllyel vagy hosszú

⁸¹ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2016/801 irányelve (2016. május 11.) a harmadik országbeli állampolgárok kutatás, tanulmányok folytatása, gyakorlat, önkéntes szolgálat, diákcseraprogramok vagy oktatási projektek, és au pair tevékenység céljából történő beutazásának és tartózkodásának feltételeiről (HL L 132., 2016.5.21., 21. o.).

távú tartózkodásra jogosító vízummal, többek között a schengeni vívmányokat még nem teljeskörűen alkalmazó schengeni államok által kiadott tartózkodási engedéllyel és hosszú távú tartózkodásra jogosító vízummal rendelkező kutatók és családtagjaik számára, hogy a mobilitásukat gyakorolják, és hogy az említett irányelv rendelkezéseinek hatálya alatt álló egy vagy több második uniós tagállamba (azaz Dánia és Írország kivételével valamennyi uniós tagállamba) beutazzanak és ott tartózkodjanak.

Rövid távú mobilitás (az (EU) 2016/801 irányelv hatálya alatt álló uniós tagállamonként bármely 360 napos időszakban legfeljebb 180 nap).

Kutatói engedéllyel vagy hosszú távú tartózkodásra jogosító vízummal rendelkező személyeknek nem kell a beutazás szerinti uniós tagállam által kiadott érvényes vízummal vagy tartózkodási engedéllyel rendelkezniük, ha igazolják, hogy az (EU) 2016/801 irányelv hatálya alatt álló második uniós tagállamba az említett irányelv által engedélyezett, Unión belüli mobilitás keretében költöznek át. E bizonyítékokat a következő módon kell benyújtani:

- a) az (EU) 2016/801 irányelv hatálya alatt álló első és második uniós tagállam illetékes hatóságainak az említett irányelv 28. cikkének (2) bekezdésével összhangban küldött értesítés másolata; vagy
- b) a kutató mobilitásának részleteit tartalmazó fogadási megállapodás másolata, vagy ha e megállapodás nem tartalmazza a mobilitás részleteit, az (EU) 2016/801 irányelv hatálya alatt álló második tagállam kutatószervezete által küldött levél, amely legalább az Unión belüli mobilitás időtartamát és a második tagállamban működő kutatószervezet helyét tartalmazza.

A kutató tartózkodási engedéllyel rendelkező családtagjainak szintén nem kell a beutazás szerinti uniós tagállam által kiadott érvényes vízummal vagy tartózkodási engedéllyel rendelkezniük, ha igazolják, hogy az (EU) 2016/801 irányelv hatálya alatt álló második uniós tagállamba az említett irányelv által engedélyezett, Unión belüli mobilitás keretében átköltöző kutatót kísérik. Ezt az irányelv hatálya alatt álló első uniós tagállam által kiadott érvényes tartózkodási engedéllyel kell bizonyítani, valamint vagy

- a) az (EU) 2016/801 irányelv hatálya alatt álló első és második uniós tagállam illetékes hatóságainak az említett irányelv 30. cikkének (2) bekezdésével összhangban küldött értesítés másolatával; vagy

b) annak igazolásával, hogy a kutatót kísérik.

A kutatók és a családtagjaik egy, az (EU) 2016/801 irányelv hatálya alatt álló második uniós tagállamban bármely 360 napos időszakban legfeljebb 180 napig tartózkodhatnak. Lehetőség van az (EU) 2016/801 irányelv hatálya alatt álló uniós tagállamonként bármely 360 napos időszakon belüli, legfeljebb 180 napos, egymást követő rövid távú tartózkodásokra az említett irányelv hatálya alatt álló különböző uniós tagállamokban, és ezek a kutató és családtagjai számára engedélyezett tartózkodás teljes időtartamának jelentős részét kitehetik az egyes esetek körülményeinek függvényében. A rövid távú mobilitásra vonatkozó szabályok 2018. május 24-től közvetlenül alkalmazandók.

*Példa:

Bolgár tartózkodási engedéllyel vagy hosszú távú tartózkodásra jogosító vízummal rendelkező nigériai kutató 250 napos tartózkodásra jogosult (150 napos rövid távú mobilitás Olaszországban, majd 100 napos rövid távú mobilitás Németországban), anélkül, hogy megsértené a schengeni szabályokat.

Hosszú távú mobilitás (az (EU) 2016/801 irányelv hatálya alatt álló uniós tagállamonként több mint 180 nap): a hosszú távú mobilitás szabályai az (EU) 2016/801 irányelv hatálya alatt álló megfelelő második uniós tagállam által az említett irányelv átültetésekor hozott döntés szerint alakulnak (lásd az alábbi táblázatot). Az (EU) 2016/801 irányelv hatálya alatt álló második uniós tagállam előírhat „kutatói mobilitás” megjegyzéssel ellátott tartózkodási engedélyt vagy hosszú távú tartózkodásra jogosító vízumot (kérelmezési eljárás), amelyet az említett irányelv hatálya alatt álló e második uniós tagállamnak kell kiállítania, vagy választhatja a rövid távú mobilitás szabályainak alkalmazását. Az első esetben elő kell írni a „kutatói mobilitás” megjegyzéssel ellátott tartózkodási engedélyt vagy hosszú távú tartózkodásra jogosító vízumot; az utóbbi esetben a rövid távú mobilitásra vonatkozó szabályok alkalmazandók. A családtagokra alkalmazandó eljárás azonos a kutatókra alkalmazottal.

Összefoglalás – a rövid és a hosszú távú mobilitás tekintetében választott eljárások

(nincs eljárás/értesítés/kérelmezés)

	Rövid távú mobilitás	Hosszú távú mobilitás
--	-------------------------	--------------------------

BE	(nincs eljárás)	(kérelmezés)
BG	értesítés	kérelmezés
CZ	nincs eljárás	nincs eljárás
DE	értesítés	kérelmezés
EE	értesítés	értesítés
EL	értesítés	kérelmezés
ES	értesítés	értesítés
FR	értesítés	értesítés
HR	nincs eljárás	kérelmezés
IT	értesítés	kérelmezés
CY	értesítés	kérelmezés
LV	nincs eljárás	kérelmezés
LT	nincs eljárás	kérelmezés
LU	értesítés	kérelmezés
HU	értesítés	kérelmezés
MT	értesítés	kérelmezés
NL	értesítés	kérelmezés
AT	nincs eljárás	kérelmezés
PL	értesítés	kérelmezés
PT	nincs eljárás	kérelmezés
RO	értesítés	kérelmezés
SI	értesítés	kérelmezés
SK	értesítés	értesítés
FI	értesítés	értesítés
SE	nincs eljárás	kérelmezés

* Jogonalap:

[Az Európai Parlament és a Tanács \(EU\) 2016/801 irányelve \(2016. május 11.\) a harmadik országbeli állampolgárok kutatás, tanulmányok folytatása, gyakorlat, önkéntes szolgálat, diákcseraprogramok vagy oktatási projektek és au pair tevékenység céljából történő beutazásának és tartózkodásának feltételeiről \(27., 28., 29., 30. és 32. cikk\)](#)

5.14. Hallgatók

Az (EU) 2016/801 irányelvvel létrehozott, Unión belüli mobilitási rendszer autonóm szabályokat határoz meg, amelyek lehetővé teszik az irányelv hatálya alatt álló uniós tagállam által kiadott hallgatói tartózkodási engedéllyel vagy hosszú távú tartózkodásra jogosító vízummal, többek között a schengeni vívmányokat még nem teljeskörűen alkalmazó schengeni államok által kiadott tartózkodási engedéllyel vagy hosszú távú tartózkodásra jogosító vízummal rendelkező személyek számára, akik mobilitási intézkedéseket magukban foglaló uniós vagy multilaterális programban vesznek részt, vagy akik két vagy több felsőoktatási intézmény közötti megállapodás hatálya alá tartoznak, hogy a mobilitásukat gyakorolják, és hogy az (EU) 2016/801 irányelv rendelkezéseinek hatálya alatt álló egy vagy több második uniós tagállamba (azaz Dánia és Írország kivételével valamennyi uniós tagállamba) beutazzanak, ott tartózkodjanak és tanuljanak az irányelv hatálya alatt álló uniós tagállamonként legfeljebb 360 napig.

Konkrét programra vagy megállapodásra hivatkozó hallgatói tartózkodási engedéllyel vagy hosszú távú tartózkodásra jogosító vízummal rendelkező személyeknek nem kell a beutazás szerinti uniós tagállam érvényes vízumával vagy tartózkodási engedélyével rendelkezniük, ha igazolják, hogy az (EU) 2016/801 irányelv hatálya alatt álló második uniós tagállamba az irányelv által engedélyezett, Unión belüli mobilitás keretében költöznek át. E bizonyítékokat a következő módon kell benyújtani:

- a) az (EU) 2016/801 irányelv hatálya alatt álló első és második uniós tagállam illetékes hatóságainak az említett irányelv 31. cikkének (2) bekezdésével összhangban küldött értesítés másolata; vagy
- b) igazolás arról, hogy a hallgató tanulmányainak egy részét mobilitási intézkedéseket is magában foglaló uniós vagy multilaterális program, vagy két vagy több

felsőoktatási intézmény közötti megállapodás keretében végzi az (EU) 2016/801 irányelv hatálya alatt álló második tagállamban.

Lehetőség van az (EU) 2016/801 irányelv hatálya alatt álló uniós tagállamonként legfeljebb 360 napos, egymást követő tartózkodásokra az említett irányelv hatálya alatt álló különböző uniós tagállamokban, és ezek a hallgató számára engedélyezett tartózkodás teljes maximális időtartamának jelentős részét kitehetik az egyes esetek körülményeinek függvényében. A hallgatói mobilitásra vonatkozó szabályok 2018. május 24-től közvetlenül alkalmazandók.

*Példa:

Romániai hallgatói tartózkodási engedéllyel rendelkező és az Erasmus+ programban egy német egyetemen részt vevő amerikai hallgató legfeljebb 360 napig tartózkodhat Németországban, anélkül, hogy a schengeni szabályokat megsértené.

Összefoglalás – a hallgatói mobilitás tekintetében választott eljárás

(nincs eljárás/értesítés)

	Hallgatói mobilitás
BE	(értesítés)
BG	értesítés
CZ	nincs eljárás
DE	értesítés
EE	nincs eljárás
EL	értesítés
ES	értesítés
FR	értesítés
HR	nincs eljárás
IT	értesítés
CY	értesítés
LV	nincs eljárás
LT	nincs eljárás
LU	értesítés
HU	értesítés
MT	értesítés
NL	értesítés
AT	nincs eljárás
PL	értesítés
PT	értesítés
RO	értesítés
SI	értesítés

SK	értesítés
FI	értesítés
SE	értesítés

* Jogalap:

– [Az Európai Parlament és a Tanács \(EU\) 2016/801 irányelve \(2016. május 11.\) a harmadik országbeli állampolgárok kutatás, tanulmányok folytatása, gyakorlat, önkéntes szolgálat, diákcseriprogramok vagy oktatási projektek és au pair tevékenység céljából történő beutazásának és tartózkodásának feltételeiről](#) (27., 31., és 32. cikk)

5.15. A kilépésről rendelkező megállapodás kedvezményezettjei

E kézikönyv 42. és 43. melléklete részletes magyarázatokkal szolgál a kilépésről rendelkező megállapodás polgárok jogairól szóló második részének kedvezményezettjeit képező egyesült királysági állampolgárokkal és családtagjaikkal szemben a külső határokon 2021. január 1-jétől alkalmazandó bánásmódról⁸². A kilépésről rendelkező megállapodás kedvezményezettjeinek az EES-be és az ETIAS-ba való fel nem vételére vonatkozó iránymutatás e két rendszer alkalmazásának megkezdése előtt nem sokkal kerül kibocsátásra.

A 42. és 43. mellékletben, valamint az EES-szel és az ETIAS-szal kapcsolatos jövőbeli iránymutatásban kifejezetten felsoroltaktól eltérő minden más célból és megfontolásból az Egyesült Királyság azon állampolgárait és családtagjaikat, akik a kilépésről rendelkező megállapodás kedvezményezettjei, ugyanúgy kell kezelni, mint bármely más, valamely schengeni államban jogszerűen tartózkodó harmadik országbeli állampolgárt.

A kilépésről rendelkező megállapodás kedvezményezettjei a továbbiakban csak a fogadó államban gyakorolhatják a szabad mozgáshoz való jogukat, amelyet korábban uniós polgárként élveztek. A fogadó államon kívüli schengeni államokban való mozgás tekintetében az adott fogadó államban jogszerűen tartózkodó harmadik országbeli állampolgárként kell őket kezelni.

6. AZ ÚTI OKMÁNYOK BÉLYEGZÉSE

⁸² A 42. melléklet 2. szakasza hivatkozik az Egyesült Királyság és a schengeni társult államok között létrejött, a kilépésről rendelkező egyéb megállapodásokra is.

- 6.1. A határregisztrációs rendszer működésének megkezdéséig valamennyi harmadik országbeli állampolgár úti okmányait be- és kiléptetéskor szisztematikusan le kell bélyegezni. A bélyegzőlenyomat nem bizonyítja, hogy alapos ellenőrzést végeztek; a bélyegzőlenyomat alapján csak a határátlépés ideje és helye állapítható meg bizonyossággal. A bélyegzés arra is szolgál, hogy a be- és kiléptetéskor végzett ellenőrzések során meg lehessen állapítani, hogy betartották-e a harmadik országbeli állampolgárok esetében a belső határellenőrzés nélküli térségben vagy külön-külön Bulgária, Horvátország, Ciprus és Románia területén engedélyezett tartózkodás maximális időtartamát, vagyis a bármely 180 napos időszakban a 90 napot.
- 6.2. Be- vagy kiléptetéskor nem kell bélyegzőlenyomattal ellátni a következő okmányokat:
- a) az uniós tagállamok, Norvégia, Izland, Liechtenstein és Svájc állampolgárainak úti okmányai;
  - b) államfők, valamint magas rangú személyek úti okmányai, akiknek az érkezését hivatalosan, diplomáciai úton előre bejelentették;
  - c) légi jármű-vezetői szakszolgálati engedélyek és a légi utas-kísérői szakszolgálati engedélyek;
  - d) a valamely schengeni államban a hajójukkal felkeresett kikötő területén tartózkodó tengerészek úti okmányai, kizárólag amíg hajójuk a kikötőben tartózkodik;
  - e) az üdülőhajók azon személyzetének és utasainak úti okmányai, akikre a [IV. szakasz 2. pontja](#) szerint nem vonatkozik a határforgalom-ellenőrzés;
  - f) Andorra, Monaco és San Marino állampolgárainak határátlépésre jogosító okmányai;
  - g) kishatárforgalmi rendszerbe tartozó, határ menti lakosok okmányai ([a II. szakasz 3. pontja](#));
  - h) a nemzetközi személyszállító és tehervonatok személyzetének úti okmányai;
  - i) harmadik országok azon állampolgárainak úti okmányai, akik bemutatják a 2004/38/EK irányelvben előírt és valamely uniós tagállam vagy EGT-ország által kiadott tartózkodási kártyát, függetlenül attól, hogy az uniós vagy EGT-állampolgárt kísérik-e vagy csatlakoznak-e hozzá.

A Schengeni határellenőrzési kódex 11. cikkének (1) bekezdése egyértelművé teszi, hogy a tagállamok bélyegzővel láthatják el az adott tagállam által kiadott tartózkodási engedéllyel vagy hosszú távú tartózkodásra jogosító vízummal rendelkező harmadik országbeli állampolgárok úti okmányát. Összehasonlítóképpen ugyanez vonatkozna a kilépésről rendelkező megállapodás kedvezményezettjeire is. A Bizottság azonban nem tartja hasznosnak az ilyen bélyegzést, mivel a bélyegzés célja annak megállapítása, hogy egy harmadik országbeli állampolgár tiszteletben tartotta-e a belső határellenőrzés nélküli térségben való rövid távú tartózkodás engedélyezett időtartamát, és ez a logika nem alkalmazható a hosszú távú tartózkodásra jogosult harmadik országbeli állampolgárokra. A Bizottság ezért azt ajánlja – különösen a kilépésről rendelkező megállapodás kedvezményezettjei tekintetében –, hogy tartózkodjanak a bélyegzéstől. Mindenesetre, amennyiben mégis sor kerül a bélyegzésre, az ilyen bélyegzés nem befolyásolhatja az engedélyezett hosszú távú tartózkodás időtartamát.

Szintén le kell bélyegezni az uniós polgárok, illetve az EGT-/svájci állampolgárok harmadik országbeli állampolgárnak minősülő családtagjainak az úti okmányait, kivéve, ha a 2004/38/EK irányelvvel összhangban kiadott tartózkodási kártyát mutatnak be. Az EU-ban 2021. augusztus 2-től alkalmazandó (EU) 2019/1157 rendelet harmonizált formátumokat vezetett be a tartózkodási kártyákra vonatkozóan. Ez azt jelenti, hogy a 2021. augusztus 2-től kiadott tartózkodási kártyák, illetve huzamos tartózkodási kártyák egységes formátumúak (lásd e szakasz 2.8. pontját). A korábban kiadott kártyák esetében, még akkor is, ha a 2004/38/EK irányelv alapján kiadott tartózkodási kártyát nem jelentették be a Schengeni határellenőrzési kódex 39. cikke szerint, a tagállamoknak biztosítaniuk kell, hogy birtokosuknak ne legyen szüksége vízumra a beutazáshoz. Ez a kötelezettség ugyanis közvetlenül a 2004/38/EK irányelvből ered.

*Példák:

1. Német állampolgár indiai állampolgárságú házastársa, aki holland tartózkodási kártyával rendelkezik (amely feltünteti, hogy az érintett egy uniós polgár családtagja): e személy úti okmányát nem kell lebélyegezni, függetlenül attól, hogy házastársát kíséri-e vagy csatlakozik-e hozzá.
2. Olasz állampolgár moldovai állampolgárságú házastársa, aki ír tartózkodási kártyával

rendelkezik (amely feltünteti, hogy az érintett egy uniós polgár családtagja): e személy úti okmányát nem kell lebélyegezni, függetlenül attól, hogy a moldovai állampolgárságú házastárs a házastársát kíséri-e vagy csatlakozik-e hozzá.

3. Francia állampolgár indiai állampolgárságú házastársa, aki schengeni vízummal rendelkezik, de tartózkodási kártyával (még) nem, és a francia állampolgárhoz csatlakozik Németországban: ez esetben e személy úti okmányát le kell bélyegezni.

- 6.3. Amennyiben a harmadik országbeli állampolgár kéri, és a be- vagy kiléptetőbélyegző alkalmazása az érintettnek súlyos hátrányt okozna, a bélyegzőlenyomatot kivételesen el lehet helyezni külön lapon. Ezt a lapot a harmadik országbeli állampolgár részére át kell adni.

6.4. A gyakorlatban előfordulhat az is, hogy a harmadik országbeli állampolgárt határátlépésre jogosító okmányba nem lehet több bélyegzőlenyomatot elhelyezni, mivel már nem tartalmaz több üres lapot. Ez esetben a harmadik országbeli állampolgár számára javasolni kell új útlevél kérelmezését, hogy útlevelébe a jövőben is el lehessen helyezni bélyegzőlenyomatokat.

Kivételesen azonban – és különösen rendszeres határt átlépő munkavállalók esetében – további bélyegzőlenyomatok külön lapon is elhelyezhetők. Ezt a lapot a harmadik országbeli állampolgár részére át kell adni.

Az a körülmény, hogy az útlevél nem tartalmaz üres lapokat, önmagában semmi esetre sem érvényes és elegendő indok az adott személy beléptetésének megtagadására (lásd [e szakasz 8. pontját](#) a megtagadás okairól).

* Ajánlott gyakorlat:

A 6.3. és 6.4. pontban említett lapnak tartalmaznia kell legalább az alábbi adatokat:

- a határforgalom-ellenőrző pontok neve és helye,
- a kiállítás időpontja,
- az úti okmány birtokosának neve,
- az úti okmány száma,
- a határátkelőhely bélyegzője és hivatalos pecsétje,
- a határőr neve és aláírása.

6.5. A vízumkötelezettség hatálya alatt álló harmadik országbeli állampolgárok be- és kiléptetésekor a bélyegzőlenyomatot főszabályként a vízummal szemben lévő oldalon kell elhelyezni. Ha több bélyegzőlenyomat elhelyezése szükséges (például többszöri beutazásra jogosító vízum esetében), úgy azokat a vízummal szemben lévő oldalon kell elhelyezni. Ha ez az oldal nem használható, a bélyegzőlenyomatot a következő oldalon kell elhelyezni. A géppel olvasható sávot nem szabad lebélyegezni, továbbá nem lehet bélyegzőlenyomatokat elhelyezni a személyes adatokat vagy eredeti hivatalos megjegyzéseket tartalmazó oldalakra.

* Ajánlott gyakorlatok:

- a bélyegzőlenyomatokat lehetőség szerint időrendben kell elhelyezni, hogy könnyebb legyen megtalálni azt az időpontot, amikor az adott személy a határt utoljára átlépte,
- a kiléptetőbélyegző-lenyomatot a beléptetőbélyegző-lenyomathoz közel kell elhelyezni,
- a bélyegzőlenyomatot a könnyebb olvashatóság érdekében vízszintesen kell elhelyezni,
- már meglévő bélyegzőlenyomatokra – ideértve a más országok által elhelyezetteket is – nem szabad bélyegzőlenyomatot elhelyezni.

6.6. A be- és kiléptetés bizonyítása céljából különböző formájú bélyegzőlenyomatokat alkalmaznak (négyzetes a beléptetés, négyzetes lekerekített sarokkal a kiléptetés esetében). Ezek a bélyegzőlenyomatok tartalmazzák az adott ország betűjelzését, a határforgalom-ellenőrző pont nevét, az időpontot, az ellenőrzési számot, valamint a be- és kilépés során használt utazási módot (szárazföldi, légi vagy tengeri) jelölő piktogramot.

A be- és kiléptetőbélyegző-lenyomatokkal kapcsolatos kérdésekre választ adnak az egyes schengeni államok által e célra felállított [kapcsolattartó pontok](#), amelyek dokumentációkat is rendelkezésre bocsátanak a hamis, hamisított, elveszett vagy nem megfelelően elhelyezett bélyegzőkkel kapcsolatban.

6.7. Mindegyik határátkelőhelynek nyilvántartást kell vezetnie az ellenőrzéseket végző határőröknek átadott, valamint általuk visszaszolgáltatót be- és kiléptetőbélyegzőkről. E nyilvántartás tartalmazza az egyes bélyegzők hivatkozási számát is, amelyre összehasonlítás céljából később szükség lehet.

Amikor a bélyegzőket nem használják, el kell zárni őket, és csak a felhatalmazott határőrök férhetnek hozzájuk.

6.8. A bélyegzők biztonsági kódját egy hónapot meg nem haladó rendszeres időközönként meg kell változtatni.

- 6.9. Amennyiben kiléptetéskor kiderül, hogy a harmadik országbeli állampolgár úti okmánya nem tartalmaz beléptetőbélyegző-lenyomatot, a határőr vélelmezheti, hogy az úti okmány birtokosa jogellenesen lépett a belső határellenőrzés nélküli térségbe vagy a schengeni vívmányokat még nem teljeskörűen alkalmazó schengeni államok területére és/vagy túllépte a tartózkodás maximális időtartamát. Ez esetben a nemzeti jog alapján szankció szabható ki.
- 6.10. 2020. február 5-i Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid ítéletében (C-341/18. sz. ügy, tengerészek szolgálatra jelentkezése a rotterdami kikötőben) az Európai Bíróság úgy határozott, hogy egy olyan nagyon különleges esetben, amikor nyilvánvaló módon (5–10 hetes késés a szolgálatra jelentkezés és a hajó indulása között) nem tartották tiszteletben azt az előfeltevést, amelyen a Schengeni határellenőrzési kódex is nyugszik – nevezetesen, hogy a határellenőrzést „rövid időn belül” követi a fizikai kilépés/belépés –, a kiléptetőbélyegző-lenyomat időpontjának nem a kiléptetési ellenőrzés időpontjával, hanem a tényleges távozás (a külső határok fizikai átlépése) időpontjával kellett volna megegyeznie.

A tagállamok mérlegelési jogkörrel rendelkeznek a „rövid időn belül” fogalmának értelmezése tekintetében. Az elfogadott maximális időtartam azonban soha nem haladhatja meg a 10 napot. A tagállamok rövidebb maximális időtartamokat is meghatározhatnak (amelyek nem lehetnek rövidebbek 3 napnál), valamint rendszeres és kivételes körülmények esetén eltérő időszakokat is meghatározhatnak. A kiléptetőbélyegző-lenyomat dátumának a kilépési ellenőrzés időpontjával (és nem az indulás tényleges időpontjával) kell megegyeznie, kivéve, ha az indulás tényleges időpontja az érintett tagállam által elfogadott maximális időtartamnál későbbi.

* Jogonalap:

- [Schengeni határellenőrzési kódex \(11. cikk és IV. melléklet\)](#)
- [2004/38/EK irányelv \(5. cikk\)](#)
- [Schengeni Egyezmény \(21. cikk\).](#)
- [A beléptető- és kiléptetőbélyegzők biztonsági kódjaival kapcsolatos információcseréért felelős kapcsolattartó pontok jegyzéke](#)

7. AZ ELLENŐRZÉSEK KÖNNYÍTÉSE

- 7.1. A külső határokon, illetve az olyan belső határokon végzett határforgalom-ellenőrzés, ahol az ellenőrzést még nem szüntették meg, rendkívüli és előre nem látott körülmények esetén könnyíthető. Ilyen rendkívüli és előre nem látott körülmények az olyan előre nem látható események, amelyek a határforgalom olyan mértékű megnövekedéséhez vezetnek, hogy annak következtében a határátkelőhelyeken a várakozási idő túl hosszúvá válik, és már valamennyi személyzeti, létesítménybeli és szervezeti erőforrást kimerítették. Erről lehet szó például, ha árvíz vagy egyéb súlyos természeti csapás akadályozza a határátlépést más határátkelőhelyeken, így több határátkelőhely forgalmát egyetlen határátkelőhely felé irányítják.
- 7.2. Az annak meghatározása érdekében végzett értékelés, hogy mi számít „túlzott” várakozási időnek, több tényezőtől függ, és ezt az értékelést a határátkelőhely parancsnoka végzi el. Mivel a könnyítések kivételt képeznek a szisztematikus ellenőrzések elvégzése alól, és alááshatják a Schengeni határellenőrzési kódex célkitűzését, ami negatív hatást gyakorolhat a schengeni térség biztonságára, ezt az értékelést közös kritériumok alapján kell elvégezni. Általános szabályként a Bizottság azt ajánlja, hogy csak akkor írjanak elő könnyítést, ha az összes rendelkezésre álló erőforrást a lehető legnagyobb mértékben kimerítették, és ha egy előre nem látható esemény következtében a várakozási idő meghaladja (vagy valószínűleg meghaladja) a 60 percet.
- 7.3. Mindig egyértelműen különbséget kell tenni a Schengeni határellenőrzési kódex 8. cikkének (2a) bekezdése szerinti *nem teljes körű ellenőrzések* ideiglenes alkalmazásának indokai (lásd a 2.3. pontot) és a Schengeni határellenőrzési kódex 9. cikke szerinti *könnyítés* indokai között. Annak ellenére, hogy a mögöttes kihívások hasonlóak lehetnek – mint például infrastrukturális kérdések, informatikai adatfeldolgozási problémák, az informatikai rendszerek állásideje és/vagy a túl hosszú várakozási időket eredményező jelentős határforgalom/idegenforgalmi főszezon –, a könnyítések indoklásának fő kritériuma a *kiszámíthatatlanság*. Bizonyos helyzetek „előre nem láthatóak”, például közúti baleset miatti forgalmi dugó, előre nem látható informatikai problémák vagy a 7.1. pontban említett

helyzetek. Más helyzetek, mint például az idegenforgalmi szezonokban a jelentős közúti vagy légi határforgalom vagy a tervezett informatikai frissítések, fősabály szerint „előreláthatóak”, ezért nem tartoznak ide. Az előre nem látható esemény követelményeinek megfelelő esetekben kellő figyelmet kell fordítani arra a követelményre, hogy minden személyzeti, létesítménybeli és szervezeti erőforrást ki kell méríteni, mielőtt a könnyítéseket igénybe vennék, ami csak végső eszköz lehet.

* Ellenőrzőlista a határforgalom-ellenőrzés könnyítésére vonatkozó döntés meghozatala előtt:

1. Valóban kivételes és előre nem látható körülményről van-e szó (és nem csak a határforgalom előre látható szezonális csúcsáról)?
2. Valóban kimerítették-e az összes személyzeti, létesítménybeli és szervezeti erőforrást?
3. A körülmények miatt a várakozási idő meghaladja-e (vagy valószínűleg meghaladja-e) a 60 percet? (MEGJEGYZÉS: a könnyítés már korábban megkezdődhet, nem kell megvárni e várakozási idő elérését.)

- 7.4. Amennyiben a határforgalom-ellenőrzés könnyítésére kerül sor, a belépő forgalom ellenőrzésének alapvetően elsőbbséget kell adni a kilépő forgalom ellenőrzésével szemben. Az ellenőrzések könnyítésére irányuló döntést a határátkelőhely parancsnokának kell meghoznia. Az ellenőrzések könnyítését csak ideiglenes jelleggel lehet elrendelni, az elrendelést megalapozó körülményekhez kell igazítani, és fokozatosan kell bevezetni.
- 7.5. A határőrnek a harmadik országbeli állampolgárok úti okmányait a határforgalom-ellenőrzés könnyítése esetén is mind beléptetéskor, mind kiléptetéskor – [e szakasz 6. pontjának](#) megfelelően – le kell bélyegeznie, és legalább a harmadik országbeli állampolgár személyazonosságának megállapítását magában foglaló ellenőrzést el kell végeznie.

* Jogonalap:

– [Schengeni határellenőrzési kódex \(9. cikk\)](#)

8. A BELÉPTETÉS MEGTAGADÁSA

8.1. Meg kell tagadni harmadik országbeli állampolgárok beléptetését az alábbi esetekben:

- a) nem rendelkeznek érvényes úti okmánnyal;
- b) hamis (hamisított) úti okmánnyal rendelkeznek;
- c) nem rendelkeznek valamely schengeni állam által kiadott érvényes vízummal, amennyiben ez szükséges, tartózkodási engedéllyel vagy hosszú távú tartózkodásra jogosító vízummal⁸³;
- d) hamis (hamisított) vízummal vagy tartózkodási engedéllyel rendelkeznek;
- e) nem rendelkeznek megfelelő dokumentumokkal a tartózkodás céljának és feltételeinek igazolására;
- f) bármely 180 napos időszakban (azaz a tartózkodás minden egyes napját megelőző 180 napos időszakban) már 90 napot tartózkodtak a belső határellenőrzés nélküli térség, illetve Bulgária, Horvátország, Ciprus vagy Románia területén;
- g) nem rendelkeznek elegendő, a tartózkodás időtartamának és céljának megfelelő, illetve a származási vagy tranzitországba való visszatéréshez elegendő anyagi fedezettel;
- h) olyan személyek, akikre vonatkozóan beutazási tilalmat elrendelő figyelmeztető jelzést adtak ki a SIS-ben⁸⁴ vagy a nemzeti adatbázisokban;
- i) egy vagy több schengeni állam közrendjét, belső biztonságát, közegészségügyét vagy nemzetközi kapcsolatait fenyegető személyek.

*Példák:

1. Nigériai kerékpáros csoport Törökországba utazik, és elmondásuk szerint egy ott szervezett kerékpárversenyen kívánnak részt venni. Megérkeznek a varsói (PL) repülőtérre, és azt állítják, hogy busszal utaznak tovább Törökországba. Az ellenőrzési

⁸³ A Bulgária, Horvátország, Ciprus vagy Románia által kiadott tartózkodási engedélyek vagy hosszú távú tartózkodásra jogosító vízumok nem érvényesek a belső határellenőrzés nélküli térségbe való beutazás szempontjából.

⁸⁴ A bolgár, horvát és román határőrök nem kötelesek megtagadni olyan harmadik országbeli állampolgárok beléptetését, akik tekintetében beutazási tilalmat elrendelő figyelmeztető jelzést adtak ki a SIS-ben.

ponton való ellenőrzés során kiderül, hogy noha rendelkeznek a Lengyelországon való átutazáshoz szükséges érvényes vízummal, a Törökországba való belépéshez nem rendelkeznek érvényes vízummal. Elkülönített helyen sor kerül a részletesebb kikérdezésükre, amelynek során bemutatnak egy, a versenyen való részvételüket megerősítő dokumentumot, és azt állítják, hogy a török határon nem jelent majd problémát a vízum beszerzése. A kerékpárosok azonban nem rendelkeznek a versenyhez szükséges kerékpárokkal, és nem is tudnak meggyőző magyarázatot adni arra vonatkozóan, hol és hogyan szerzik be azokat Törökországban. A török határőrökkel a kérdésről folytatott konzultációt követően és figyelemmel arra, hogy a török határőrök szerint ilyen esetben a határon nem lehet vízumot kiadni, a beléptetést megtagadó döntést kell hozni.

2. Moldovai állampolgár érkezik autóval a külső határra, és állítása szerint Németországba kíván utazni turistaként. Az ellenőrzési ponton való ellenőrzés során kiderül, hogy az utas nem tud olyan dokumentumokat (szobafoglalás, meghívólevél stb.) bemutatni, amelyek igazolnák, hogy hol tartózkodik majd Németországban, és nem tudja bizonyítani azt sem, hogy a tartózkodáshoz és a visszatéréshez elegendő anyagi fedezettel rendelkezik. Ilyen esetben elutasító döntést kell hozni.

3. Tunéziai állampolgár érkezik a Schiphol (NL) repülőtérre. Utazásának célja, hogy Brüsszelben (BE) élő rokonait (testvéreit) meglátogassa. Rendelkezik érvényes schengeni vízummal, menettérri jeggyel és a Belgiumban lakó meghívóitól származó meghívólevéllel/kötelezettségvállalási nyilatkozattal. E levelet azonban az illetékes belga hatóságok nem hitelesítették (ahogyan ezt a belga jog előírja). Ilyen esetben a beléptetés engedélyezésére vagy megtagadására vonatkozó döntés meghozatala előtt további ellenőrzéseket kell lefolytatni, vagyis: meg kell vizsgálni az útlevelet, hogy az adott személy kapott-e már korábban is schengeni vízumot és azt jogszerűen használta-e; össze kell hasonlítani a korábbi be- és kiléptetőbélyegző-lenyomatokat annak megállapítása érdekében, hogy az adott személy korábban nem lépte-e túl a belső határellenőrzés nélküli térségben való tartózkodás engedélyezett időtartamát; fel kell venni a kapcsolatot az illetékes belga hatóságokkal annak érdekében, hogy folytassák le a meghívó személyekkel kapcsolatos szükséges ellenőrzést. E vizsgálatok célja az adott személy jóhiszeműségének ellenőrzése; döntés csak e vizsgálatok eredménye alapján hozható.

4. Sanghajból repülőgép érkezik a Helsinki-Vantaa (FI) repülőtérre. A WHO szerint (a SARS veszélye miatt) nemzetközi horderejű közegészségügyi-járványügyi szükséghelyzet áll fenn, amely a Kínából érkező utasokkal szemben szigorú óvintézkedéseket követel. Valamennyi utasnak utaslokalizáló űrlapot kell kitöltenie, amely tartalmazza többek között a repülőgépen elfoglalt ülés számát és elérhetőségeiket arra az esetre, ha később fel kellene venni velük a kapcsolatot. A terminálban valamennyi utasnak át kell haladnia az orvosi eszközökkel felszerelt, kifejezetten erre a célra szolgáló folyosón. Néhány kínai és uniós állampolgáron SARS-tünetek figyelhetők meg, és e személyek még fertőzőek. Az orvosokkal folytatott konzultációt követően a kínai állampolgárok beléptetését megtagadják (feltéve, hogy nem szorulnak azonnali orvosi ellátásra), az uniós polgárokat pedig haladéktalanul kórházba szállítják a betegség elterjedésének komoly veszélye miatt. A repülőgépen lévő többi utassal az utaslokalizáló űrlapon olvasható adatok segítségével felveszik a kapcsolatot, és kérik őket, hogy haladéktalanul forduljanak orvoshoz. Mindez nem zárja ki alternatív intézkedések, mint például karantén elrendelésének lehetőségét, amennyiben ez közegészségügyi okok miatt megfelelő és indokolt.

5. Labdarúgó szurkolócsapat érkezik Törökországból a külső határra. Busszal utaznak. A határforgalom-ellenőrzés során kiderül, hogy olyan veszélyes eszközökkel – mint például baseballütők, nuncsakuk, kések és egyéb tárgyak – rendelkeznek, amelyekkel más emberek megsebesíthetők. Ez esetben a beléptetést a közrendre hivatkozva meg kell tagadni, kivéve, ha az utasok beleegyeznek abba, hogy a veszélyes eszközöket a lengyel határ átlépése előtt átadják.

6. Fiatalokból álló marokkói turistacsoport érkezik Tangerből komppal az alicantei (ES) kikötőbe. Az útiterv szerint a csoport két spanyolországi várost (Barcelona és Madrid) és több francia várost is meglátogat. Marokkóba repülővel indulnak vissza a párizsi Charles de Gaulle repülőtérre; rendelkeznek a visszaútra érvényes jegyekkel. A határforgalom-ellenőrzés során kiderül, hogy egyiküknek nincs érvényes schengeni vízuma, állítása szerint időhiány miatt nem tudta a vízumot beszerezni. Az utazás célja egyértelmű, és az utasok elegendő anyagi fedezettel rendelkeznek. A személy azonban nem tudja bizonyítani, hogy nem tudott időben vízumot kérelmezni, sem pedig azt, hogy előre nem látható vagy kényszerítő okok miatt kell beutaznia. Amennyiben humanitárius okok

és/vagy nemzetközi kötelezettségek nem állnak fenn, ilyen esetben a vízummal nem rendelkező személy beléptetését meg kell tagadni.

7. Autóval érkező orosz család kívánja átlépni az észti határt. Úgy tűnik azonban, hogy a járműnek komoly műszaki problémája van (azaz nem működnek a fékek), ami más személyekre veszélyt jelenthet. E körülmények között az érintett személyek ezzel az autóval nem léphetik át a határt mindaddig, amíg a hibát el nem hárították. Ha azonban a többi beutazási feltétel teljesül, lehetővé kell tenni számukra a területre való beutazást gyalog vagy más eszközzel.

8. Egy szomáliai magánútlevéllel és egy, a schengeni vívmányokat teljeskörűen alkalmazó másik schengeni állam által kiadott tartózkodási engedéllyel rendelkező szomáliai állampolgár be kíván lépni Csehország területére, hogy azon átutazva jusson el az említett másik schengeni államba. A személyre vonatkozóan nem rendeltek el beutazási tilalmat a nemzeti adatbázisokban. Csehország nem ismeri el a szomáliai magánútleveleket. A Schengeni határellenőrzési kódex 6. cikkének (1) bekezdésében megfogalmazott beutazási feltételek között szerepel a külső határ átlépésére feljogosító érvényes úti okmány. E beutazási feltételek között azonban nincs hivatalos hierarchia; a Schengeni határellenőrzési kódex 6. cikkének (5) bekezdésében szereplő kivételek a Schengeni határellenőrzési kódex 6. cikkének (1) bekezdésében meghatározott bármely feltételre vonatkoznak. Ez azt jelenti, hogy a Schengeni határellenőrzési kódex 6. cikkének (1) bekezdésben foglalt feltételeket nem teljesítő, de tartózkodási engedéllyel vagy hosszú idejű tartózkodásra jogosító vízummal rendelkező harmadik országbeli állampolgároknak engedélyt kell adni arra, hogy átutazás céljából belépjenek a többi tagállam területére annak érdekében, hogy eljussanak annak a schengeni vívmányokat teljeskörűen alkalmazó schengeni államnak a területére, amely a tartózkodási engedélyt vagy a hosszú távú tartózkodásra jogosító vízumot kiadta, kivéve, ha beutazási vagy átutazási tilalmat elrendelő figyelmeztető jelzés hatálya alatt állnak azon tagállam nemzeti adatbázisában, amelynek külső határát át kívánják lépni. Ami a szomáliai állampolgárt illeti, Csehországnak engedélyeznie kell az adott személy számára, hogy Csehországba átutazási céllal belépjen, és így eljusson a schengeni vívmányokat teljeskörűen alkalmazó azon schengeni állam területére, amely a tartózkodási engedélyt kiadta.

- 8.2. A schengeni államok nem tagadhatják meg a harmadik országbeli állampolgár beléptetését, és lehetővé kell tenniük a területükre való beutazást az alábbi esetekben:
- a) humanitárius okból, nemzeti érdekből vagy nemzetközi kötelezettségek következtében;
  - b) ha a vízummal nem rendelkező személy teljesíti a határon történő vízumkiadáshoz szükséges feltételeket ([e szakasz 9. pontja](#));
  - c) pusztán azért, mert az adott személy egy másik tagállam által kiadott, többszöri beutazásra jogosító vízummal rendelkezik;
  - d) pusztán azért, mert az adott személy többszöri beutazásra jogosító vízummal rendelkezik, de ettől eltérő céllal utazik, ami feltüntethető a vízumbélyeg „megjegyzés” rovatában. Az egyes tagállamok által alkalmazott nemzeti megjegyzések kapcsolódhatnak ahhoz az (elsődleges) célhoz, amelyre a vízumot kérték. A vízumbélyegen feltüntetett e megjegyzés nem akadályozza meg a birtokost abban, hogy az érvényes többszöri beutazásra jogosító vízumot más célú utazásokra használja (lásd e szakasz 8.6. pontját);
  - e) ha az adott személy a schengeni vívmányokat teljeskörűen alkalmazó valamely schengeni állam által kiadott tartózkodási engedéllyel vagy hosszú távú tartózkodásra jogosító vízummal rendelkezik, de nem teljesíti a Schengeni határellenőrzési kódex 6. cikkének (1) bekezdésében foglalt összes feltételt, meg kell engedni, hogy a személy a többi schengeni állam területére átutazási célból belépjen és így elérje annak a schengeni vívmányokat teljeskörűen alkalmazó schengeni államnak a területét, amely a tartózkodási engedélyt vagy a hosszú távú tartózkodásra jogosító vízumot kiadta. Az átutazás azonban megtagadható, ha e személyre azon schengeni állam nemzeti adatbázisában, amelynek külső határát át kívánja lépni, beutazási vagy átutazási tilalmat elrendelő figyelmeztető jelzést adtak ki. Abban az esetben, ha a tartózkodási engedély jogosultjára beutazási vagy átutazási tilalmat elrendelő figyelmeztető jelzést adtak ki a SIS-ben, haladéktalanul fel kell venni a kapcsolatot a nemzeti SIRENE-irodával, hogy megindítsák az (EU) 2018/1861 rendelet 30. cikke és a SIRENE-kézikönyv – Határok és visszaküldés 36. cikke szerinti konzultációs eljárást.

* Jogonalap:

- [Schengeni határellenőrzési kódex \(1., 4., 6., 8. és 14. cikk, valamint V. melléklet\)](#)
- [Vizumkódex \(32. és 35. cikk, valamint VI. melléklet\).](#)
- [Az Európai Parlament és a Tanács 565/2014/EU határozata \(2014. május 15.\) a személyek külső határokon történő, egyes okmányoknak a Bulgária, Horvátország, Ciprus és Románia által a területükön történő átutazás és a bármely 180 napos időszakban 90 napot nem meghaladó tervezett tartózkodás céljából kiadott nemzeti vízumaikkal egyenértékűként való egyoldalú elismerésén alapuló, ellenőrzése egyszerűsített rendszerének bevezetéséről, valamint a 895/2006/EK és az 582/2008/EK határozat hatályon kívül helyezéséről](#)
- [Nemzeti bejegyzések a vízumbélyeg „megjegyzések” rovatában”](#)

8.3. A szabad mozgás uniós jogával rendelkező személyek beléptetése csak közrendi vagy közbiztonsági okokból tagadható meg a 2004/38/EK irányelvben említettek szerint, vagyis ha személyes magatartásuk valós, közvetlen és kellően komoly veszélyt jelent a társadalom valamely alapvető érdekére.

8.3.1. Következésképpen még a SIS-be bevitt figyelmeztető jelzés sem tekinthető önmagában elegendő oknak arra, hogy e személyek beléptetését automatikusan megtagadják; ilyen esetben a határőrnek mindig alaposan meg kell vizsgálnia és az e szakasz 8.3. pontjában említett elvekre tekintettel kell értékelnie a helyzetet.

Amennyiben valamely másik schengeni állam vitt be figyelmeztető jelzést, a határőrnek a SIRENE-irodák hálózatán keresztül, a nemzeti SIRENE-irodával történő kapcsolatfelvétellel azonnal kapcsolatba kell lépnie azon schengeni állam illetékes hatóságaival, amelyik a figyelmeztető jelzést bevitte. Utóbbinak mindenképp meg kell vizsgálnia a figyelmeztető jelzés bevitelének okát/okait, valamint azt, hogy ezen okok még fennállnak-e. Ezen információkat haladéktalanul továbbítani kell a megkereső schengeni állam hatóságainak. A határőrök bármely más rendelkezésre álló eszköz útján – és adott esetben – felvehetik a kapcsolatot a tartózkodási kártyát kiadó

másik schengeni állam hatóságaival annak érdekében, hogy ellenőrizzék annak érvényességét.

A beléptetés megtagadására vonatkozó figyelmeztető jelzés tartalmazni fog néhány olyan információt, amely segíthet meghatározni a figyelmeztető jelzés bevitelének okait. A figyelmeztető jelzés információt fog tartalmazni arról, hogy a beutazási és tartózkodási tilalmat elrendelő határozat a következőkön alapul-e:

1. az (EU) 2018/1861 rendelet 24. cikke (2) bekezdésének a) pontjában említett, büntetőjogi felelősséget megállapító korábbi ítélet; vagy
2. az (EU) 2018/1861 rendelet 24. cikke (2) bekezdésének b) pontjában említett súlyos biztonsági fenyegetés; vagy
3. a beutazásra és tartózkodásra vonatkozó uniós vagy nemzeti jogszabályok kijátszása az (EU) 2018/1861 rendelet 24. cikke (2) bekezdésének c) pontjában említettek szerint; vagy
4. az (EU) 2018/1861 rendelet 24. cikke (1) bekezdésének b) pontjában említett beutazási tilalom; vagy
5. az (EU) 2018/1861 rendelet 25. cikkében említett korlátozó intézkedés.

Emellett magában a figyelmeztető jelzésben is fel lehet tüntetni a bűncselekmény típusát, ha a beléptetés megtagadására vonatkozó figyelmeztető jelzések bűncselekményekhez kapcsolódnak. A figyelmeztető jelzést kiadó schengeni állam azt is jelezheti a figyelmeztető jelzésben, hogy az érintett személy uniós polgár családtagja vagy a szabad mozgás jogával rendelkező más személy-e. A figyelmeztető jelzést kiadó schengeni állammal azonban továbbra is konzultálni kell abban az esetben, ha olyan harmadik országbeli állampolgárról van találat, aki rendelkezik a szabad mozgás jogával.

A közölt információk birtokában az illetékes hatóság az e szakasz 8.3. pontjában ismertetett kritériumok alapján értékeli a helyzetet. A határőr mindezek alapján engedélyezi vagy megtagadja a kérdéses személy beléptetését.

Amennyiben az információk megszerzése észszerű határidőn belül nem lehetséges, engedélyezni kell a kérdéses személy beutazását. Ez esetben a határőrök és az egyéb

illetékes nemzeti hatóságok a személy beutazását követően elvégezhetik a szükséges ellenőrzéseket, majd adott esetben megtehetik a megfelelő intézkedéseket.

Az e szakasz 8.3.1. pontjában felsorolt intézkedés nem érinti a SIS-be bevitt figyelmeztető jelzés következtében meghozandó egyéb intézkedéseket, mint például az adott személy letartóztatása, védelmi intézkedések meghozatala, lopott és elveszett okmányokra vonatkozó tájékoztatás stb. Amennyiben az ilyen lekérdezés SIS figyelmeztető jelzést ad ki az okmány lefoglalásának szükségességéről, a szóban forgó okmányt azonnal le kell foglalni és haladéktalanul fel kell venni a kapcsolatot a SIRENE-irodával további tájékoztatásért.

* Jogalap/Ítélezési gyakorlat:

– [2004/38/EK irányelv \(27–33. cikk\)](#)

– [Az Európai Parlament és a Tanács 1082/2013/EU határozata \(2013. október 22.\) a határokon áttérjedő súlyos egészségügyi veszélyekről és a 2119/98/EK határozat hatályon kívül helyezéséről](#)

– [Az Európai Parlament és a Tanács 851/2004/EK rendelete \(2004. április 21.\) az Európai Betegségmegelőzési és Járványvédelmi Központ létrehozásáról](#)

– [Az Európai Unió Bíróságának 1980. július 3-i ítélete, C-157/79, Regina kontra Stanislaus Pieck](#)

– [Az Európai Unió Bíróságának 2006. január 31-i ítélete, C-503/03, Bizottság kontra Spanyolország](#)

8.3.2. Ha a szabad mozgás uniós jogával rendelkező személy nem rendelkezik a szükséges úti okmányokkal, vagy – ha szükséges – az előírt vízumokkal, az érintett schengeni államnak a visszairányítást megelőzően minden észszerű lehetőséget biztosítania kell számára ahhoz, hogy a szükséges okmányokat észszerű határidőn belül beszerezze vagy megküldesse, illetve hogy igazolja vagy más módon bizonyítsa, hogy rendelkezik a szabad mozgás uniós jogával.

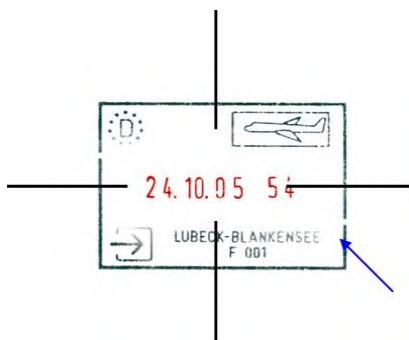
* Jogalap/Ítélezési gyakorlat:

- A [COM\(2009\) 313 végleges bizottsági közleménnyel](#) együttesen értelmezett [2004/38/EK irányelv \(5. és 27–33. cikk\)](#)
- [Az Európai Unió Bíróságának 2002. július 25-i ítélete, C-459/99, MRAX kontra Belgium](#)
- [Az Európai Unió Bíróságának 2005. február 17-i ítélete, C-215/03, Salah Oulane kontra Minister voor Vreemdelingenzaken en Integratie](#)

8.4. Harmadik országbeli állampolgár beléptetésének megtagadásakor az ellenőrzést végző tisztviselőnek:

- a) a beléptetés megtagadásának okát/okait is feltüntetve ki kell töltenie a beléptetés megtagadásához használt [formanyomtatványt](#), és át kell adnia az érintett harmadik országbeli állampolgárnak, aki a formanyomtatványt aláírja, és megkapja az aláírt formanyomtatvány másolatát. Abban az esetben, ha a harmadik országbeli állampolgár megtagadja az aláírást, a határőr az aláírás megtagadásának tényét a formanyomtatvány „megjegyzések” rovatában jelzi;
- b) az útlevelelbe el kell helyeznie egy beléptetőbélyegző-lenyomatot és azt fekete okmánytintával, keresztirányú áthúzással érvénytelenítenie kell, azzal szemközt a jobb oldalon szintén fekete okmánytintával be kell írnia a beléptetés megtagadása okának/okainak megfelelő betűt/betűket, amelyeknek a felsorolását a fent említett, a beléptetés megtagadásához használt formanyomtatvány tartalmazza (lásd az alábbi példát). Tekintettel a Schengeni határellenőrzési kódex V. melléklete A. része 1. pontjának egyértelmű megfogalmazására (valamint az (EU) 2017/2226 rendelet 18. cikkére, amely ugyanezt a megközelítést tükrözi) („A beléptetés megtagadásakor a [...] határőr [...] elhelyez egy beléptetőbélyegző-lenyomatot és azt [...] érvényteleníti, [...]”) a határőröknek a beléptetés megtagadására vonatkozó határozat meghozatalakor el kell helyezniük az érvénytelenített bélyegzőlenyomatot.

A beléptetés megtagadására vonatkozó bélyegzőlenyomat mintája:

Az egységes formanyomtatvány szerinti, a beléptetés megtagadásának okát jelző betű

- 8.5. Ha az ellenőrzést végző tisztviselő megállapítja, hogy a vízum birtokosa a SIS-ben kiadott, beutazási tilalmat elrendelő figyelmeztető jelzés hatálya alatt áll, akkor a vízumot „VISSZAVONVA” feliratú bélyegzőlenyomat elhelyezésével vissza kell vonnia. További részletekért lásd [e szakasz 10. pontját](#). Ha a vízumot visszavonják, az ezzel kapcsolatos adatokat be kell vinni a VIS-be. A VIS-ben végrehajtandó intézkedéseket illetően lásd [e kézikönyv 32. mellékletét](#).

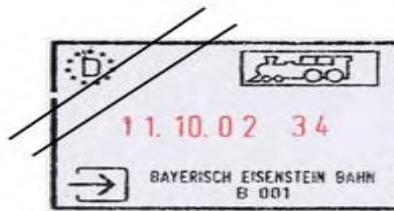
Ha egy tagállam visszavont egy másik tagállam által kiadott vízumot, ajánlott, hogy ezt az információt továbbítsa az e kézikönyv [31. mellékletében](#) meghatározott formanyomtatványon.

- 8.6. A vízumot nem kell megsemmisíteni vagy visszavonni csak azért, mert a harmadik országbeli állampolgár nem tudta bemutatni az utazás célját [igazoló okmány\(oka\)t](#). Ez esetben a határőrnek további információkat kell beszereznie annak megállapításához, hogy a személy a vízumot nem csalárd módon szerezte-e, és nem jelent-e veszélyt az irreguláris bevándorlás tekintetében. Szükség esetén fel kell venni a kapcsolatot a vízumot kiadó schengeni állam illetékes hatóságaival. A határőrnek a vízumot csak abban az esetben kell megsemmisítenie „MEGSEMMISÍTVE” feliratú bélyegzőlenyomat elhelyezésével, ha megállapítást nyer, hogy azt csalárd módon szereztek meg. További részletekért lásd [e szakasz 10. pontját](#). Ha a vízumot megsemmisítették, az ezzel kapcsolatos adatokat be kell vinni a VIS-be. A VIS-ben végrehajtandó intézkedéseket illetően lásd e kézikönyv 32. mellékletét.

Ha egy tagállam megsemmisített egy másik tagállam által kiadott vízumot, ajánlott, hogy ezt az információt továbbítsa az [e kézikönyv 30. mellékletében](#) meghatározott formanyomtatványon.

Bevált módszer: a be- vagy kiléptetőbélyegző-lenyomat érvénytelenítése a beléptetés megtagadásától eltérő esetekben:

Előfordulhat, hogy az útlevelemben korábban elhelyezett bélyegzőlenyomatot kell érvényteleníteni (például, ha a határőr véletlenül rossz bélyegzőlenyomatot helyezett el). Ilyen esetekben az utazó ezért nem felelős, és így a bélyegzőlenyomat nem érvényteleníthető ugyanolyan módon, mint egy olyan személy esetében, akinek a beléptetését megtagadták. Ajánlott tehát a bélyegzőlenyomatot a bal felső sarkán két párhuzamos vonallal érvényteleníteni, ahogyan az alábbi példa is mutatja:

- 8.7. Az Európai Unió Alapjogi Chartájának 47. cikkében rögzített, a hatékony jogorvoslathoz és a tisztességes eljáráshoz való joggal összhangban mindazon személyeknek, akiknek a beléptetését megtagadták, illetve azon vízumbirtokosok, akiknek vízumát megsemmisítették vagy visszavonták, a nemzeti joggal összhangban a jogorvoslathoz való jogot kell biztosítani. Az érintett harmadik országbeli állampolgár részére írásban rendelkezésre kell bocsátani a jogorvoslati eljárások, valamint azon kapcsolattartó pontok listáját, ahol információval tudnak szolgálni a nevében eljárni jogosult képviselőkről.

Ha a vízumot az adott esettől függően megsemmisítették vagy visszavonták, a határőrnek ki kell töltenie az erről szóló értesítést és indokolást tartalmazó formanyomtatványt, amelyben alátámasztja a megsemmisítés vagy visszavonás indokait, majd el kell juttatnia azt az érintett harmadik országbeli állampolgárnak (lásd [e kézikönyv 25. mellékletét](#)).

- 8.8. Amennyiben a szabad mozgás uniós jogával rendelkező személy beléptetését megtagadják, a határőr mindig köteles írásos határozatot átadni az érintett személynek. A határozatot úgy kell megfogalmazni, hogy az érintett személy annak tartalmát és következményeit megértse. A határozatnak pontosan és kimerítően tartalmaznia kell

azon közrendi vagy közbiztonsági okokat is, amelyek alapján a döntést meghozták, kivéve, ha ez állambiztonsági érdekebe ütközik. A határozatnak meg kell jelölnie azt a bíróságot vagy közigazgatási hatóságot, amelyhez az érintett személy jogorvoslati kérelmet nyújthat be, továbbá tartalmaznia kell a jogorvoslati határidőt is. Az elutasító határozat bejelentésére formanyomtatvány használható, de az adott indokolásnak mindig tartalmaznia kell a konkrét ügyben hozott határozat alapjául szolgáló indokok teljes körű feltüntetését. Ezért egy vagy több lehetőség feltüntetése a formanyomtatványon szereplő négyzetek bejelölésével nem elegendő akkor, ha egy uniós polgár családtagja esetében tagadják meg a beléptetést.

- 8.9. A beléptetést megtagadó döntést haladéktalanul végre kell hajtani.
- 8.10. Amennyiben a harmadik országbeli állampolgárt, akinek a beléptetését megtagadták, fuvarozó szállította a határra légi, tengeri vagy szárazföldi úton, a fuvarozót kötelezni kell arra, hogy haladéktalanul vállaljon újra kötelezettséget a harmadik országbeli állampolgárért. A fuvarozó különösen köteles visszaszállítani a harmadik országbeli állampolgárt abba a harmadik államba, ahonnan szállította őt, vagy abba a harmadik államba, amely az utazáshoz használt úti okmányait kiadta, vagy egy olyan harmadik államba, amelybe a bebocsátása biztosított. Amennyiben a harmadik országbeli állampolgár, akinek a beléptetését megtagadták, nem szállítható vissza haladéktalanul, a fuvarozót kötelezni kell a visszautazással kapcsolatos szükséges költségek viselésére. Amennyiben a fuvarozó nem tudja visszaszállítani a harmadik országbeli állampolgárt, a fuvarozót kötelezni kell, hogy visszaszállítását más módon biztosítsa (például fel kell vennie a kapcsolatot más fuvarozóval).
- 8.11. A fuvarozóval szemben a 2001/51/EK irányelvvel és a nemzeti joggal összhangban kell szankciókat kiszabni.
- 8.12. A határőröknek a helyi körülmények figyelembevételével meg kell tenniük a megfelelő intézkedéseket annak megakadályozására, hogy a harmadik országbeli állampolgárok, akiknek a beléptetését megtagadták, illegálisan beutazzanak (például biztosítják, hogy e személyek a repülőtér tranzitterületén maradjanak, vagy megtiltják, hogy a tengeri kikötőben a partra menjenek).

* Jogonalap:

- A [COM\(2009\) 313 végleges bizottsági közleménnyel](#) együttesen értelmezett [2004/38/EK irányelv \(5. és 27–33. cikk\)](#)
- [Schengeni határellenőrzési kódex \(14. cikk és V. melléklet\)](#)
- [Schengeni Egyezmény \(26. cikk\).](#)
- [A Tanács 2001/51/EK irányelve \(2001. június 28.\) az 1985. június 14-i Schengeni Megállapodás végrehajtásáról szóló egyezmény 26. cikkében foglalt rendelkezések kiegészítéséről](#)
- [Uniós Vízumkódex \(34. cikk és VI. melléklet\)](#)

9. **HATÁRON TÖRTÉNŐ VÍZUMKÉRELMEZÉS – TÖBBEK KÖZÖTT ÁTUTAZÓ TENGERÉSZEK SZÁMÁRA – ÉS E VÍZUMOK KIADÁSÁNAK MEGTAGADÁSA**

Bulgária, Horvátország, Ciprus és Románia még nem alkalmazza a közös vízumpolitikát. Az e négy ország által kiadott nemzeti vízumok tehát nem érvényesek a belső határellenőrzés nélküli térségben való közlekedésben. Bulgária, Horvátország, Ciprus és Románia ugyanakkor megengedheti, hogy a schengeni államok által kiadott egységes vízumok birtokosai belépjenek a területükre vagy azon átutazzanak.

9.1. A vízumok típusai:

[Lásd e kézikönyv első részének 27–32. pontját](#)

A különféle vízumokról további információ olvasható itt: [a vízumkódex-kézikönyv II. részének 8. pontja](#)

A vízumok határon történő kiadásáról további információ olvasható itt: [a vízumkódex-kézikönyv IV. része](#)

A vízumoknak az uniós polgárok, illetve az EGT-/svájci állampolgárok családtagjai részére a határon történő kiadására vonatkozó különös szabályokról további információ olvasható itt: [a vízumkódex-kézikönyv III. része](#)

*** Jogonalap:**

– [Az Európai Parlament és a Tanács \(EU\) 2018/1806 rendelete \(2018. november 14.\) a külső határok átlépésekor vízumkötelezettség alá eső, illetve az e kötelezettség alól mentes harmadik országbeli állampolgárok országainak felsorolásáról](#)

– [Uniós Vízumkódex \(2. cikk\)](#)

*** Lásd:**

– [A vízumbélyeg kitöltése](#)

– [Kitöltött vízumbélyegek mintái](#)

10. A VÍZUMOK MEGSEMMISÍTÉSE ÉS VISSZAVONÁSA

Lásd [a vízumkódex-kézikönyv V. részének 2. és 3. pontját](#)

*** Jogonalap:**

– [Uniós Vízumkódex \(34. cikk és VI. melléklet\)](#)

11. KÜLÖNLEGES ÁTUTAZÁSI RENDSZEREK

11.1. Egyszerűsített átutazási okmány (FTD) és egyszerűsített vasúti átutazási okmány (FRTD)

- 11.1.1. 2003. július 1-jén új utazási rendszer lépett hatályba a Kalinyingrád és Oroszország szárazföldi területe közötti átutazásra. A rendszer keretében kétfajta, a Litvánia területén való áthaladáshoz szükséges okmányt – egyszerűsített átutazási okmányt (FTD) és egyszerűsített vasúti átutazási okmányt (FRTD) – vezettek be, hogy lehetővé tegyék és megkönnyítsék olyan harmadik országbeli állampolgárok utazását, akik a saját országuk földrajzilag nem összefüggő két része között utaznak.
- 11.1.2. Az egyszerűsített átutazási okmánnyal Litvánia területére bármilyen szárazföldi közlekedési eszközzel többször is be lehet lépni és azon közvetlenül át lehet utazni. Az okmányt a litván hatóságok állítják ki, és az legfeljebb három évig érvényes. Az egyszerűsített átutazási okmány alapján megvalósuló átutazás időtartama nem haladhatja meg a 24 órát.
- 11.1.3. Az egyszerűsített vasúti átutazási okmány lehetővé teszi a vasúton történő egyszeri oda- és visszautazást, és legfeljebb három hónapig érvényes. Az egyszerűsített vasúti átutazási okmány alapján megvalósuló átutazás időtartama nem haladhatja meg a hat órát.
- 11.1.4. Az egyszerűsített átutazási okmány és az egyszerűsített vasúti átutazási okmány a vízummal egyenértékű, és a konzuli hatóságoknak a 693/2003/EK tanácsi rendelettel⁸⁵ és a 694/2003/EK tanácsi rendelettel⁸⁶ összhangban egységes formátumban kell kiállítaniuk azokat. Ezen okmányok nem állíthatók ki a határon.

* Jogalap:

- [A Tanács 693/2003/EK rendelete \(2003. április 14.\) egyszerűsített átutazási okmány \(FTD\) és egyszerűsített vasúti átutazási okmány \(FRTD\) létrehozásáról, valamint a Közös Konzuli Utasítás és a Közös Kézikönyv módosításáról](#)
- [A Tanács 694/2003/EK rendelete \(2003. április 14.\) a 693/2003/EK rendeletben előírt egyszerűsített átutazási okmány \(FTD\) és egyszerűsített vasúti átutazási okmány \(FRTD\) egységes formátumairól](#)

⁸⁵ A Tanács 693/2003/EK rendelete (2003. április 14.) egyszerűsített átutazási okmány (FTD) és egyszerűsített vasúti átutazási okmány (FRTD) létrehozásáról, valamint a Közös Konzuli Utasítás és a Közös Kézikönyv módosításáról (HL L 099., 2003.4.17., 8. o.).

⁸⁶ A Tanács 694/2003/EK rendelete (2003. április 14.) a 693/2003/EK rendeletben előírt egyszerűsített átutazási okmány (FTD) és egyszerűsített vasúti átutazási okmány (FRTD) egységes formátumairól (HL L 099., 2003.4.17., 15. o.).

11.2. **Átutazás a schengeni vívmányokat még nem teljeskörűen végrehajtó tagállamok területén**⁸⁷

11.2.1. A belső határellenőrzés nélküli térséghez való csatlakozásukig Bulgária, Horvátország, Ciprus és Románia a kétszeri vagy többszöri beutazásra jogosító vízumokat, a hosszú távú tartózkodásra jogosító vízumokat és a valamely schengeni állam által kiadott tartózkodási engedélyeket nemzeti vízumaiikkal egyenértékűnek ismerhetik el a területükön való átutazás céljából vagy a területükön való, bármely 180 napos időszakban 90 napot meg nem haladó, tervezett tartózkodás céljából.

11.2.2. A 11.2.1. pontban említett okmányok birtokosait rendes ellenőrzési eljárásnak kell alávetni (e szakasz 1. pontja).

* Jogonalap:

– [Az Európai Parlament és a Tanács 565/2014/EU határozata \(2014. május 15.\) a személyek külső határokon történő, egyes okmányoknak a Bulgária, Horvátország, Ciprus és Románia által a területükön történő átutazás és a bármely 180 napos időszakban 90 napot nem meghaladó tervezett tartózkodás céljából kiadott nemzeti vízumaiikkal egyenértékűként való egyoldalú elismerésén alapuló, ellenőrzése egyszerűsített rendszerének bevezetéséről, valamint a 895/2006/EK és az 582/2008/EK határozat hatályon kívül helyezéséről](#)

12. **MENEDÉKKÉRŐK/NEMZETKÖZI VÉDELMEZŐK**⁸⁸

* Általános elvek:

Az uniós tagállamoknak valamennyi, többek között a határon benyújtott nemzetközi

⁸⁷

Ez a pont csak Bulgáriára, Horvátországra, Ciprusra és Romániára alkalmazandó.

⁸⁸

Ez a pont Dániára, Írországra, Norvégiára, Izlandra, Liechtensteinre és Svájcra csak olyan mértékben alkalmazandó, amennyiben az a menedékjog iránti kérelem megvizsgálásáért felelős tagállam meghatározását és az Eurodacot érinti.

Ez a pont Írországra csak olyan mértékben alkalmazandó, amennyiben az a 2005/85/EK irányelvet érinti.

védelem iránti kérelmet meg kell vizsgálniuk annak érdekében, hogy a 2011/95/EU irányelvben foglalt kritériumok alapján megállapítsák azok befogadhatóságát és/vagy hogy a kérelmező jogosult-e az 1967. január 31-i New York-i jegyzőkönyvvel kiegészített, a menekültek helyzetére vonatkozó 1951. július 28-i genfi egyezményvel összhangban a menekült jogállásra vagy az oltalmazotti jogállásra.

Az adott kérelem megvizsgálásáért felelős tagállamot a 604/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet⁸⁹ (Dublin III rendelet) összhangban kell meghatározni.

Az eljárásnak összhangban kell állnia a [2013/32/EU európai parlamenti és tanácsi irányelvvel](#)⁹⁰.

- 12.1. Menedékkérőnek/nemzetközi védelmet kérelmezőnek kell tekinteni azt a harmadik országbeli állampolgárt, aki – bármilyen módon – kifejezésre juttatja attól való félelmét, hogy a származási országába vagy a korábbi szokásos tartózkodási helye szerinti országba való visszatérése esetén üldöztetést vagy súlyos sérelmet szenvedne el.

A nemzetközi védelem kérésének szándékát nem kell meghatározott formában kifejezésre juttatni. A „menedék” szót nem kell kifejezetten használni; a meghatározó tényezőt az attól való félelem kifejezése jelenti, hogy visszatérés esetén mi történhetne. Amennyiben kétség merül fel a tekintetben, hogy egy adott nyilatkozat értelmezhető-e a menedékjog vagy a nemzetközi védelem egyéb formája iránti kérelem szándékaként, a határőröknek konzultálniuk kell a nemzetközi védelem iránti kérelmek megvizsgálásáért felelős nemzeti hatósággal/hatóságokkal.

- 12.2. Minden olyan harmadik országbeli állampolgárnak, aki kinyilvánítja, hogy a határon (ideértve a parti tengert, valamint a repülőterek és kikötők tranzitterületeit is) menedékjogot/nemzetközi védelmet kíván kérelmezni, lehetőséget kell adni arra, hogy a kérelmet a lehető leghamarabb benyújtsa. E célból a határőröknek tájékoztatniuk kell a kérelmezőket – egy általuk feltételezhetően értett nyelven – a követendő eljárásról (hogyan és hol nyújthatják be kérelmüket), valamint jogaikról és

⁸⁹ Az Európai Parlament és a Tanács 604/2013/EU rendelete (2013. június 26.) egy harmadik országbeli állampolgár vagy egy hontalan személy által a tagállamok egyikében benyújtott nemzetközi védelem iránti kérelem megvizsgálásáért felelős tagállam meghatározására vonatkozó feltételek és eljárási szabályok megállapításáról (HL L 180., 2013.6.29., 31. o.).

⁹⁰ Az Európai Parlament és a Tanács 2013/32/EU irányelve (2013. június 26.) a nemzetközi védelem megadására és visszavonására vonatkozó közös eljárásokról (HL L 180., 2013.6.29., 60. o.).

kötelezettségeikről, ideértve azt is, hogy milyen következményekkel járhat az, ha kötelezettségeiket nem teljesítik és nem működnek együtt a határőrökkel.

A félreértések elkerülése érdekében, továbbá hogy a kérelmezőket jogaikról és kötelezettségeikről, valamint az eljárásról biztosan megfelelően tájékoztassák, tolmácsot kell igénybe venni abban az esetben, ha a nemzetközi védelmet kérelmező nem ismeri eléggé az érintett uniós tagállamban beszélt nyelvet.

- 12.3. Az egyes uniós tagállamok által a nemzetközi védelem iránti kérelem megvizsgálására kijelölt illetékes nemzeti hatóságokat tájékoztatni kell arról, hogy nemzetközi védelem iránti kérelmet nyújtottak be.

A határőr nem irányíthatja vissza a kérelmezőt anélkül, hogy előzetesen ne konzultált volna a nemzetközi védelem iránti kérelem megvizsgálásáért felelős illetékes nemzeti hatósággal.

- 12.4. Minden 14. életévét betöltött menedékkérő valamennyi ujjáról az adott uniós tagállam nemzeti jogszabályaival összhangban ujjnyomatot kell venni, és el kell küldeni az Eurodac központi egységébe, hogy az Eurodac-rendszerben ellenőrzéseket lehessen végezni.

* Jogonalap:

- [Az 1951. július 28-i genfi egyezmény](#) és a [New York-i jegyzőkönyv](#)
- [Az Európai Parlament és a Tanács 603/2013/EU rendelete \(2013. június 26.\) a harmadik országbeli állampolgár vagy hontalan személy által a tagállamok egyikében benyújtott nemzetközi védelem iránti kérelem megvizsgálásáért felelős tagállam meghatározására vonatkozó feltételek és eljárási szabályok megállapításáról szóló \(EU\) 604/2013 rendelet hatékony alkalmazása érdekében az ujjlenyomatok összehasonlítását szolgáló Eurodac létrehozásáról, továbbá a tagállamok bűnüldöző hatóságai és az Europol által az Eurodac-adatokkal való, bűnüldözési célú összehasonlítások kérelmezéséről, valamint a szabadságon, a biztonságon és a jog érvényesülésén alapuló térség nagyméretű IT-rendszereinek üzemeltetési igazgatását végző ügynökség létrehozásáról szóló \(EU\) 1077/2011 rendelet módosításáról](#)
- [Az Európai Parlament és a Tanács 604/2013/EU rendelete \(2013. június 26.\) egy harmadik országbeli állampolgár vagy egy hontalan személy által a tagállamok egyikében](#)

benyújtott nemzetközi védelem iránti kérelem megvizsgálásáért felelős tagállam meghatározására vonatkozó feltételek és eljárási szabályok megállapításáról

– A Bizottság 118/2014/EU végrehajtási rendelete (2014. január 30.) az egy harmadik ország állampolgára által a tagállamok egyikében benyújtott menedékjog iránti kérelem megvizsgálásáért felelős tagállam meghatározására vonatkozó szempontok és eljárási szabályok megállapításáról szóló 343/2003/EK tanácsi rendelet részletes alkalmazási szabályainak megállapításáról szóló 1560/2003/EK rendelet módosításáról

– Az Európai Parlament és a Tanács 2011/95/EU irányelve (2011. december 13.) a harmadik országbeli állampolgárok és hontalan személyek nemzetközi védelemre jogosultként való elismerésére, az egységes menekült- vagy kiegészítő védelmet biztosító jogállásra, valamint a nyújtott védelem tartalmára vonatkozó szabályokról

– Az Európai Parlament és a Tanács 2013/32/EU irányelve (2013. június 26.) a nemzetközi védelem megadására és visszavonására vonatkozó közös eljárásokról

– Az Európai Parlament és a Tanács 2013/33/EU irányelve (2013. június 26.) a nemzetközi védelmet kérelmezők befogadására vonatkozó szabályok megállapításáról

– Az Európai Unió Alapjogi Chartája és különösen annak 4. cikke (A kínzás és az embertelen vagy megalázó bánásmód és büntetés tilalma), 18. cikke (A menedékjog) és 19. cikke (Védelem a kitoloncolással, a kiutasítással és a kiadatással szemben)

13. **AZ INFORMÁCIÓK NYILVÁNTARTÁSBA VÉTELE A HATÁRON**

Valamennyi határátkelőhelyen valamennyi szolgálati információt és bármilyen más fontos információt manuálisan vagy elektronikusan nyilvántartásba kell venni. Különösen az alábbi információkat kell nyilvántartásba venni:

- a határforgalom-ellenőrzés elvégzéséért felelős határőr, valamint az adott szolgálatban részt vett egyéb tisztviselők neve,
- a személyforgalom-ellenőrzésben bevezetett könnyítések,
- vízumoknak, valamint útlevelet vagy vízumot helyettesítő okmányoknak a határon történő kiadása,
- őrizetbe vett személyek, valamint feljelentések (bűncselekmények és szabálysértések),

- azon személyek, akiknek a beléptetését megtagadták (a megtagadás okai és állampolgárság),
- a be- és kiléptetőbélyegzők biztonsági kódja, a bélyegzőket bármely adott napon vagy szolgálati időszakban használó határőrök személyazonossága, valamint az elveszett és elloptott bélyegzőkkel kapcsolatos információk,
- ellenőrzésnek alávetett személyek panaszai,
- egyéb különösen fontos rendőrségi vagy büntetőjogi intézkedések,
- rendkívüli események.

14. EGYÜTTMŰKÖDÉS EGYÉB SZOLGÁLATOKKAL

A határőröknek szorosan együtt kell működniük a határon működő valamennyi állami hatósággal, mint például a vámhatóságokkal vagy a termékekkel kapcsolatos biztonsági ügyekben illetékes egyéb szolgálatokkal, illetve a közlekedés biztonságáért felelős szolgálatokkal.

15. A HAMIS OKMÁNYOK MEGJELÖLÉSE

Amikor a határőr a határforgalom-ellenőrzés során hamis okmányra talál, meg kell tagadnia a harmadik ország állampolgárának beléptetését, és az okmányt a Schengeni határellenőrzési kódex V. melléklete A. és B. részének megfelelően jelöléssel kell ellátnia.

A határőrnek minden szükséges intézkedést meg kell hoznia, hogy megakadályozza a hamis okmány további használatát. E cél elérése érdekében főszabályként le kell foglalnia az okmányt.

Ha az okmányt át kell adni az érintett harmadik ország/származási ország illetékes (határellenőrzési vagy más) hatóságainak (közvetlenül, fuvarvállalaton vagy diplomáciai csatornán keresztül), a határőrnek a következőket kell megtennie:

- érvénytelenítenie kell az okmányt, átlyukasztással vagy átvágással, lehetőség szerint a géppel olvasható vizsgálati zónában,

vagy ha ez nem lehetséges:

- a következő jelöléssel kell ellátnia az okmányt (csak akkor, ha az okmányt az e pont első bekezdése szerint nem jelölik meg):

1. Papír

Kemény hegyű piros tollal meg kell jelölni az útlevel utolsó oldalának bal alsó sarkát, és lehetőség szerint azt az oldalt is, amelyen a hamisításra utaló jelek találhatóak, egy kis háromszögbe írt F betűvel (kivéve, ha az említett oldalon már nincs hely, amely esetben a szomszédos oldalakat kell használni).

2. Polimer

UV fényben olvasható, lehetőség szerint piros tintával meg kell jelölni a polimeralapú önálló okmány egy kitöltetlen részét egy kis háromszögbe írt F betűvel.

Vagy (kizárólag teljesen hamisított okmányok esetében)

Lyukasztással vagy átvágással meg kell jelölni a polimeralapú önálló hamisított okmány egy kitöltetlen részét úgy, hogy a személyes adatok és a biztonsági elemek ne sérüljenek.

Különösen akkor, ha a csalással érintett okmányt látszólag egy másik schengeni állam állította ki, a lefoglalt dokumentumot vissza kell juttatni ennek az államnak, mielőtt lezárultak az okmány lefoglalásával kapcsolatos nemzeti eljárások.

16. **A BIOMETRIKUS ÚTLEVELBEN TÁROLT ADATOK VALÓDISÁGÁNAK ELLENŐRZÉSE**

A határforgalom-ellenőrzés hatékonyságának biztosítása érdekében a mikrocsipen tárolt adatok valódiságát és megbízhatóságát a biometrikus útlevelek ellenőrzésekor meg kell vizsgálni. Annak ellenőrzése érdekében, hogy a csipen szereplő adatokat arra feljogosított hatóság vitte-e be, és hogy azokat nem manipulálták-e, a csip tartalmát passzív hitelesítéssel kell hitelesíteni. Az okmány dokumentum-aláíró-tanúsítványát össze kell vetni a kiállító ország megfelelő megbízható CSCA tanúsítványával. Ha támogatott, csiphitelesítést lehet alkalmazni a csip eredetiségének ellenőrzésére.

17. **A GYERMEKEKRE VONATKOZÓAN A SZÜLŐK ÚTLEVELÉBEN TETT BEJEGYZÉSEK ÉRVÉNYESSÉGE**

A 2252/2004/EK rendelet előírja, hogy 2012. június 26-tól a következő rendszert kell alkalmazni a schengeni államok által kiadott útlevelek birtokosaira:

1. A gyermekeknek életkoruktól függetlenül saját útlevelel kell rendelkezniük.
2. A gyermekek nem utazhatnak kizárólag a szüleik útleveleiben szereplő bejegyzés alapján.
3. A szülők útlevele a szülők tekintetében 2012. június 26. után is érvényes, akkor is, ha abban szerepel a gyermekek neve.

E rendelkezések Írországra nem alkalmazandók. Ezenfelül nem alkalmazandók a schengeni társult országoktól eltérő harmadik országok által kiadott útlevelekre sem.

A 2004/38/EK irányelv rendelkezései alkalmazandók abban az esetben, amikor uniós vagy EGT-államokbeli családok egy EU/EGT-tagállamból egy másikba utaznak, amikor egy EU/EGT-tagállamon átutaznak (harmadik országba való távozáskor vagy harmadik országból való visszatéréskor), és amikor egy harmadik országból visszatérnek egy másik, az állampolgárságuk szerinti EU/EGT-tagállamtól eltérő EU/EGT-tagállamba.

A 2004/38/EK irányelv 5. cikkének (4) bekezdése⁹¹ értelmében a szülei útleveleiben feltüntetett gyermek egyéni útlevelel hiánya nem eredményezheti automatikusan a tagállam területéről történő kiutazás, illetve az oda történő beutazás tilalmát. Hacsak nem állnak fenn észszerű kétségek a szülei útleveleiben feltüntetett gyermekek személyazonosságát és állampolgárságát illetően, a szülők útlevelel bemutatása főszabályként annak bizonyítékának tekinthető, hogy az érintett gyermekek a szabad mozgás uniós jogával rendelkező uniós polgárok.

Ugyanakkor az uniós polgárokat életkoruktól függetlenül megillető, a szabad mozgáshoz és tartózkodáshoz való jogot nem lehet a 2252/2004/EK rendelet kijátszására használni, különösen, ha alapos okokból gyanítható, hogy a gyermeket jogellenesen vonták ki a felettük szülői felügyeletet jogszerűen gyakorló személy(ek) felügyelete alól.

II. SZAKASZ: Szárazföldi határok

1. A KÖZÚTI HATÁRFORGALOM ELLENŐRZÉSE

---

⁹¹ A 2004/38/EK irányelv 5. cikkének (4) bekezdése: Ha egy uniós polgár, vagy olyan családtagja, aki nem valamelyik tagállam állampolgára, nem rendelkezik a szükséges úti okmánnyal, vagy ha szükséges, az előírt vízummal, az érintett tagállamnak a visszairányításukat megelőzően minden észszerű lehetőséget biztosítania kell számukra a szükséges dokumentumok beszerzéséhez, vagy azokat észszerű időn belül be kell szereznie részükre, vagy igazolni, vagy más módon bizonyítani kell, hogy rendelkeznek a szabad mozgás és tartózkodás jogával.

- 1.1. A határátkelőhely parancsnokának egyaránt biztosítani kell a személyforgalom és az okmányok hatékony ellenőrzését, valamint a közúti forgalom balesetmentes és folyamatos lebonyolítását. E célból szükség esetén műszaki fejlesztéseket kell végrehajtani, hogy lerövidüljön a releváns adatbázisok lekérdezésének válaszsideje. Adott esetben javítani kell a határátkelőhelyek műszaki infrastruktúráját, többek között növelni kell az útlevelelvizsgálók és a mobil végfelhasználói állomások használatát.
- 1.2. Amennyiben lehetséges, a külön ellenőrző sávokra vonatkozó általános szabályokkal összhangban külön sávokat kell működtetni a szabad mozgás uniós jogával rendelkező személyek és más harmadik országbeli állampolgárok számára.
- 1.3. Az ellenőrzéseket lehetőség szerint két határőrnek kell végeznie.

* Jogonalap:

– [Schengeni határellenőrzési kódex \(8. és 10. cikk, valamint VI. melléklet\)](#)

* Bevált módszerek:

- A közlekedési eszközt át kell kutatni, amennyiben:
  - a) alapos a gyanúja annak, hogy a járműben embereket, kábítószeret, robbanóanyagokat és/vagy fegyvereket rejtegetnek;
  - b) alapos a gyanúja annak, hogy a jármű vezetője vagy utasai bűncselekményt vagy szabálysértést követtek el;
  - c) a jármű bemutatott okmányai hiányosak vagy hamisak.

Ilyen átkutatásra minden esetben az érintett schengeni állam nemzeti joga alkalmazandó.

- Szűrőpróbaszerű ellenőrzések során keresőkutyákat kell alkalmazni robbanóanyagok, kábítószeres és elrejtett emberek felderítése érdekében.

Magánjárművek ellenőrzése:

- A magánjárművekben utazó személyek ellenőrzését lehetőség szerint az alábbiaknak megfelelően kell elvégezni:
  - a) a vezető és az utasok az ellenőrzés alatt a járműben maradhatnak;
  - b) a határőr ellenőrzi az okmányokat, és összehasonlítja őket a határt átlépő személyekkel;
  - c) ezalatt egy másik határőr a járműben lévő személyeket figyeli, és biztosítja az ellenőrzést végző határőrt.
- Amennyiben felmerül a gyanúja annak, hogy valamely úti okmány, vezetői engedély, biztosítási vagy nyilvántartási dokumentum hamisított, valamennyi utasnak ki kell szállnia a járműből. A járművet alaposan át kell kutatni. Ezt az ellenőrzést elkülönített helyen kell elvégezni.

Autóbuszok ellenőrzése:

- Autóbuszban utazó személyek ellenőrzését a körülményektől függően az utasterminálban vagy az autóbuszban is el lehet végezni. Az autóbuszban történő ellenőrzés során lehetőség szerint a következő intézkedéseket kell megtenni:

- a) szervezett utazás esetében először a buszvezető és a csoportvezető okmányait kell ellenőrizni;
- b) amennyiben kétség merül fel az úti okmánnyal vagy az utazás céljával kapcsolatban, vagy ha arra utaló jelek vannak, hogy valamely személy veszélyt jelenthet a schengeni államok közrendjére, belső biztonságára vagy közegészségügyére, e személyt meg kell kérni az autóbusz elhagyására, és elkülönített helyen alapos ellenőrzésnek kell alávetni; ezalatt egy másik határőr figyeli az autóbuszban lévő személyeket, és biztosítja az ellenőrzést végző határőrt.

• Jelentős határforgalom esetén, amennyiben a helyi feltételek lehetővé teszik, elsőként a menetrend szerint közlekedő autóbuszok utasait kell ellenőrizni.

Az úti okmányoknak az autóbuszban történő ellenőrzése során – különösen a SIS-ben végzett lekérdezésekhez – a tisztviselőknek hordozható elektronikus eszközöket kell használniuk.

Tehergépkocsik ellenőrzése:

A tehergépkocsik ellenőrzését az alábbiak szerint és minden esetben az illetékes vámhatóságok bevonásával kell elvégezni:

- a) Lehetőség szerint a tehergépkocsik számára külön sávot kell működtetni, ahol:
- a tehergépkocsit és tartalmát megfelelően át lehet kutatni,
  - keresőkutyákat lehet bevetni zavartalanul,
  - az átkutatáshoz műszaki eszközöket (úgy mint röntgeneszközöket és széndioxid-detektorokat) lehet alkalmazni.
- b) A tehergépkocsik ellenőrzése során a határőrnek különös figyelmet kell fordítania a konténeres tehergépkocsikra, amelyekben lopott autókat, csempészett embereket vagy veszélyes anyagokat rejtegethetnek. A tehergépkocsi tartalmára vonatkozó valamennyi okmányt alaposan ellenőrizni kell.
- c) A tehergépkocsit alaposan át kell kutatni, ha:
- a vámzárat feltörték,
  - a ponyva sérült vagy varrott,
  - felmerült a gyanú, hogy a tehergépkocsiban embereket, kábítószeret, veszélyes vagy robbanóanyagokat rejtegethetnek.

● Az alábbi kiegészítő ellenőrzések is elvégezhetők:

- a) a közúti forgalom ellenőrzése, ideértve a szociális rendelkezések (például a gépjármű közlekedésre alkalmassága, a járművezető munkaórái és pihenőideje, a járművezető biztosítása) betartását is;
- b) a közúti szállítás ellenőrzése (a szállított áruk és az okmányok egyezőségének ellenőrzése);
- c) radioaktív és veszélyes áruk jelenlétének ellenőrzése.

E kiegészítő ellenőrzéseket a vonatkozó uniós jogi rendelkezéseknek és az egyes schengeni államok nemzeti jogszabályainak megfelelően kell elvégezni.

1.4. A schengeni államok a szomszédos harmadik országokkal kétoldalú megállapodásokat köthetnek vagy tarthatnak fenn olyan közös határátkelőhelyek létesítéséről, ahol az adott schengeni állam határőrei és a harmadik ország határőrei a nemzeti joguknak megfelelően egymás után végzik a ki- és beléptetési ellenőrzéseket a másik fél területén. Ilyen közös határátkelőhelyek létesülhetnek akár valamely schengeni állam, akár valamely harmadik ország területén.

2. A VASÚTI HATÁRFORGALOM ELLENŐRZÉSE

2.1. A vasúti határátkelőhely szolgálatban lévő parancsnokának a határforgalom-ellenőrzés hatékonyságának biztosítása érdekében információkat kell beszereznie a vasúti menetrendről és az utasok előrelátható számáról.

2.2. Az olyan határokon, ahol a külső határokra vonatkozó rendelkezéseket alkalmazni kell, az ellenőrzés az alábbi három mód valamelyike szerint végezhető el:

- a) az első érkezési vagy az utolsó indulási vasútállomáson;
- b) a vonaton, az utolsó indulási és az első érkezési vasútállomás közötti átutazás során, iránytól függetlenül.

2.3. A határforgalom-ellenőrzés magában foglalja az alábbiak ellenőrzését:

- a) a vonat személyzete;
- b) a külföldre utazó utasok;

- c) a külföldről érkező azon utasok, akiket korábban nem ellenőriztek;
  - d) a vonat külseje.
- 2.4. A nagysebességű vonatok utasainak a határon történő ellenőrzése az alábbi módok valamelyike szerint végezhető el:
- a) azokon az állomásokon, ahol utasok felszállnak;
  - b) azokon – a schengeni államok területén fekvő – állomásokon, ahol utasok leszállnak;
  - c) a vonaton, az állomások között menet közben, feltéve, hogy az utasok nem hagyják el a vonatot.
- 2.5. Amennyiben a belső határellenőrzés nélküli térségen kívülről érkező, a schengeni államok területén több helyen megálló nagysebességű vonatok esetében a vasúti fuvarozó felvehet utasokat kizárólag az útvonalnak a belső határellenőrzés nélküli térségen belüli hátralévő részére, az ilyen utasok beléptetési ellenőrzését a vonaton menet közben vagy az érkezési állomáson kell elvégezni, kivéve, ha ellenőrzésüket már elvégezték azon az állomáson, ahol az utasok felszálltak.
- Ilyen esetben azokat az utasokat, akik a vonatot kizárólag az útvonal hátralévő részén történő utazásra kívánják igénybe venni, a vonat indulása előtt egyértelműen tájékoztatni kell arról, hogy őket menet közben vagy a célállomáson beléptetési ellenőrzésnek vetik alá.
- Ellenkező irányú utazáskor a vonaton tartózkodó utasok kiléptetési ellenőrzését hasonló szabályok szerint kell elvégezni.
- 2.6. A határőr átvizsgálhatja a vagonok elrejtőzésre alkalmas zugait, hogy meggyőződjön arról, hogy azokban nem találhatók határforgalom-ellenőrzés alá tartozó személyek vagy tárgyak. A határőrök mindig alaposan átkutatják a vonatot, ha robbanóanyagok vagy kábítószeres rejtegetésének gyanúja merül fel.
- 2.7. Amennyiben feltételezhető, hogy a vonaton bűncselekmény elkövetése miatt feljelentett vagy azzal gyanúsított személyek, vagy illegálisan beutazni szándékozó harmadik országbeli állampolgárok rejtőztek el, és a határőr saját nemzeti rendelkezéseivel összhangban nem intézkedhet, akkor értesítenie kell azon schengeni állam hatóságait, amelyeknek a területe felé vagy területén a vonat közlekedik.

* Jogonalap:

– [Schengeni határellenőrzési kódex \(8. cikk és VI. melléklet\)](#)

* Bevált módszerek:

- Az első érkezési vagy utolsó indulási vasútállomáson a peronon végzett ellenőrzés során a vonatot őrizni kell annak megakadályozása érdekében, hogy egyes személyek kivonják magukat a határforgalom-ellenőrzés alól. Az ellenőrzést végző tisztviselőknek és a vonatot őrző tisztviselőknek egymással mindvégig kapcsolatban kell lenniük.
- A vonaton végzett személyellenőrzések során az utasoknak nem szabad a vonaton a helyüket elhagyni.
- Tehervonat ellenőrzésekor meg kell vizsgálni a vonat személyzetének okmányait, valamint a vonat vagonjait.
- A személy- vagy tehervonatok határon történő ellenőrzése során a határőrnek különös figyelmet kell fordítania azon utasokra vagy tárgyakra, amelyek esetében fennáll robbanóanyag szállításának a veszélye. E feladat megfelelő elvégzése érdekében keresőkutyákat kell alkalmazni.
- A vonaton végzett határforgalom-ellenőrzést a megegyezés szerinti pályaudvar elérése előtt be kell fejezni.
- Az ellenőrzési intézkedések főszabály szerint nem késleltethetik a vonatok menetrend szerinti indulását. Amennyiben ezen intézkedések mégis késést okoznak, erről az állomásfőnököt haladéktalanul értesíteni kell.

3. KISHATÁRFORGALOM

- 3.1. A schengeni államok a szomszédos harmadik országokkal kétoldalú megállapodásokat köthetnek, hogy a határ menti lakosok számára könnyített „kishatárforgalmi” rendszert vezessenek be. E rendszer azon harmadik országbeli állampolgárokra alkalmazandó, akik valamelyik schengeni állammal szomszédos harmadik ország határ menti területén (a határtól legfeljebb 50 km-re) laknak, és főszabály szerint legalább egy éve élnek ezen a területen ([kétoldalú megállapodások](#) kivételeket írhatnak elő), továbbá a határ nagyon gyakori átlépésére alapos okuk van (családi kapcsolat, gazdasági, szociális vagy kulturális ok). E rendszer keretében a határ menti lakosok határátlépése csak abból a célból engedélyezett, hogy azok valamelyik schengeni állam határ menti területén legfeljebb három hónapig megszakítás nélkül tartózkodjanak.
- 3.2. A kétoldalú megállapodások az alábbiakról is rendelkezhetnek:
- a) külön határátkelőhelyek felállítása kizárólag a határ menti lakosok részére;
  - b) a határátkelőhelyeken külön sávok kijelölése kizárólag a határ menti lakosok részére;
  - c) a helyi körülmények által indokolt kivételes esetekben annak engedélyezése, hogy a határ menti lakosok meghatározott időpontokban a határátkelőhelyeken kívül is átléphessék a határt. Ez vonatkozik például arra az esetre, ha egy mezőgazdasági termelőnek gyakran át kell lépnie a határt, hogy a földjén dolgozhasson, vagy ha a határ egy városon halad át. Ilyen esetekben e személyek kishatárforgalmi engedélyében meg kell határozni, hogy hol léphetik át a határt (lásd az I. szakasz 5.5. pontját).
- 3.3. Azokat a határ menti lakosokat, akik az a) és b) ponttal összhangban lépik át a határt, és akiket gyakori határátlépésük miatt a határőrök jól ismernek, rendszerint elegendő szűrőpróbaszerű ellenőrzéseknek alávetni. Ezeket a személyeket azonban időről időre váratlanul, rendszertelen időközökben alapos ellenőrzésnek kell alávetni.

- 3.4. Amennyiben valamely harmadik országgal kötött kétoldalú megállapodás a 3.2. pont c) alpontja szerinti könnyítésről rendelkezik (vagyis lehetővé teszi az engedélyezett határátkelőhelyeken kívüli határátlépést), az érintett schengeni államnak a szabálytalan határátlépések megakadályozása érdekében szűrőpróbaszerű ellenőrzéseket kell végrehajtania, és biztosítania kell a határ rendszeres őrzését.
- 3.5. A kishatárforgalmi rendszerbe tartozó, határ menti lakosok ellenőrzésére vonatkozóan további részleteket az [I. szakasz 5.5. pontja](#) tartalmaz.

* Jogalap:

- [Az Európai Parlament és a Tanács 1931/2006/EK rendelete \(2006. december 20.\) a tagállamok külső szárazföldi határain való kishatárforgalom szabályainak meghatározásáról, valamint a Schengeni Egyezmény rendelkezéseinek módosításáról](#)
- [Kétoldalú megállapodások a kishatárforgalomról](#)

III. SZAKASZ: Légi határok

1. REPÜLŐTÉREN VÉGZETT ELLENŐRZÉSEK

- 1.1. Annak biztosítására, hogy a repülőtéren végzett határforgalom-ellenőrzés hatékony legyen, a határőröknek minden szükséges információt be kell szerezniük a légiforgalmi menetrendről annak érdekében, hogy biztosítsák az utasforgalomhoz szükséges személyzetet, figyelembe véve azt is, hogy az érkező utasoknak elsőbbséget kell biztosítani.

Javítani kell a határátkelőhelyek műszaki infrastruktúráját, többek között növelni kell az útlevélolvasók, az automatizált átléptető kapuk és a mobil végfelhasználói állomások használatát.

Szükség esetén műszaki fejlesztéseket kell végrehajtani, hogy lerövidüljön a releváns adatbázisok lekérdezésének válaszideje.

- 1.2. Megfelelő infrastruktúrát kell kialakítani a belső légi járatok (a belső határellenőrzés nélküli térségben található repülőterek között közlekedő légi járatok) és a külső légi járatok elválasztására, valamint a személyek és/vagy okmányok e két terület közötti jogosulatlan mozgásának megakadályozására.
- 1.3. A határforgalom-ellenőrzést rendszerint a repülőtéren belüli engedélyezett határátkelőhelyen végzik el; a belső biztonsággal vagy az illegális bevándorlással kapcsolatos kockázat esetén azonban a határforgalom-ellenőrzés a repülőgépen vagy a beszállókapunál is elvégezhető.
- 1.4. A nemzetközi tranzitterületre történő belépést ellenőrizni kell; a tranzitterületen általában nem végezhető ellenőrzés, kivéve, ha az illegális bevándorlással vagy a belső biztonsággal kapcsolatos kockázatok értékelése indokolja.

* Bevált módszerek:

- A légi személyzetet az utasok ellenőrzése előtt, elkülönített helyen kell ellenőrizni.
- Lehetőség szerint külön helyet kell kijelölni az elkülönített helyen való ellenőrzéshez.
- Amennyiben lehetséges, a diplomátákat és a csökkent mozgásképességű személyeket külön helyen kell ellenőrizni.
- Szigorúan felügyelni kell a repülőtér egész területét, amely során különösen az utasfelvételre szolgáló területen, az útlevél-ellenőrzés helyén és a tranzitterületen kell megfigyelést és járőrözést biztosítani. Biztonsági okokból bármely elhagyott poggyásról vagy egyéb gyanús tárgyról haladéktalanul értesíteni kell a biztonsági szerveket.

- 1.5. A határforgalom-ellenőrzés helyét az alábbiak szerint kell meghatározni:
  - a) A belső határellenőrzés nélküli térségen kívül található repülőtérrel érkező légi járat utasait, akik egy schengeni államba utaznak, e légi járat érkezési repülőterén beléptetési ellenőrzésnek kell alávetni. A belső határellenőrzés nélküli térségben közlekedő légi járat utasait, akik e térségen kívülre induló légi járatra szállnak fel (átszálló utasok), az utóbbi légi járat indulási repülőterén kiléptetési ellenőrzésnek kell alávetni.

*Példák:

- Brazíliából Lisszabonba érkező és Lisszabon–Párizs csatlakozással rendelkező légi járat esetében a beléptetési ellenőrzést Lisszabonban végzik el.
- Párizsból Lisszabonba érkező és Brazíliába csatlakozással rendelkező légi járat esetében a kiléptetési ellenőrzést Lisszabonban végzik el.

- b) A belső határellenőrzés nélküli térségen kívül található repülőtérről érkező vagy oda induló olyan légi járatok esetében, amelyek átszálló utasokat nem szállítanak, és a belső határellenőrzés nélküli térség repülőterein egynél több közbenső leszállást is végrehajtó olyan légi járatok esetében, amelyekben az utasok nem váltanak gépet, az alábbiak szerint kell eljárni:
- i. a belső határellenőrzés nélküli térségen kívül található repülőtérről érkező vagy oda induló légi járatok utasait, akik a belső határellenőrzés nélküli térség területén megelőzőleg vagy utólag nem szállnak át, a beutazás szerinti repülőtéren beléptetési ellenőrzésnek, a kiutazási repülőtéren pedig kiléptetési ellenőrzésnek kell alávetni;

*Példák:

- New Yorkból Berlinbe érkező légi járat esetében a beléptetési ellenőrzést Berlinben végzik el.
- Berlinből New Yorkba induló légi járat esetében a kiléptetési ellenőrzést Berlinben végzik el.

- ii. a belső határellenőrzés nélküli térségen kívül található repülőtérről érkező vagy oda induló olyan légi járatok utasait, amelyek a belső határellenőrzés nélküli térség területén egynél több közbenső leszállást hajtanak végre, miközben az utasok nem váltanak gépet (átszálló utasok), és feltéve, hogy az utasok nem vehetik igénybe a légi járatot kizárólag a belső határellenőrzés nélküli térség területén belüli utazásra, az érkezési repülőtéren beléptetési ellenőrzésnek, az indulási repülőtéren kiléptetési ellenőrzésnek kell alávetni;

*Példák:

- A Peking–Helsinki–Frankfurt–Párizs vonalon közlekedő légi járat esetében, amely Helsinkiben és Frankfurtban csak azért száll le, hogy arról utasok szálljanak le (az út hátralévő részére nem lehet felszállni), a Helsinkiben, Frankfurtban, illetve Párizsban leszálló utasokat beléptetési ellenőrzésnek vetik alá.
- A Párizs–Frankfurt–Helsinki–Peking vonalon közlekedő légi járat esetében, amely Frankfurtban és Helsinkiben csak azért száll le, hogy arra utasok szálljanak fel (leszállni tilos), a kiléptetési ellenőrzést Párizsban, Frankfurtban és Helsinkiben végzik el.
- A Szófia–Helsinki–Frankfurt–Párizs vonalon közlekedő légi járat esetében, amely Helsinkiben és Frankfurtban csak azért száll le, hogy arról utasok szálljanak le (az út hátralévő részére nem lehet felszállni), a Helsinkiben, Frankfurtban, illetve Párizsban leszálló utasokat beléptetési ellenőrzésnek vetik alá.
- A Párizs–Frankfurt–Helsinki–Szófia vonalon közlekedő légi járat esetében, amely Frankfurtban és Helsinkiben csak azért száll le, hogy arra utasok szálljanak fel (leszállni tilos), a kiléptetési ellenőrzést Párizsban, Frankfurtban és Helsinkiben végzik el.

iii. amennyiben egy légitársaság a belső határellenőrzés nélküli térségen kívül található repülőtérrel érkező, a belső határellenőrzés nélküli térség területén egynél több közbenső leszállást végrehajtó légi járatok esetében felvehet utasokat kizárólag az út e térségen belüli hátralévő részére, az utasokat az indulási repülőtéren kiléptetési, az érkezési repülőtéren beléptetési ellenőrzésnek kell alávetni. Azon utasok ellenőrzése, akik e közbenső leszállások alkalmával már a repülőgép fedélzetén tartózkodnak, és nem a belső határellenőrzés nélküli térség területén szálltak fel, a b) pont ii. alpontja szerint történik. Ennek az eljárásnak a fordítottját kell alkalmazni az ilyen típusú légi járatokra, ahol a célország a belső határellenőrzés nélküli térségen kívül található.

*Példák:

- A New York–Párizs–Frankfurt–Róma útvonalon közlekedő légi járat esetében, amely a párizsi és a frankfurti közbenső leszállásnál lehetővé teszi utasok felszállását, a Párizsban, Frankfurtban (ideértve a Párizsban felszálló utasokat is) és Rómában (ideértve a Párizsban és Frankfurtban felszálló utasokat is) leszálló utasokat beléptetési ellenőrzésnek vetik alá.
- A Hamburg–Brüsszel–Párizs–Kairó útvonalon közlekedő légi járat esetében, amely a brüsszeli és párizsi közbenső leszállásnál lehetővé teszi utasok felszállását, Hamburgban, Brüsszelben és Párizsban kiléptetési ellenőrzést végeznek.

- 1.6. Amennyiben egy légi jármű *vis maior* vagy közvetlen veszély esetén határátkelőhelynek nem minősülő legközelebbi leszállóhelyen kénytelen leszállni, csak akkor folytathatja útját, ha a határőrség és – amennyiben vámellenőrzés is szükséges – a vámigazgatási szervek engedélyét megkapja. Amennyiben egy légi jármű *vis maior* vagy közvetlen veszély esetén határátkelőhelynek minősülő repülőtéren kénytelen leszállni, ajánlott a következő módon eljárni:

*Példák:

1. Harmadik országból harmadik országbeli célállomásra induló olyan légi járat, amely a belső határellenőrzés nélküli térségben vészhelyzeti közbenső leszállást hajt végre:

Ha az utasok a tranzitterületen tartózkodnak, akkor nem lépnek be a belső határellenőrzés nélküli területre, így nincs szükség határforgalom-ellenőrzésre.

Ha az utasok átlépik a határt, például azért, mert nincs tranzitterület, akkor határforgalom-ellenőrzésre van szükség, és az utasokat – szükség esetén – a Vízumkódex 35. cikke szerinti vízummal kell ellátni, és nyilvántartásba kell venni az EES-ben, illetve bélyegzőlenyomatot kell elhelyezni az útlevelükben. Amennyiben az ismertett, előre nem látható esemény nem teszi lehetővé a vízum (vagy a jövőben az ETIAS) határon történő kiadását, végső eszközként a Schengeni határellenőrzési kódex 6. cikke (5) bekezdésének c) pontja szerinti eltérést kell alkalmazni.

2. A belső határellenőrzés nélküli térségből harmadik országbeli célállomásra induló olyan légi járat, amely a belső határellenőrzés nélküli térségben vészhelyzeti közbenső leszállást hajt végre:

Ha az utasok a tranzitterületen tartózkodnak, akkor nem lépnek be (újra) a belső határellenőrzés nélküli területre, így nincs szükség határforgalom-ellenőrzésre.

Ha nincs tranzitterület, akkor az számít, hogy az utasok nem hagyták el a belső határellenőrzés nélküli területet. Ezért a kiléptetőbélyegző-nyomatot érvényteleníteni kell, és az új légi járműbe való beszállás előtt újabb kilépési ellenőrzést kell végezni. Figyelmet kell fordítani arra, hogy ez ne eredményezze az utas túltartózkodó személyként történő nyilvántartásba vételét, mivel ez nem az utas hibája. (MEGJEGYZÉS: az EES keretében hasonló logika és hasonló rendelkezések lesznek alkalmazandók, és a kilépési adatrekordot az (EU) 2017/2226 rendelet 35. cikkének (1), (2) és (3) bekezdése alapján törölni/helyesbíteni kell majd.)

3. Harmadik országból induló olyan légi járat, amelynek célállomása a belső határellenőrzés nélküli térségben található, és amely ott vészhelyzeti közbenső leszállást hajt végre:

Ha az utasok a tranzitterületen tartózkodnak, akkor nem lépnek be a belső határellenőrzés nélküli területre, így nincs szükség határforgalom-ellenőrzésre.

Ha az utasok átlépik a határt, például azért, mert nincs tranzitterület, akkor a belső határellenőrzés nélküli térségbe való belépéshez rendes határforgalom-ellenőrzést kell végezni, mivel csak a belépésük helye változott.

* Bevált módszerek:

- A légi jármű leszállása után – és az utasok leszállása előtt – a határőrnek a légi jármű parkolóhelyére kell mennie, amennyiben:
  - a fedélzeten bűncselekményt vagy szabálysértést követtek el,
  - a belső biztonságot veszély fenyegeti,
  - fennáll az irreguláris migráció veszélye,
  - más országokból kiutasított személyek vannak a fedélzeten,
  - a légi személyzettől be kell szerezni a szükséges információkat.
- El kell különíteni a többiektől mindazon utasokat, akiknek a beléptetését megtagadták.

Amennyiben e személyek nem tudnak rögtön visszautazni arra a helyre, ahol felszálltak, visszautazásukig a határőrök által ellenőrzött, elkülönített helyen kell tartózkodniuk.

- Azokat a személyeket, akik bűncselekményt vagy szabálysértést követtek el, a légi járműről közvetlenül egy konkrétan erre a célra kijelölt helyre kell vezetni, és az illetékes hatóságoknak át kell adni.

* Jogonalap:

– [Schengeni határellenőrzési kódex \(VI. melléklet\)](#)

- 1.7. Adott esetben javítani kell a határátkelőhelyek műszaki infrastruktúráját, többek között növelni kell az útlevelelvizsgálók, az automatizált átléptető kapuk és a mobil végfelhasználói állomások használatát.

Szükség esetén műszaki fejlesztéseket kell végrehajtani, hogy lerövidüljön a releváns adatbázisok lekérdezésének válaszüteme.

- 1.8. Rendszeresebben fel kell használni a légi fuvarozók által a 2004/82/EK irányelvnek megfelelően gyűjtött és továbbított előzetes utasinformációt (API), amely lehetővé teszi a külső határokon átlépő beérkező légi járatok összes utasának (többek között az uniós polgárok) hatékonyabb ellenőrzését. A nemzeti hatóságok feladata annak meghatározása, hogy a schengeni államokon kívülről érkező mely légi járatok vonatkozásában kell API-adatokat továbbítani az aktuális és naprakész kockázatértékelés szerint. Ezeket az előzetes utasinformációkat a schengeni államok felhasználhatják bűnüldözési célokra.

A nemzeti jog alapján a schengeni államok felkérhetik a légi fuvarozókat, hogy továbbítsák az API-adatokat azon légi járatok vonatkozásában is, amelyek a schengeni vívmányokat teljeskörűen alkalmazó és azokat még nem teljeskörűen alkalmazó államok között közlekednek.

2. **KISREPÜLŐTEREKEN VÉGREHAJTOTT ELLENŐRZÉSEK**

- 2.1. Biztosítani kell, hogy a személyeket azokon a repülőtereken is az általános szabályoknak megfelelően ellenőrizzék, amelyek a vonatkozó nemzeti jog szerint nem rendelkeznek a nemzetközi repülőtér státussal (a továbbiakban: kisrepülőterek),

de amelyeken a belső határellenőrzés nélküli térségen kívül található repülőtérrel érkező vagy oda induló légi járatok tervezett útvonala keresztülhaladhat.

- 2.2. A polgári légi közlekedés biztonsága területén közös szabályok létrehozásáról szóló 300/2008/EK rendelet sérelme nélkül, a kisrepülőtereken nem szükséges a belső légi járatok és egyéb légi járatok utasforgalmának fizikai szétválasztását biztosító megfelelő intézkedéseket hozni. Továbbá, ha a forgalom nagysága nem igényli, a kisrepülőtéren nem kell folyamatosan határőröknek tartózkodni, amennyiben a szükséges személyzet megfelelő időben biztosítható.
- 2.3. Ha a határőrök jelenléte a kisrepülőtéren nem mindenkor biztosított, a kisrepülőtér igazgatójának megfelelő időben értesítenie kell a határőrséget a belső határellenőrzés nélküli térségen kívül található repülőtérrel érkező vagy oda induló járatok le- és felszállásáról.

* Jogalap:

- [Schengeni határellenőrzési kódex \(VI. melléklet\)](#)
- [Az Európai Parlament és a Tanács 300/2008/EK rendelete \(2008. március 11.\) a polgári légi közlekedés védelmének közös szabályairól és a 2320/2002/EK rendelet hatályon kívül helyezéséről \(EGT-vonatkozású szöveg\)](#)

3. MAGÁNREPÜLŐGÉPEN UTAZÓ SZEMÉLYEK ELLENŐRZÉSE

- 3.1. A belső határellenőrzés nélküli térségen kívül található repülőtérrel érkező vagy oda induló magánrepülőgép kapitányának a felszállás előtt el kell juttatnia a rendeltetési schengeni állam és adott esetben az első belépés szerinti schengeni állam határőrségének egy általános nyilatkozatot, amely tartalmazza többek között – a nemzetközi polgári repülésről szóló egyezmény 2. mellékletével összhangban – a repülési tervet és az utasok személyazonosságára vonatkozó információkat.
- 3.2. Amennyiben a belső határellenőrzés nélküli térségen kívülről érkező és valamely, e területen található államba tartó magánrepülőgép közbelső leszállásokat hajt végre a belső határellenőrzés nélküli térség más államainak területén, a térségbe történő beutazás szerinti állam illetékes hatóságainak határforgalom-ellenőrzést kell végezniük, és az általános nyilatkozatot beléptetőbélyegző-lenyomattal kell ellátniuk.

- 3.3. Amennyiben kétség merül fel azzal kapcsolatban, hogy egy légi járat kizárólag a belső határellenőrzés nélküli térségből érkezik vagy oda tart, anélkül, hogy e térségen kívül leszállna, az illetékes hatóságoknak személyellenőrzést kell végrehajtaniuk a repülőtereken és kisrepülőtereken az általános szabályoknak megfelelően.
- 3.4. A vitorlázó repülőgépek, a szuperkönnyű légi járművek, a helikopterek, a kizárólag rövid távolság megtételére képes kis repülőgépek és a léghajók be- és kilépésére vonatkozó szabályokat a nemzeti jog, valamint megfelelő esetben kétoldalú megállapodás állapítja meg.

* Jogalap:

- [Schengeni határellenőrzési kódex \(VI. melléklet\)](#)
- [ICAO-egyezmény](#)

IV. SZAKASZ: Tengeri határok

1. ÁLTALÁNOS ELLENŐRZÉSI ELJÁRÁSOK A TENGERI FORGALOMBAN

- 1.1. A határátkelőhely parancsnokának biztosítania kell a hajók utasainak és személyzetének hatékony ellenőrzését. Az ellenőrzések kockázatelemzésen alapulnak, amely magában foglalja a tengerszakasz állandó és átfogó őrizetét.
- 1.2. A hajók ellenőrzését az érkezési vagy az indulási kikötőben, vagy az e célra kijelölt, a hajó közvetlen közelében található területen, vagy az ENSZ tengerjogi egyezményében meghatározottak szerinti parti tengeren a hajók fedélzetén kell elvégezni. Az ellenőrzés azonban az erre vonatkozó megállapodások alapján menet közben is végrehajtható, vagy amikor a hajó eléri, illetve elhagyja a belső határellenőrzés nélküli térség területét.
- A fedélzeten tartózkodó személyek nem vethetők alá szisztematikus határforgalom-ellenőrzésnek. Azonban át kell kutatni a hajót és ellenőrizni kell a fedélzeten tartózkodó személyeket, ha ez a belső biztonsággal és az illegális bevándorlással kapcsolatos kockázatok értékelése alapján indokolt.
- 1.3. A hajóparancsnoknak, a hajózási ügynöknek vagy bármely más, szabályszerűen felhatalmazott személynek össze kell állítania a fedélzeten lévő személyzet és összes

utas listáját, amelynek tartalmaznia kell a nemzetközi tengeri forgalom könnyítéséről szóló egyezmény 5. sz. formanyomtatványán (személyzeti lista) és 6. sz. formanyomtatványán (utaslista) előírt információkat, valamint adott esetben a vízum vagy a tartózkodási engedély számát.

A személyzet tagjai közé tartozik a hajón ténylegesen alkalmazott, az út során a hajón dolgozó vagy szolgálatot teljesítő, a személyzeti listára felvett valamennyi személy.

- 1.4. Az 1.3. pontban említett listá(ka)t haladéktalanul, legkésőbb huszonnégy órával a kikötőbe való megérkezést megelőzően, vagy amennyiben a hajó útjának időtartama huszonnégy óránál rövidebb, legkésőbb az előző kikötő elhagyásakor, vagy ha a kikötés céljából igénybe veendő kikötő nem ismert vagy a hajóút során megváltozott, akkor ennek az információnak a megismerésekor azonnal át kell adni a határőröknek vagy egyéb hatóságoknak.
- 1.5. Az átvételi elismervényt (a lista vagy listák aláírással ellátott egy példányát vagy elektronikus visszaigazolást) vissza kell juttatni a hajóparancsnoknak, aki kérésre köteles azt bemutatni, amikor a hajó a kikötőben tartózkodik.
- 1.6. A személyzeti vagy utaslistában bekövetkezett bármely változásról a kapitánynak vagy a hajótulajdonos ügynökének haladéktalanul értesítenie kell a határőrséget.
- 1.7. A hajóparancsnoknak legkésőbb huszonnégy órával a kikötőbe való megérkezést megelőzően, vagy amennyiben a hajó útjának időtartama huszonnégy óránál rövidebb, legkésőbb az előző kikötő elhagyásakor, vagy ha a kikötés céljából igénybe veendő kikötő nem ismert vagy a hajóút során megváltozott, akkor ennek az információnak a megismerésekor azonnal tájékoztatnia kell a határőröket a potyautasokról. A potyautasokért a hajóparancsnok a felelős.
- 1.8. A kapitánynak értesítenie kell a határőrséget a hajó indulásáról. Amennyiben ez nem lehetséges, a megfelelő hajózási hatóságot kell értesítenie, és át kell adnia a már korábban kitöltött és ellenjegyzett lista másodpéldányát.

* Jogonalap:

– [Schengeni határellenőrzési kódex \(VI. melléklet\)](#)

2. ÜDÜLŐHAJÓK ELLENŐRZÉSE

- 2.1. Az üdülőhajó olyan hajó, amellyel egy előre rögzített útiterv szerinti utazást tesznek, amely terv a különböző kikötőkben turisztikai tevékenységeket is tartalmaz, és amelynek során alapvetően nem kerül sor utasok fel- és leszállására.
- 2.2. Az üdülőhajó kapitányának az útvonalterv és a menetrend kidolgozásakor, de legkésőbb huszonnégy órával a kikötőbe való megérkezést megelőzően, vagy amennyiben a hajó útjának időtartama huszonnégy óránál rövidebb, legkésőbb az előző kikötő elhagyásakor, vagy ha a kikötés céljából igénybe veendő kikötő nem ismert vagy a hajóút során megváltozott, akkor ennek az információnak a megismerésekor azonnal el kell juttatnia a határőröknek a hajó útvonaltervét és menetrendjét.
- 2.3. Ha az üdülőhajó útvonala kizárólag a belső határellenőrzés nélküli térség területén fekvő kikötőket érint, nem kell határforgalom-ellenőrzéseket végezni, és az üdülőhajó olyan kikötőkben is kiköthet, amelyek nem minősülnek határátkelőhelynek. Mindazonáltal e hajók személyzetét és utasait is ellenőrizni kell, de csak akkor, ha ez a belső biztonsággal és az illegális bevándorlással kapcsolatos kockázatok értékelése alapján indokolt.
- 2.4. Ha az üdülőhajó útvonala a belső határellenőrzés nélküli térség területén fekvő kikötőket és e területen kívüli kikötőket egyaránt érint, a határforgalom-ellenőrzéseket a következők szerint kell végezni:
- a) Amennyiben az üdülőhajó a belső határellenőrzés nélküli térség területén kívül fekvő kikötőből érkezik, és először érint schengeni állam területén fekvő kikötőt, a személyzetet és az utasokat a személyzeti és utasnévjegyzék alapján beléptetési ellenőrzésnek kell alávetni⁹².

*Példa:

– Tuniszból induló és Palermóba tartó üdülőhajó.

Lásd az e szakasz 2.7. pontjában foglalt „ajánlott gyakorlatokat”.

⁹² Az e szakasz 2.6. pontjában foglaltak szerint az utasnévjegyzéken alapuló ellenőrzések vagy egyéb, kockázattal kapcsolatos ellenőrzések eltérnek a Schengeni határellenőrzési kódex 8. cikke szerinti ellenőrzésektől, és nem eredményeznek bélyegzést vagy az adatoknak az EES-ben történő rögzítését.

A partra szálló utasokat az általános szabályokkal összhangban beléptetési ellenőrzésnek kell alávetni, kivéve, ha a biztonsággal és az illegális bevándorlással kapcsolatos kockázatok értékelése azt támasztja alá, hogy nincs szükség ilyen ellenőrzésre⁹³.

- b) Amennyiben az üdülőhajó a belső határellenőrzés nélküli térség területén kívül fekvő kikötőből érkezik, és újra ebben a térségben fekvő kikötőt érint, a személyzetet és az utasokat a személyzeti és utasnévjegyzék alapján beléptetési ellenőrzésnek kell alávetni, amennyiben az említett listákban a hajó korábbi, valamely schengeni állam területén fekvő kikötőben való kikötése óta változás történt.

*Példa:

– Az üdülőhajó útvonala: Isztambul–Athén–Tunisz–Barcelona.

Lásd a 2.7. pontban foglalt „ajánlott gyakorlatokat”.

A partra szálló utasokat az általános szabályokkal összhangban beléptetési ellenőrzésnek kell alávetni, kivéve, ha a biztonsággal és az illegális bevándorlással kapcsolatos kockázatok értékelése azt támasztja alá, hogy nincs szükség ilyen ellenőrzésre, például turisztikai kirándulások vagy egynapos utazások esetében. Amennyiben a névjegyzékben nem történt változás, nem szükséges minden egyes utast az úti okmányok alapján azonosítani. Mindazonáltal a kiszálló utasoknak végig maguknál kell tartaniuk úti okmányaikat, és kérésre meg kell mutatniuk a határőröknek.

- c) Amennyiben az üdülőhajó a belső határellenőrzés nélküli térség területén fekvő kikötőből érkezik és ilyen kikötőt érint, a partra szálló utasokat az általános szabályokkal összhangban beléptetési ellenőrzésnek kell alávetni, ha a biztonsággal és az illegális bevándorlással kapcsolatos kockázatok értékelése ezt indokolja.

*Példa:

– Eredetileg Tuniszból érkező üdülőhajó előbb Palermo, majd Genova, végül pedig Barcelona kikötőjében köt ki.

⁹³

Mint például a szervezett turisztikai kirándulások vagy a kikötőben való közbenső megállás alatti egynapos utazások esetében, amint azt a 2.7. pont kifejti.

Lásd a 2.7. pontban foglalt „ajánlott gyakorlatokat”.

- d) Amennyiben az üdülőhajó egy schengeni állam területén fekvő kikötőből a belső határellenőrzés nélküli térségen kívül található kikötőbe indul, a személyzetet és az utasokat a személyzeti és utasnévjegyzék alapján kiléptetési ellenőrzésnek kell alávetni. Amennyiben a biztonsággal és az illegális bevándorlással kapcsolatos kockázatok értékelése ezt indokolja, a hajóra felszálló utasokat az általános szabályokkal összhangban kiléptetési ellenőrzésnek kell alávetni⁹⁴.

*Példa:

– Barcelonából induló és Tuniszba tartó üdülőhajó.

Lásd a 2.7. pontban foglalt „ajánlott gyakorlatokat”.

- e) Amennyiben az üdülőhajó a belső határellenőrzés nélküli térség területén fekvő kikötőből egy másik ilyen kikötőbe indul, nem kell kiléptetési ellenőrzést végezni. Mindazonáltal e hajók személyzetét és utasait is ellenőrizni kell, de csak akkor, ha ez a belső biztonsággal és az illegális bevándorlással kapcsolatos kockázatok értékelése alapján indokolt⁹⁵.

*Példa:

– Genovából Barcelonába tartó üdülőhajó, amely a belső határellenőrzés nélküli térségen kívül folytatja útját (pl. Tunisz felé).

Lásd a 2.7. pontban foglalt „ajánlott gyakorlatokat”.

- 2.5. Az üdülőhajó kapitányának, vagy annak hiányában a hajótulajdonos ügynökének legkésőbb huszonnégy órával a kikötőbe való megérkezést megelőzően, vagy amennyiben a hajó útjának időtartama rövidebb huszonnégy óránál, legkésőbb az előző kikötő elhagyásakor, vagy ha a kikötés céljából igénybe veendő kikötő nem ismert vagy a hajóút során megváltozott, akkor ennek az információnak a megismerésekor haladéktalanul el kell juttatnia az illetékes határőrségnek a személyzeti és utaslistát. Az átvételi elismervényt (a lista vagy listák aláírással

⁹⁴ Lásd a 102. lábjegyzetet.

⁹⁵ Lásd a 102. lábjegyzetet.

ellátott egy példányát vagy elektronikus visszaigazolást) vissza kell juttatni a hajóparancsnoknak, aki kérésre köteles azt bemutatni, amikor a hajó a kikötőben tartózkodik.

- 2.6. Amennyiben a belső biztonsággal és az irreguláris migrációval kapcsolatos kockázatok értékelése alapján a határőrök úgy döntenek, hogy az üdülőhajó utasait nem szükséges a Schengeni határellenőrzési kódex 8. cikke szerinti ellenőrzésnek alávetni a határforgalom-ellenőrzésre vonatkozó általános szabályokkal összhangban, az úti okmányokat nem kell lebélyegezni. Az utasnévjegyzéken alapuló ellenőrzések vagy egyéb, kockázattal kapcsolatos ellenőrzések eltérnek a Schengeni határellenőrzési kódex 8. cikke szerinti ellenőrzésektől, és nem eredményeznek bélyegzést vagy az adatoknak az EES-ben történő rögzítését.
- 2.7. A biztonsági és migrációs kockázatoknak a beléptetési vagy kiléptetési ellenőrzés szükségességének megállapítása céljából történő értékelése során a határőröknek többek között a következőket kell figyelembe venniük: az utasok állampolgársága, a hajózási társaságra és megbízhatóságára vonatkozóan rendelkezésre álló bármilyen információ, a határőrök birtokában lévő bármilyen helyzetjelentés és egyéb információk, ideértve más schengeni államoktól vagy szomszédos harmadik országoktól kapott információkat is, valamint az üdülőhajó útvonala. Az értékelés során figyelembe kell venni azt is, hogy minden egyes utazó esetében szükség van-e megfelelő be- és kilépési adatrekordokra annak érdekében, hogy meg lehessen előzni a „hamis túltartózkodó személyeket” (belépési adatrekorddal rendelkező, kilépési adatrekorddal viszont nem rendelkező utasok) és a „hamis irreguláris migránsokat” (a kilépési ellenőrzésnél beléptetési adatrekord nélkül megjelenő utasok), ezáltal biztosítva az EES adatainak megbízhatóságát, és elkerülve az említettek szerint a harmadik országbeli állampolgárok hiányos nyilvántartásaival kapcsolatos esetleges problémákat.

* Ajánlott gyakorlatok:

A schengeni és harmadik országbeli kikötőket egyaránt érintő útvonallal rendelkező üdülőhajók esetében a harmadik országbeli állampolgároknak az EES-ben való nyilvántartásba vétele céljából főszabályként ajánlott:

– a Schengeni határellenőrzési kódex 8. cikke szerinti *kiléptetési ellenőrzések* elvégzése, amikor az utasok (vagy a személyzet) az üdülési célú hajóút megkezdésekor felszállnak az üdülőhajóra,

– a Schengeni határellenőrzési kódex 8. cikke szerinti *beléptetési ellenőrzések* elvégzése, amikor az utasok (vagy a személyzet) az üdülési célú hajóút végén leszállnak az üdülőhajóról, – szervezett turisztikai kirándulások vagy egy schengeni kikötőben való közbenső megállás alatti egynapos utazások esetén a Schengeni határellenőrzési kódex 8. cikke szerinti *beléptetési és kiléptetési ellenőrzés mellőzése*,

– egy schengeni kikötőben való közbenső megállás alatti egynapos utazások esetén az üdülőhajó fedélzetén maradó utasok Schengeni határellenőrzési kódex 8. cikke szerinti *beléptetési és kiléptetési ellenőrzésének mellőzése*.

Ez nem érinti a tagállamok azon előjogát, hogy a belső biztonságot vagy az illegális bevándorlást fenyegető kockázatok elemzése alapján (a Schengeni határellenőrzési kódex 8. cikke szerinti ellenőrzésektől eltérő) ellenőrzéseket végezzenek üdülőhajókon a Schengeni határellenőrzési kódex VI. melléklete szerint. Amennyiben ilyen ellenőrzésekre kerül sor, az ellenőrzött harmadik országbeli állampolgárokat nem veszik nyilvántartásba az EES-ben.

* Jogonalap:

– [Schengeni határellenőrzési kódex \(VI. melléklet\)](#)

3. SÉTAHAJÓK ELLENŐRZÉSE

3.1. A sétahajózás sétahajó használata sportolási vagy turisztikai célból.

- 3.2. A valamely schengeni állam területén fekvő kikötőből érkező vagy oda induló sétahajón utazó személyeket nem kell határforgalom-ellenőrzésnek alávetni, és az ilyen hajó olyan kikötőbe is befuthat, amely nem minősül határátkelőhelynek.

Azonban az irreguláris bevándorlással kapcsolatos kockázatok értékelésének megfelelően, és különösen, ha valamely, a belső határellenőrzés nélküli térségen kívüli állam partvonala az érintett schengeni állam területének közvetlen közelében található, el kell végezni a személyek ellenőrzését és/vagy a sétahajó fizikai átkutatását.

- 3.3. A belső határellenőrzés nélküli térségen kívülről érkező sétahajó kivételesen olyan kikötőbe is befuthat, amely nem minősül határátkelőhelynek. Ilyen esetekben – annak érdekében, hogy a kikötőbe történő befutásra engedélyt kapjanak – a fedélzeten lévő személyeknek értesíteniük kell a kikötői hatóságokat. A kikötői hatóságoknak kapcsolatba kell lépniük a legközelebbi határátkelőhelynek kijelölt kikötő hatóságaival, hogy a hajó érkezését jelentsék. Az utasokkal kapcsolatos értesítést a fedélzeten tartózkodó személyekről készült lista kikötői hatóságokhoz történő benyújtásával kell megtenni. E listát legkésőbb érkezéskor a határőrök rendelkezésére kell bocsátani. Hasonlóképpen, amennyiben *vis maior* esete miatt a belső határellenőrzés nélküli térségen kívülről érkező sétahajónak olyan kikötőben kell kikötnie, amely nem minősül határátkelőhelynek, a kikötői hatóságoknak kapcsolatba kell lépniük a legközelebbi határátkelőhelynek minősülő kikötő hatóságaival, hogy a hajó érkezését jelentsék. E kivétel alkalmazása nem válhat általános szabállyá, és azt olyan rendkívüli körülményekre kell korlátozni, mint a *vis maior* (például szélsőséges időjárási körülmények, sürgősségi orvosi problémák, gép meghibásodása vagy egyéb műszaki problémák, kutatási-mentési műveletekben való részvétel stb.). A kivétel alkalmazását indokoló egyéb kivételes körülmények a következők lehetnek: sportesemények és olyan helyzetek, amelyek során rendkívül nagy számban érkeznek sétahajók egy adott földrajzi területre, ami jelentősen megnehezíti az adott átkelőhelyen megnövekedett tevékenység befogadását. Mindezen esetekben a határforgalom-ellenőrzést a legközelebbi (vagy egy közeli) határátkelőhely hatóságainak kell elvégezniük.

- 3.4. Az említett ellenőrzések során a hajó valamennyi műszaki jellemzőjét és a fedélzeten tartózkodó személyek nevét tartalmazó dokumentumot át kell adni. E dokumentum egy példányát át kell adni a beutazás és indulás szerinti kikötő hatóságainak. Amíg a hajó a schengeni vívmányokat teljeskörűen alkalmazó schengeni államok egyikének felségvizein marad, e jegyzék egy példányát a hajó iratai között kell tartani.
- 3.5. Az irreguláris bevándorlással kapcsolatos kockázatok értékelésétől függetlenül a sétahajókat szűrőpróbaszerű ellenőrzéseknek kell alávetni.

* Jogonalap:

– [Schengeni határellenőrzési kódex \(VI. melléklet\)](#)

4. A PART MENTI HALÁSZAT ELLENŐRZÉSE

- 4.1. A part menti halászat a halászat olyan fajtája, amelynek során a hajók naponta vagy 36 órán belül visszatérnek a belső határellenőrzés nélküli térségben található kikötőbe, anélkül hogy egy e térségen kívüli kikötőbe befutnának.
- 4.2. A part menti halászattal foglalkozó hajók személyzetét, akik minden nap vagy 36 órán belül visszatérnek a lajstromozási kikötőbe vagy a belső határellenőrzés nélküli térség területén fekvő bármely kikötőbe anélkül, hogy egy e térségen kívül fekvő kikötőben kikötnének, nem kell szisztematikus ellenőrzésnek alávetni.
- 4.3. Az irreguláris bevándorlással kapcsolatos kockázat fennállása esetén, és különösen, ha valamely harmadik állam partvonala az érintett schengeni állam területének közvetlen közelében található, el kell végezni a személyek ellenőrzését és/vagy a hajó fizikai átkutatását.
- 4.4. A belső határellenőrzés nélküli térségben található kikötőben nem lajstromozott, part menti halászattal foglalkozó hajók személyzetét a tengerészekre vonatkozó rendelkezéseknek megfelelően kell ellenőrizni ([az I. szakasz 5.3. pontja](#)). A hajó kapitányának értesítenie kell az illetékes hatóságokat a személyzeti lista változásáról és utasok esetleges jelenlétéről.

* Jogonalap:

– [Schengeni határellenőrzési kódex \(VI. melléklet\)](#)

5. KOMPJÁRATOK ELLENŐRZÉSE

- 5.1. A belső határellenőrzés nélküli térségen kívül fekvő kikötőből induló vagy oda érkező kompjáratok fedélzetén utazó személyeket ellenőrizni kell. Ezzel kapcsolatban a következő szabályokat kell alkalmazni:
- a) amennyiben lehetséges, az uniós polgárok, illetve az EGT-/svájci állampolgárok és családtagjaik számára külön sávokat kell létesíteni;
  - b) a gyalogosan közlekedő személyeket egyenként kell ellenőrizni;
  - c) a járművel utazókat a járműnél (a járműben vagy a jármű mellett) kell ellenőrizni;
  - d) a komp azon utasait, akik autóbusszal utaznak, gyalogosan közlekedő utasoknak kell tekinteni. Ezen utasoknak az ellenőrzéshez le kell szállniuk az autóbusról;
  - e) a nehéz tehergépjárművek vezetőit és kísérőiket a járműnél kell ellenőrizni. Ezt az ellenőrzést alapvetően a többi utas ellenőrzésétől elkülönítve kell elvégezni;
  - f) az ellenőrzések gyors elvégzése érdekében elegendő számú kaput kell biztosítani;
  - g) különösen a jogellenesen tartózkodó harmadik országbeli állampolgárok leleplezése céljából szűrőpróbaszerűen át kell kutatni az utasok által használt járműveket, valamint adott esetben a járműben elhelyezett rakományt és egyéb árut;
  - h) a komp személyzetének tagjait ugyanúgy kell kezelni, mint a kereskedelmi hajó személyzetének tagjait;
  - i) [e szakasz 1.3. pontja](#) (személyzeti és utaslisták benyújtásának kötelezettsége) nem alkalmazandó. Amennyiben a fedélzetén tartózkodó személyek listáját a Közösség tagállamainak kikötőibe érkező vagy onnan induló személyhajókon utazó személyek nyilvántartásáról szóló 98/41/EK tanácsi irányelv⁹⁶ szerint össze kell állítani, akkor a hajóparancsnoknak a lista egy példányát legkésőbb a belső határellenőrzés nélküli térségen kívül található kikötőből való elindulást követő harminc percen belül el kell

⁹⁶ A Tanács 98/41/EK irányelve (1998. június 18.) a Közösség tagállamainak kikötőibe érkező vagy onnan induló személyhajókon utazó személyek nyilvántartásáról (HL L 188., 1998.7.2., 35. o.).

küldenie a schengeni államokban található első érkezés szerinti kikötő illetékes hatóságának.

Az e pontban foglalt, a kompjáratok ellenőrzésére vonatkozó, a Schengeni határellenőrzési kódex VI. mellékletének 3.2.9. pontjában rögzített szabályok a „kompjáratok fedélzetén” végzett ellenőrzésekre vonatkoznak. A kompon kívül (a kompra történő felgördülés előtt vagy a kompról történő legördülés után) a gépjárműveken végzett ellenőrzések tekintetében a Schengeni határellenőrzési kódex VI. mellékletének 1.1.3. pontjában meghatározott, a szárazföldi határokkal kapcsolatos rugalmasabb szabályok alkalmazhatók. Fő szabály szerint a gépjárművel utazók az ellenőrzés alatt a gépjárműben maradhatnak. Azonban, ha a körülmények ezt indokolják, az utasokat fel lehet szólítani a járműből való kiszállásra. Ilyen helyzetben az utasok gyalogos sávokba is irányíthatók.

* Jogonalap:

– [Schengeni határellenőrzési kódex \(VI. melléklet\)](#)

- 5.2. Amennyiben a belső határellenőrzés nélküli térségen kívülről érkező, e térség területén több megállást végrehajtó komp felvesz kizárólag az út e térségen belüli hátralévő részére utasokat, ezen utasokat az indulási kikötőben kiléptetési, az érkezési kikötőben beléptetési ellenőrzésnek kell alávetni. Azon személyeket, akik a közbenső megállások alkalmával már a komp fedélzetén tartózkodnak és nem a belső határellenőrzés nélküli térség területén szálltak fel, az érkezési kikötőben kell ellenőrizni. Ennek az eljárásnak a fordítottját kell alkalmazni, ha a célország nem része a belső határellenőrzés nélküli térségnek.

6. A BELSŐ HATÁRELLENŐRZÉS NÉLKÜLI TÉRSÉGBEN TALÁLHATÓ KIKÖTŐK KÖZÖTTI TEHERSZÁLLÍTÓ JÁRATOK

- 6.1. Nem kell határforgalom-ellenőrzést végezni a belső határelLENŐRZÉS nélküli térségben található, ugyanazon két vagy több kikötő közötti teherszállító járatokon, amelyek nem kötnek ki e térségen kívül és árut szállítanak.

Mindazonáltal e hajók személyzetét és utasait is ellenőrizni kell, de csak akkor, ha ez a belső biztonsággal és az illegális bevándorlással kapcsolatos kockázatok értékelése alapján indokolt.

V. SZAKASZ A belvízi hajózás ellenőrzése

1. BELVÍZI HAJÓZÁS

- 1.1. A külső határ átlépésével járó belvízi hajózás magában foglalja valamennyi, üzleti vagy szabadidős célú hajó és úszó jármű használatát folyókon, csatornákon és tavakon.
- 1.2. A belvízi hajózás ellenőrzését ugyanúgy kell elvégezni, mint általában a tengeri fogalom ellenőrzését.
- 1.3. Az üzleti célú hajók tekintetében a kapitány és a fedélzeten alkalmazott személyek, akik szerepelnek a személyzeti listán, valamint e személyek családtagjai, akik a hajón laknak, a személyzet tagjának vagy azzal egyenértékűnek tekintendők.

* Jogonalap:

– [Schengeni határellenőrzési kódex \(VI. melléklet\)](#)

HARMADIK RÉSZ: HATÁRŐRIZET

1. A HATÁRŐRIZET CÉLJA

- 1.1. A külső határoknak a határátkelőhelyeken kívüli helyeken történő őrizete, valamint a határátkelőhelyeknek a hivatalos nyitvatartási időn túli őrizete az alábbi fő célokat szolgálja:
- a) a szabálytalan határátlépések megakadályozása;
  - b) a határokon átnyúló bűnözés elleni küzdelem;
  - c) a határt jogellenesen átlépő személyek elleni intézkedések alkalmazása vagy meghozatala;
  - d) a megbízható helyzetismeret és a reakcióképesség fenntartása;
  - e) a határt jogellenesen átlépők azonosításának és nyilvántartásba vételének támogatása.
- 1.2. A parancsnoknak meg kell hoznia a szabálytalan határátlépés megakadályozásához szükséges minden intézkedést, továbbá az irreguláris bevándorlással és a határokon átnyúló bűnözéssel kapcsolatos kockázatok értékelése alapján biztosítani kell a szükséges személyzetet és más erőforrásokat.

A felhasznált erőforrásokat a határ típusának és jellegének (szárazföldi, belvízi vagy tengeri) figyelembevételével kell kiválasztani.

2. A HATÁRŐRIZET MÓDSZEREI

- 2.1. Az őrizetet álló vagy mozgó egységek hajthatják végre, akik feladataikat az alábbi módszerekkel látják el:
- a) járőrözés;
  - b) az ismert vagy valószínűsített kockázatot jelentő helyeken való elhelyezkedés.
- 2.2. A szabálytalan határátlépések hatékony leleplezése érdekében az őrizeti időszakokat és módszereket gyakran és váratlanul kell változtatni.
- 2.3. A járőrözést végző határőrök fő feladatai:

- a) az adott terület megfigyelése;
- b) annak biztosítása, hogy a járőrözés területén a közrendet és a belső biztonságot nem fenyegeti veszély;
- c) az e területen lévő azon személyek okmányainak ellenőrzése, akiket a járőrscapat nem ismer;
- d) minden olyan gyanús személy megállítása, aki vélhetően nem rendelkezik okmányokkal, és e személyek felszólítása, hogy részletesen ismertessék a területen való tartózkodásuk okait;
- e) azon személyek megállítása és a legközelebbi határállomásra kísérése, akik a határt jogellenesen lépték át vagy ezt megkísérelték, a 14. életévüket betöltött menedékkérők és a határt szabálytalanul átlépő személyek tekintetében az azonosítás, az ujjnyomatok rögzítése és nyilvántartásba vétel a 603/2013/EU rendelettel összefüggő célokból;
- f) a szabálytalan határátlépéssel és egyéb határincidensekkel összefüggő bizonyítékok beszerzése.

A járőrözés során különleges nyomkereső kutyákat kell alkalmazni. A járőrözés és a határfelügyelet erősítése érdekében helikoptereket, járőröző hajókat és terepjáró járműveket is be kell vetni.

2.4. Az adott helyeken elhelyezkedő határőrök fő feladatai:

- a) azon helyek megfigyelése, amelyek a jogellenes határátlépés vagy csempészet tekintetében valószínűsített kockázatot jelentenek;
- b) azon személyek megállítása és a határállomásra kísérése, akik a határt jogellenesen lépték át vagy ezt megkísérelték.

2.5. A csempészett személyek és az embercsempészek elfogása érdekében a kapott információk alapján egyedi műveleteket kell szervezni.

2.6. A határőrizetet integrált, mobil és hordozható megfigyelőrendszerekkel és -berendezésekkel (pl. radarok, drónok, zárláncú televízió, különböző érzékelők, infravörös vagy hőkamerás éjjellátó berendezések) kell támogatni.

* Jogonalap:

– [Schengeni határellenőrzési kódex \(13. cikk\)](#)

NEGYEDIK RÉSZ: AZ ALKALMAZANDÓ JOGI ESZKÖZÖK JEGYZÉKE

• Uniós jog:

- [Egyezmény a Benelux Gazdasági Unió államai, a Németországi Szövetségi Köztársaság és a Francia Köztársaság kormányai között a közös határaikon történő ellenőrzések fokozatos megszüntetéséről szóló, 1985. június 14-i Schengeni Megállapodás végrehajtásáról](#) (aláírva: Schengen, 1990. június 19., [HL L 239., 2000.9.22., 19. o.](#)).
- [A Tanács 94/795/IB határozata \(1994. november 30.\)](#) a Tanács által az Európai Uniót létrehozó szerződés K.3. cikke (2) bekezdésének b) pontja alapján elfogadott együttes fellépésről a valamely tagállamban lakóhellyel rendelkező, harmadik országbeli diákok utazási könnyítéseiről ([HL L 327., 1994.12.19., 1. o.](#)).
- [A Tanács 1683/95/EK rendelete \(1995. május 29.\)](#) a vízumok egységes formátumának meghatározásáról ([HL L 164., 1995.7.14., 1. o.](#)).
- [Az Európai Unió Alapjogi Chartája](#) ([HL C 364., 2000.12.18., 1. o.](#)).
- [A Tanács 2001/51/EK irányelve \(2001. június 28.\)](#) az 1985. június 14-i Schengeni Megállapodás végrehajtásáról szóló egyezmény 26. cikkében foglalt rendelkezések kiegészítéséről ([HL L 187., 2001.7.10., 45. o.](#)).
- [A Tanács 333/2002/EK rendelete \(2002. február 18.\)](#) az érintett tagállam által el nem ismert úti okmányok birtokosai részére a tagállamok által kiadott vízumok beillesztésére szolgáló űrlapok egységes formátumáról ([HL L 53., 2002.2.23., 4. o.](#)).
- [A Tanács 1030/2002/EK rendelete \(2002. június 13.\)](#) a harmadik országok állampolgárai tartózkodási engedélye egységes formátumának megállapításáról ([HL L 157., 2002.6.15., 1. o.](#)).
- [A Tanács 693/2003/EK rendelete \(2003. április 14.\)](#) egyszerűsített átutazási okmány (FTD) és egyszerűsített vasúti átutazási okmány (FRTD) létrehozásáról, valamint a Közös Konzuli Utasítás és a Közös Kézikönyv módosításáról ([HL L 99., 2003.4.17., 8. o.](#)).
- [A Tanács 694/2003/EK rendelete \(2003. április 14.\)](#) a 693/2003/EK rendeletben előírt egyszerűsített átutazási okmány (FTD) és egyszerűsített vasúti átutazási okmány (FRTD) egységes formátumairól ([HL L 99., 2003.4.17., 15. o.](#)).
- [A Tanács 2004/265/EK határozata \(2004. március 8.\)](#) az Európai Közösség és a Kínai Népköztársaság állami idegenforgalmi hivatala között létrejött, a Kínai Népköztársaságból érkező turistacsoportok vízumairól és az ezzel összefüggő kérdésekről (ADS) szóló egyetértési megállapodás megkötéséről ([HL L 83., 2004.3.20., 12. o.](#)).
- Az Európai Parlament és a Tanács [851/2004/EK rendelete](#) (2004. április 21.) az Európai Betegségmegelőzési és Járványvédelmi Központ létrehozásáról ([HL L 142., 2004.4.30., 1. o.](#)).

- [Az Európai Parlament és a Tanács 2004/38/EK irányelve \(2004. április 29.\)](#) az Unió polgárainak és családtagjaiknak a tagállamok területén történő szabad mozgáshoz és tartózkodáshoz való jogáról (HL L 229., 2004.6.29., 35. o.).
- [A Tanács 2252/2004/EK rendelete \(2004. december 13.\)](#) a tagállamok által kiállított útlevelék és úti okmányok biztonsági jellemzőire és biometrikus elemeire vonatkozó előírásokról (HL L 385., 2004.12.29., 1. o.).
- [Az Európai Parlament és a Tanács 896/2006/EK határozata \(2006. június 14.\)](#) a személyek külső határokon történő, Svájc és Liechtenstein által a területükön történő átutazás céljából kiadott egyes tartózkodási engedélyeknek a tagállamok által történő egyoldalú elismerésén alapuló ellenőrzése egyszerűsített rendszerének bevezetéséről (HL L 167., 2006.6.20., 8. o.).
- [Az Európai Parlament és a Tanács 1931/2006/EK rendelete \(2006. december 20.\)](#) a tagállamok külső szárazföldi határain való kishatárforgalom szabályainak meghatározásáról, valamint a Schengeni Egyezmény rendelkezéseinek módosításáról (HL L 405., 2006.12.30., 1. o.).
- [A Tanács 2007/801/EK határozata \(2007. december 6.\)](#) a schengeni vívmányok rendelkezéseinek a Cseh Köztársaságban, az Észt Köztársaságban, a Lett Köztársaságban, a Litván Köztársaságban, a Magyar Köztársaságban, a Máltai Köztársaságban, a Lengyel Köztársaságban, a Szlovén Köztársaságban és a Szlovák Köztársaságban történő teljes körű alkalmazásáról (HL L 323., 2007.12.8., 34. o.).
- [Az Európai Parlament és a Tanács 300/2008/EK rendelete \(2008. március 11.\)](#) a polgári légi közlekedés védelmének közös szabályairól és a 2320/2002/EK rendelet hatályon kívül helyezéséről (HL L 97., 2008.4.9., 72. o.).
- [Az Európai Parlament és a Tanács 767/2008/EK rendelete \(2008. július 9.\)](#) a vízuminformációs rendszerről (VIS) és a rövid távú tartózkodásra jogosító vízumokra vonatkozó adatok tagállamok közötti cseréjéről (VIS-rendelet) (HL L 218., 2008.8.13., 60. o.).
- [A Tanács 2008/903/EK határozata \(2008. november 27.\)](#) a schengeni vívmányok rendelkezéseinek a Svájci Államszövetségben történő teljes körű alkalmazásáról (HL L 327., 2008.12.5., 15. o.).
- [810/2009/EK rendelet \(2009. július 13.\)](#) a Közösségi Vízumkódex létrehozásáról (vízumkódex) (HL L 243., 2009.9.15., 1. o.).
- [265/2010/EU rendelet \(2010. március 25.\)](#) a Schengeni Megállapodás végrehajtásáról szóló egyezménynek, valamint az 562/2006/EK rendeletnek a hosszú távú tartózkodásra jogosító vízummal rendelkező személyek mozgása tekintetében történő módosításáról (HL L 85., 2010.3.31., 1. o.).
- [A Tanács 2011/842/EU határozata \(2011. december 13.\)](#) a schengeni vívmányok rendelkezéseinek a Liechtensteini Hercegségben történő teljes körű alkalmazásáról (HL L 334., 2011.12.16., 27. o.).

- [2011/95/EU irányelv \(2011. december 13.\)](#) a harmadik országbeli állampolgárok és hontalan személyek nemzetközi védelemre jogosultként való elismerésére, az egységes menekült- vagy kiegészítő védelmet biztosító jogállásra, valamint a nyújtott védelem tartalmára vonatkozó szabályokról ([HL L 337., 2011.12.20., 9. o.](#)).
- [2013/32/EU irányelv \(2013. június 26.\)](#) a nemzetközi védelem megadására és visszavonására vonatkozó közös eljárásokról ([HL L 180., 2013.6.29., 60. o.](#)).
- [604/2013/EU rendelet \(2013. június 26.\)](#) egy harmadik országbeli állampolgár vagy egy hontalan személy által a tagállamok egyikében benyújtott nemzetközi védelem iránti kérelem megvizsgálásáért felelős tagállam meghatározására vonatkozó feltételek és eljárási szabályok megállapításáról (Dublini Rendelet) ([HL L 180., 2013.6.29., 31. o.](#)).
- [603/2013/EU rendelet \(2013. június 26.\)](#) a harmadik országbeli állampolgár vagy hontalan személy által a tagállamok egyikében benyújtott nemzetközi védelem iránti kérelem megvizsgálásáért felelős tagállam meghatározására vonatkozó feltételek és eljárási szabályok megállapításáról szóló 604/2013/EU rendelet hatékony alkalmazása érdekében az ujjenyomatok összehasonlítását szolgáló Eurodac létrehozásáról, továbbá a tagállamok bűnüldöző hatóságai és az Europol által az Eurodac-adatokkal való, bűnüldözési célú összehasonlítások kérelmezéséről, valamint a szabadságon, a biztonságon és a jog érvényesülésén alapuló térség nagyméretű IT-rendszereinek üzemeltetési igazgatását végző ügynökség létrehozásáról szóló 1077/2011/EU rendelet módosításáról ([HL L 180., 2013.6.29., 1. o.](#)).
- [Az Európai Parlament és a Tanács 1082/2013/EU határozata \(2013. október 22.\)](#) a határokon áttérjedő súlyos egészségügyi veszélyekről és a 2119/98/EK határozat hatályon kívül helyezéséről ([HL L 293., 2013.11.5., 1. o.](#)).
- [A Bizottság 118/2014/EU végrehajtási rendelete \(2014. január 30.\)](#) az egy harmadik ország állampolgára által a tagállamok egyikében benyújtott menedékjog iránti kérelem megvizsgálásáért felelős tagállam meghatározására vonatkozó szempontok és eljárási szabályok megállapításáról szóló 343/2003/EK tanácsi rendelet részletes alkalmazási szabályainak megállapításáról szóló 1560/2003/EK rendelet módosításáról ([HL L 39., 2014.2.8., 1. o.](#)).
- [Az Európai Parlament és a Tanács 565/2014/EU határozata \(2014. május 15.\)](#) a személyek külső határokon történő, egyes okmányoknak a Bulgária, Horvátország, Ciprus és Románia által a területükön történő átutazás és a bármely 180 napos időszakban 90 napot nem meghaladó tervezett tartózkodás céljából kiadott nemzeti vízumokkal egyenértékűként való egyoldalú elismerésén alapuló, ellenőrzése egyszerűsített rendszerének bevezetéséről, valamint a 895/2006/EK és az 582/2008/EK határozat hatályon kívül helyezéséről ([HL L 157., 2014.5.27., 23. o.](#)).
- [Az Európai Parlament és a Tanács 2014/66/EU irányelve \(2014. május 15.\)](#) a harmadik országbeli állampolgárok vállalaton belüli áthelyezés keretében történő belépésének és tartózkodásának feltételeiről ([HL L 157., 2014.5.27., 1. o.](#)).

- [Az Európai Parlament és a Tanács \(EU\) 2016/399 rendelete \(2016. március 9.\) a személyek határátlépésére irányadó szabályok uniós kódexéről \(Schengeni határellenőrzési kódex\) \(HL L 77., 2016.3.23., 1. o.\).](#)
- [Az Európai Parlament és a Tanács \(EU\) 2016/679 rendelete \(2016. április 27.\) a természetes személyeknek a személyes adatok kezelése tekintetében történő védelméről és az ilyen adatok szabad áramlásáról, valamint a 95/46/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről \(általános adatvédelmi rendelet\) \(HL L 119., 2016.5.4., 1. o.\).](#)
- [Az Európai Parlament és a Tanács \(EU\) 2016/680 irányelve \(2016. április 27.\) a személyes adatoknak az illetékes hatóságok által a bűncselekmények megelőzése, nyomozása, felderítése, a vádeljárás lefolytatása vagy büntetőjogi szankciók végrehajtása céljából végzett kezelése tekintetében a természetes személyek védelméről és az ilyen adatok szabad áramlásáról, valamint a 2008/977/IB tanácsi kerethatározat hatályon kívül helyezéséről \(HL L 119., 2016.5.4., 89. o.\).](#)
- [Az Európai Parlament és a Tanács \(EU\) 2016/801 irányelve \(2016. május 11.\) a harmadik országbeli állampolgárok kutatás, tanulmányok folytatása, gyakorlat, önkéntes szolgálat, diákcsereprogramok vagy oktatási projektek, és au pair tevékenység céljából történő beutazásának és tartózkodásának feltételeiről \(HL L 132., 2016.5.21., 21. o.\).](#)
- [A Tanács \(EU\) 2017/733 határozata \(2017. április 25.\) a schengeni vívmányok Schengeni Információs Rendszerre vonatkozó rendelkezéseinek a Horvát Köztársaságban történő alkalmazásáról \(HL L 108., 2017.4.26., 31. o.\).](#)
- [Az Európai Parlament és a Tanács \(EU\) 2018/1860 rendelete \(2018. november 28.\) a Schengeni Információs Rendszernek a jogellenesen tartózkodó harmadik országbeli állampolgárok visszaküldése céljából történő használatáról \(HL L 312., 2018.12.7., 1. o.\).](#)
- [Az Európai Parlament és a Tanács \(EU\) 2018/1861 rendelete \(2018. november 28.\) a határforgalom-ellenőrzés terén a Schengeni Információs Rendszer \(SIS\) létrehozásáról, működéséről és használatáról, a Schengeni Megállapodás végrehajtásáról szóló egyezmény módosításáról, valamint az 1987/2006/EK rendelet módosításáról és hatályon kívül helyezéséről \(HL L 312., 2018.12.7., 14. o.\).](#)
- [Az Európai Parlament és a Tanács \(EU\) 2018/1862 rendelete \(2018. november 28.\) a rendőrségi együttműködés és a büntetőügyekben folytatott igazságügyi együttműködés terén a Schengeni Információs Rendszer \(SIS\) létrehozásáról, működéséről és használatáról, a 2007/533/IB tanácsi határozat módosításáról és hatályon kívül helyezéséről, valamint az 1986/2006/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet és a 2010/261/EU bizottsági határozat hatályon kívül helyezéséről \(HL L 312., 2018.12.7., 56. o.\).](#)
- [Az Európai Parlament és a Tanács \(EU\) 2018/1806 rendelete \(2018. november 14.\) a külső határok átlépésekor vízumkötelezettség alá eső, illetve az e kötelezettség alól mentes harmadik országbeli állampolgárok országainak felsorolásáról \(HL L 303., 2018.11.28., 39. o.\).](#)

- [A Tanács \(EU\) 2018/934 határozata \(2018. június 25.\)](#) a schengeni vívmányok Schengeni Információs Rendszerre vonatkozó fennmaradó rendelkezéseinek a Bolgár Köztársaságban és Romániában való hatályba léptetéséről (HL L 165., 2018.7.2., 37. o.).
- [Az Európai Parlament és a Tanács \(EU\) 2019/1157 rendelete \(2019. június 20.\)](#) az uniós polgárok személyazonosító igazolványai és a szabad mozgás jogával élő uniós polgárok és azok családtagjai részére kiállított tartózkodási okmányok biztonságának megerősítéséről (HL L 188., 2019.7.12., 67. o.).
- [A Bizottság C\(2020\) 395 final végrehajtási határozata \(2020.1.28.\)](#) a C(2010) 1620 végleges határozatnak a vízumkérelmek feldolgozásáról és a kiadott vízumok módosításáról szóló kézikönyv (Uniós Vízumkódex kézikönyv I.) felváltása tekintetében való módosításáról.

- **Nemzetközi jog:**

- [A nemzetközi polgári repülésről szóló, 1944. december 7-i egyezmény \(ICAO-egyezmény\) 2. és 9. melléklete.](#)
- [Az emberi jogok védelméről szóló, 1950. november 4-i európai egyezmény és jegyzőkönyvei.](#)
- Az 1967. január 31-i [New York-i jegyzőkönyvvel](#) módosított, [a menekültek helyzetére vonatkozó, 1951. július 28-i genfi egyezmény.](#)
- [1961. április 18-i Bécsi egyezmény a diplomáciai kapcsolatokról.](#)
- [A nemzetközi tengeri forgalom könnyítéséről szóló, 1965. április 9-i egyezmény.](#)
- [Megállapodás egyrészről az Európai Közösség és annak tagállamai, másrészről a Svájci Államszövetség között a személyek szabad mozgásáról, \(HL L 114., 2002.4.30., 6. o.\).](#)
- [A tengerészek személyazonossági okmányairól szóló, 2003. június 19-i \(185. sz.\) ILO-egyezmény.](#)
- [Kétoldalú megállapodások a kishatárforgalomról.](#)
- [Megállapodás a Nagy-Britannia és Észak-Írország Egyesült Királyságának az Európai Unióból és az Európai Atomenergia-közösségből történő kilépéséről \(HL C 384I., 2019.11.12., 1. o.\).](#)

A. FÜGGELÉK

ÉRTESÍTÉSI ELJÁRÁS

Amennyiben egy tagállam⁹⁷ a Schengeni határellenőrzési kódex 8. cikke (2a) bekezdésének megfelelően nem teljes körű ellenőrzést kíván lefolytatni a szabad mozgás uniós jogával rendelkező személyek vonatkozásában, a nem teljes körű ellenőrzés alkalmazásának szándékáról haladéktalanul értesítenie kell:

- a) a többi tagállamot;
- b) az Európai Határ- és Partvédelmi Ügynökséget (a továbbiakban: Ügynökség); valamint
- c) a Bizottságot.

Az érintett tagállam dönthet úgy, hogy az értesítést vagy annak részeit minősített adatnak nyilvánítja.

Az értesítésben az alábbiak szerint ismertetni kell az eltérés indokolását, alkalmazási körét és időtartamát az értesítés hatékony érvényesülésének („*effet utile*”) biztosítására, mindenekelőtt lehetővé téve a többi tagállam, a Bizottság és az Ügynökség számára a lehetséges aggályok kifejezését.

Az indokolást az egyes határátkelőhelyen végzett szisztematikus ellenőrzésektől való eltérés szempontjából meghatározó, objektív elemekkel kell alátámasztani.

Mindenekelőtt az érintett tagállamnak az alábbiakat kell ismertetnie:

- az érintett határátkelőhely forgalmának főbb jellemzői, mint például a határon átkelő személyek kategóriája,
- a szóban forgó határt átlépő, harmadik országbeli állampolgárok becsült aránya, valamint a személyek szabad mozgásának uniós jogával rendelkező személyek aránya,
- annak feltüntetése, hogy a várakozási idő állítólagos növekedését a szisztematikus ellenőrzések okozzák (és nem pedig például a határátkelőhely közelében folyó közúti munkálatok). A közelgő munkaszüneti időszakokra történő általános utalás nem elegendő ebben a tekintetben. Nincsen minden tagállamra vagy határátkelőhelyre egyaránt érvényes, univerzális mutató a határforgalom áramlására gyakorolt aránytalan hatás jelzésére. A várakozási időre vonatkozó aránytalan hatás értékelése során nem lehet figyelmen kívül hagyni az átlagos várakozási időt vagy az előzetesen tapasztalt késedelmeket,
- hogyan fogja az eltérés orvosolni az érintett határátkelőhely(ek)en a határforgalom áramlására gyakorolt aránytalan hatást.

⁹⁷ Ebben a szövegben a „tagállam” kifejezésbe a négy schengeni társult ország is beleértendő.

Az érintett határátkelőhely(ek)et meg kell nevezni.

Az eltérés tervezett időtartamának arányosnak kell lennie, és nem haladhatja meg a szükséges mértéket. Az eltérés végső határidejét minden egyes határátkelőhely tekintetében jelezni kell. Határidő nélküli eltéréseket nem lehet elfogadni. A Schengeni határellenőrzési kódex 15. cikkével összhangban a tagállamok kötelesek megfelelő létszámú személyi állományt és elegendő számú eszközt alkalmazni a releváns adatbázisok lekérdezésével történő szisztematikus ellenőrzések lefolytatásának biztosítására.

A Schengeni határellenőrzési kódex 8. cikkének (2a) bekezdésével összhangban a tagállamnak az értesítésben fel kell tüntetnie a kockázatértékelés Ügynökséghez történő továbbításának dátumát, valamint ismertetnie kell a kockázatértékelés főbb elemeit, hogy lehetővé tegyék az ilyen értesítés címzettjei számára, hogy tájékozottan tudjanak állást foglalni.

Amennyiben a többi tagállamnak, az Ügynökségnek vagy a Bizottságnak aggályai merülnek fel az adatbázisok szisztematikus lekérdezésének szabályától való eltérésre irányuló szándékkal kapcsolatban, akkor azokról az értesítés kézhezvételétől számított két héten belül tájékoztatniuk kell a szóban forgó tagállamot. A tagállam köteles figyelembe venni ezeket az aggályokat.

A tagállamoknak létre kell hozniuk belső kommunikációs csatornáikat, és az egyes tagállamok állandó képviselőjén keresztül értesíteniük kell a többi tagállamot és a Bizottságot az értesítésnek az állandó képviselő kapcsolattartó pontjához, illetve a funkcionális postafiókhoz (<mailto:HOME-B1-BORDERS@ec.europa.eu>) történő eljuttatásával.

B. FÜGGELÉK

A SCHENGENI HATÁRELLENŐRZÉSI KÓDEX 8. CIKKE SZERINTI, A RELEVÁNS ADATBÁZISOK LEKÉRDEZÉSÉVEL TÖRTÉNŐ SZISZTEMATIKUS ELLENŐRZÉSEK ELVÉTŐL VALÓ ELTÉRÉS VÉGREHAJTÁSÁRA VONATKOZÓ ELJÁRÁS, VALAMINT A KOCKÁZATÉRTÉKELÉS

A Schengeni határellenőrzési kódex 8. cikkének (2a) bekezdése lehetővé teszi a tagállamok számára, hogy eltérjenek a releváns adatbázisok lekérdezésével történő szisztematikus ellenőrzések elvétől a külső határokat átlépő, a személyek szabad mozgásának uniós jogával rendelkező személyek tekintetében, amennyiben két kumulatív feltétel teljesül:

1. Az érintett tagállamnak bizonyítania kell, hogy a szabad mozgás uniós jogával rendelkező személyek szisztematikus ellenőrzése aránytalan hatást gyakorol a határforgalom áramlására.
2. Az eltérésre vonatkozó határozat meghozatala előtt az érintett tagállamnak egy kockázatértékelést kell készítenie, amelyben bemutatja, hogy a szabad mozgás uniós jogával rendelkező személyek nem teljes körű ellenőrzése nem vezet biztonsági kockázatokhoz.

Az ideiglenes eltérésre vonatkozó rendelkezések hatékony érvényesülésének biztosítása érdekében a nem teljes körű ellenőrzés lefolytatására vonatkozó kockázatokkal és az eltérési szándékról szóló értesítést követő intézkedésekkel kapcsolatosan egyértelművé kell tenni az alábbi vonatkozásokat:

A. A kockázatértékelés

1. Az eltérést bevezetni szándékozó tagállam kockázatértékelést készít a közös integrált kockázatelemzési modell (CIRAM) módszertana szerint.

Az Ügynökség a tagállamokkal szorosan együttműködve egy szabványos jelentéstételi sablont dolgoz ki, amelyben felhasználja a többi, már meglévő kockázatértékeléssel és sebezhetőségi értékeléssel kapcsolatos szinergiákat, továbbá a sablonhoz online hozzáférést biztosít.

2. Az alacsony [vagy közepes] veszélyt megállapító kockázatértékelést – a szabványos jelentéstételi sablon felhasználásával – továbbítják az Ügynökségnek az eltérés tényleges végrehajtása előtt. Kivételes körülmények (például egy adott határátkelőhelyen az EU/EGT/CH utasok kivételes és előre nem látható beáramlása) esetén a kockázatértékelést az eltérés végrehajtásával egyidejűleg is be lehet nyújtani, de kizárólag akkor, ha az értesítés már önmagában széleskörű tájékoztatást nyújtott a határforgalomra gyakorolt azonnali aránytalan hatásról a konkrét határátkelőhely vonatkozásában.

A Schengeni határellenőrzési kódex 8. cikke (2a) bekezdésének második albekezdése szerint:
„A kockázatértékelésben meg kell indokolni az adatbázisok lekérdezésével végzett, nem teljes körű ellenőrzés ideiglenes alkalmazását, figyelembe kell venni többek között a határforgalom

áramlására gyakorolt aránytalan hatásokat, továbbá a kockázatértékelésnek statisztikát kell tartalmaznia az utasokra, valamint a határokon átnyúló bűnözéssel kapcsolatos esetekre vonatkozóan. A kockázatértékelést rendszeresen frissíteni kell.” Mivel az eltérések csak a szabad mozgás uniós jogával rendelkező személyekre vonatkozhatnak, a kockázatértékelésnek azon kockázat felmérésére kell összpontosítania, amelyet az ilyen személyek jelentenek a konkrét határátkelőhelyekre.

Konkréтан, a Schengeni határellenőrzési kódex 8. cikke (2a) bekezdésében meghatározott tagállami kockázatértékelésnek, amely a közös integrált kockázatelemzési modell (CIRAM) szerint készült, az alábbiakat kell tartalmaznia:

- I. Az adatbázisok lekérdezésével végzett, nem teljes körű ellenőrzés ideiglenes alkalmazása indokolásának leírása, mennyiségi adatok megadása (pl. várható utasforgalom, utasonkénti feldolgozási idő vagy hasonló), amely bemutatja a kiválasztott határátkelőhely(ek) forgalmának áramlására a kapacitásnövelési opciók kimerítése után gyakorolt aránytalan hatást.
- II. A szabad mozgás uniós jogával rendelkező azon utasok teljes számának becsült aránya és domináns profilja, akik kockázatot jelenthetnek bármely tagállam közrendjére, belső biztonságára, közegészségügyére vagy nemzetközi kapcsolataira a szisztematikus ellenőrzésektől való eltérés alkalmazásának idején.
- III. Az eltérésnek a tagállamok biztonságára – azaz közrendjére, belső biztonságára stb. – gyakorolt lehetséges hatásának értékelése, amely tartalmazza az eltérésnek a többi tagállamba irányuló utazási csatlakozásra gyakorolt lehetséges hatásának értékelését.

Nem eredményezhet eltérést az a kockázatértékelés, amely azt állapítja meg, hogy a valamely tagállam közrendjét, belső biztonságát, nemzetközi kapcsolatait vagy közegészségügyét érő kockázatok magasak.

Azon kockázatértékelés alapján, amely azt állapítja meg, hogy a valamely tagállam közrendjével, belső biztonságával, közegészségügyével vagy nemzetközi kapcsolataival kapcsolatos kockázat alacsony [vagy közepes], az érintett tagállam feltünteti, hogy az egyes érintett határátkelőhelyek vonatkozásában meghatározott kockázatokat megfelelő stratégiákkal és eszközökkel mérséklék. Ezen stratégiák és eszközök leírását az Ügynökséghez továbbítandó kockázatértékelésben kell szerepeltetni.

3. Az Ügynökség a szóban forgó tagállammal közösen megállapított határidőn belül értékeli az elküldött kockázatértékelést. Az Ügynökség a tagállamok által benyújtott kockázatértékelések elbírálásához felhasználhat saját forrásokat és információkat, különösen a sebezhetőségi értékelések keretében gyűjtött információkat. Az Ügynökség tanácsot kérhet az Europoltól és a többi uniós ügynökségtől.

- A. Abban az esetben, ha a kockázatértékelés hiányos vagy a megadott információk nem relevánsak, az Ügynökségnek a lehető leghamarabb kapcsolatba kell lépnie az érintett tagállammal, hogy további információhoz/indokoláshoz jusson.
Abban az esetben, ha az elvégzett kockázatértékelést nem nyújtják be az Ügynökséggel egyeztetett határidőn belül, az Ügynökségnek – miután egy utolsó megkeresést intézett az érintett tagállamhoz – riasztania kell a többi tagállamot és a Bizottságot a helyzetről.
- B. Abban az esetben, ha nézeteltérés van az érintett tagállam és az Ügynökség között a benyújtott kockázatértékelés teljeskörűsége és relevanciája tekintetében, arra töreksenek, hogy kétoldalú alapon közös megállapodásra jussanak észszerű (legfeljebb kéthetes) határidőn belül.

Amennyiben a nézeteltérések továbbra is fennállnak, az Ügynökségnek riasztania kell a Bizottságot és a többi tagállamot. Az Ügynökség, az érintett tagállam, a Bizottság és adott esetben más tagállamok részvételével ülést lehet összehívni. Ilyen esetben a Bizottság megszervezi az ülést, amelyre meghívja az érintett érdekelt feleket.

Az Ügynökség véleményét először a kockázatértékelést benyújtó tagállamhoz kell eljuttatni észrevételezés céljából. Az Ügynökségnek tájékoztatnia kell a Bizottságot és a többi tagállamot az álláspontjáról.

4. Az érintett tagállamnak rendszeresen frissítenie kell a kockázatértékelést. Ennek során, ahol ez alkalmazható, az A.1–A.3. pontban leírt eljárást kell követni.

B. Értesítés az eltérési szándékról és ilyen értesítést követő intézkedések

1. Az érintett tagállam értesíti eltérési szándékáról a többi tagállamot, a Bizottságot és az Ügynökséget. Az értesítésnek meg kell felelnie az e kézikönyv A. függelékében meghatározott minimumkövetelményeknek.
2. Ha a tagállamoknak, az Ügynökségnek vagy a Bizottságnak aggályai vannak az adatbázisok lekérdezésével folytatott, nem teljes körű ellenőrzések végzésére irányuló szándékkal kapcsolatban, aggályaikról haladéktalanul tájékoztatniuk kell a szóban forgó tagállamot. A többi tagállam vagy a Bizottság felkérheti az Ügynökséget az aggályaik megalapozottságának vizsgálatára.

Az aggályokat felvető tagállamok az Ügynökséget, a Bizottságot és a többi tagállamot is tájékoztathatják aggályaikról. Míg az aggályokról főszabályként az eltérési szándékot bejelentő tagállammal kétoldalú alapon kell tárgyalni, az aggályok száma vagy jellege miatt (pl. ugyanahhoz a vonatkozáshoz kapcsolódnak) ülést lehet összehívni az aggályokat felvető valamennyi fél részvételével, erről ezzel egyidejűleg tájékoztatni kell az összes többi, aggályok benyújtására jogosult, de végül ezzel nem élő felet. Ilyen ülés bármely jogosult fél kezdeményezésére összehívható. A Bizottság feladata az ilyen ülés megszervezése és levezetése.

3. A szabad mozgás uniós jogával rendelkező személyek vonatkozásában az adatbázisok szisztematikus lekérdezésétől eltérni szándékozó tagállamnak figyelembe kell vennie az ilyen aggályokat.

4. Az érintett tagállamnak hathavonta jelentést kell tennie a Bizottságnak és az Ügynökségnek a szabad mozgás uniós jogával rendelkező személyek vonatkozásában az adatbázisok nem teljes körű lekérdezésének alkalmazásáról. A jelentéseknek részletes információkat kell tartalmazniuk a nem teljes körű ellenőrzések tényleges alkalmazásáról a konkrét határátkelőhelyeken, az eltéréssel érintett határátkelőhelyeken a határforgalom áramlására vonatkozó adatokról, és az eltéréseknek az érintett tagállam közrendjére, belső biztonságára, közegészségügyére vagy nemzetközi kapcsolataira vonatkozó kockázatértékelés alakulására gyakorolt hatásáról.

A tagállamnak a jelentésében az eltéréssel érintett minden egyes határátkelőhely és időszak vonatkozásában fel kell tüntetnie legalább az alábbi információkat:

- az eltérések alkalmazásának pontos időtartama (Kezdődött: UTC szerinti óra, perckor. Befejeződött: UTC szerinti óra, perckor.),
- azon utasok száma – állampolgárság és az utazás iránya szerinti bontásban (beléptetés/kiléptetés) –, akik a határt átlépték,
- a szabad mozgás uniós jogával rendelkező azon személyek száma – állampolgárság és az utazás iránya szerinti bontásban (beléptetés/kiléptetés) –, akik vonatkozásában a beléptetéskor nem kérdezték le az adatbázist,
- a szabad mozgás uniós jogával rendelkező azon személyek száma – állampolgárság és az utazás iránya szerinti bontásban (beléptetés/kiléptetés) –, akik vonatkozásában lekérdezték az adatbázist,
- a releváns adatbázis alapján a nem teljes körű ellenőrzéseknek alávetett utasokra vonatkozó találatok száma, az utazás iránya (beléptetés/kiléptetés), állampolgárság és adatbázisok szerinti bontásban.

Ezenkívül, amennyiben alkalmazható, az érintett tagállamnak határátkelőhely szerinti és havi bontásban meg kell adnia az alábbi, tágabb összefüggésekre vonatkozó információkat, a jelentéstételi időszak vonatkozásában⁹⁸:

---

⁹⁸ Ez a jelentéstételi kötelezettség az első jelentéstételt követően felülvizsgálható.

- azon utasok száma – állampolgárság és az utazás iránya szerinti bontásban (beléptetés/kiléptetés) –, akik a határt átlépték,
- a releváns adatbázisok szisztematikus lekérdezése során kapott találatok száma, az utazás iránya (beléptetés/kiléptetés), valamint állampolgárság szerinti bontásban.

A HATÁRŐRÖKNEK SZÓLÓ GYAKORLATI KÉZIKÖNYV

MELLÉKLETEINEK LISTÁJA

1. A határellenőrzésért felelős nemzeti szolgálatok listája.
2. A határigazgatási kérdésekben megkereshető tagállami kapcsolattartó pontok listája.
3. A beléptető- és kiléptetőbélyegzők biztonsági kódjairól szóló információcseréért felelős kapcsolattartó pontok listája.
4. A határátkelőhelyek listája.
5. A külső határok átlépésére jogosító és vízummal ellátható úti okmányok táblázata (= a vízumkódex-kézikönyv 10. melléklete [ugyanazon cím]).
6. A külső határok átlépésekor vízumkötelezettség hatálya alá tartozó, illetve az e kötelezettség alól mentes harmadik országbeli állampolgárok országainak listája (= a vízumkódex-kézikönyv 1. melléklete).
7. A schengeni államok által kiállított vízummal/tartózkodási engedéllyel rendelkező harmadik országbeli állampolgárok átutazása Bulgária, Ciprus és Románia területén.
8. A vízumkötelezettség alóli, a diplomata-, szolgálati és egyéb hivatalos útlevelek birtokosaira vonatkozó kivételek (= a vízumkódex-kézikönyv 5. melléklete: „Információk a vízumkötelezettség tekintetében fennálló nemzeti eltérésekről”).
9. A vízumkötelezettség alóli, az elismert menekültekre és hontalan személyekre vonatkozó kivételek (= a vízumkódex-kézikönyv 5. melléklete: „Információk a vízumkötelezettség tekintetében fennálló nemzeti eltérésekről”).
10. A vízumkötelezettség alóli egyéb kivételek (= a vízumkódex-kézikönyv 5. melléklete: „Információk a vízumkötelezettség tekintetében fennálló nemzeti eltérésekről”).
11. A vízumkötelezettség alóli, a kereső tevékenységet végző személyekre vonatkozó kivételek (= a vízumkódex-kézikönyv 5. melléklete: „Információk a vízumkötelezettség tekintetében fennálló nemzeti eltérésekről”).
12. Azon harmadik országok listája, amelyek állampolgáraitra kiterjed a repülőtéri tranzitvízum-kötelezettség.

(= a vízumkódex-kézikönyv 7. melléklete:

- 7A. melléklet: „Azon harmadik országok közös jegyzéke, amelyek állampolgárainak repülőtéri tranzitvízummal kell rendelkezniük, amikor a tagállamok területén található repülőterek nemzetközi tranzitterületén áthaladnak”.
  - 7B. melléklet: „Azon harmadik országok jegyzéke, amelyek állampolgárainak repülőtéri tranzitvízummal kell rendelkezniük, amikor valamely tagállam(ok) területén található repülőterek nemzetközi tranzitterületén áthaladnak”.
  - 7C. melléklet: „Azon tartózkodási engedélyek jegyzéke, amelyek birtokosukat a tagállamok repülőterein repülőtéri tranzitvízum birtoklásának kötelezettsége nélküli áthaladásra jogosítják fel”.
13. A vízümbélyegek egységes formátuma, valamint a műszaki előírásaikra és biztonsági elemekre vonatkozó információk (= a vízumkódex-kézikönyv 19. melléklete: „A vízümbélyeg”).
  14. Hogyan kell kitölteni a vízümbélyeget (= a vízumkódex-kézikönyv 20. melléklete: „A vízümbélyegek kitöltése”).
  15. Szükség esetén a „Megjegyzések” rovatban feltüntetendő információk (= a vízumkódex-kézikönyv 22. melléklete: „Nemzeti bejegyzések a vízümbélyeg »Megjegyzések« rovatában”).
  16. Utasítások az optikailag olvasható területre történő adatbevitelhez (ez a melléklet felesleges, az információkat e kézikönyv 14. melléklete tartalmazza).
  17. A kitöltött vízümbélyegek mintája (további iránymutatások) (= a vízumkódex-kézikönyv 21. melléklete: „Példák kitöltött vízümbélyegek”).
  18. Példák a tagállamok által kiadott vízümbélyegek (fényképekkel).
  19. Egyszerűsített átutazási okmány (FTD) és Egyszerűsített vasúti átutazási okmány (FRTD).
  20. A tagállamok külügyminisztériumai által kiadott igazolványok mintája.
  21. A vízumkérelmek feldolgozásával kapcsolatban felmerülő eljárási költségeknek megfelelően – euróban – felszámítandó díjak (további információkért lásd a vízumkódex-kézikönyv 4.4. pontját).
  22. A tagállamok által kiadott tartózkodási engedélyek listája.
  23. A tagállamok által kiadott tartózkodási engedélyek mintája.
  24. A beutazási feltételek teljesítését igazoló okmányok.

25. A nemzeti hatóságok által meghatározott, a külső határok átlépéséhez szükséges referenciaösszegek (= a vízumkódex-kézikönyv 18. melléklete).
26. Formanyomtatvány a rövid távú tartózkodás időtartamára vonatkozó feltételek betartásával kapcsolatos bizonyíték jóváhagyásához, ha az úti okmányban nem szerepel beléptetőbélyegző-lenyomat.
27. A jogellenes beutazás vélelmének megdöntésével kapcsolatos nemzeti gyakorlatok hiányzó bélyegzőlenyomat esetén.
28. A határon a beléptetés megtagadásához használt formanyomtatvány, ideértve a vízum megsemmisítéséről vagy visszavonásáról szóló értesítéshez és indokoláshoz használt, a megsemmisítés indokait alátámasztó formanyomtatványt is.
29. Utasítások a vízumkötelezettség alá eső átutazó tengerészek részére a határon történő vízumkiadáshoz (= a vízumkódex-kézikönyv 26. melléklete).
30. Az Európai Unión belül iskolai kirándulás keretében utazó diákok listája (= a vízumkódex-kézikönyv 3. melléklete).
31. A SIS-be bevitt személyes adatokhoz való hozzáférés iránti kérelmek fogadására illetékes nemzeti hatóságok listája.
32. A határátkelőhelyeken a sávokat jelölő jelzőtáblák mintája.
33. A szerződő felek által kidolgozott, meghívást, költségviselést és magánjellegű szállásadást igazoló egységesített nyomtatványminták (= a vízumkódex-kézikönyv 15. melléklete: „A tagállamok költségviselés és/vagy magánjellegű szállásadás igazolására szolgáló formanyomtatványainak mintája”).
34. A kiegészítő védelemre jogosult menekültek és hontalan személyek számára kiadott okmányok mintája.
35. Közös okmányok mintája.
36. A kishatárforgalomról szóló megállapodások jegyzéke és a tagállamok által e célra kiadott engedélyek mintája.
37. A kiskorúakról szóló konzultáció céljából megkereshető nemzeti kapcsolattartó pontok listája.
38. Iránymutatás az uniós tagállamok külső határait az Unió belüli szolgáltatásnyújtás céljából átlépő török állampolgárok mozgásáról (= a vízumkódex-kézikönyv 6. melléklete).

39. Formanyomtatvány kiutasítási határozat elismeréséhez a szárazföldi átutazás lehetővé tétele érdekében.
40. Igazolás nemzetközi közlekedési dolgozók számára.
41. A jogszerű tartózkodás meghosszabbítása a Covid19-cel összefüggésben – nemzeti gyakorlatok.
42. Iránymutatás a kilépésről rendelkező megállapodás kedvezményezettjeivel szemben alkalmazott bánásmódról.
43. Olyan okmányok mintái, amelyeket a kilépésről rendelkező megállapodások (EU–UK, IS/LI/NO–UK, CH–UK) kedvezményezettjei a 2020. február 21-i C(2020) 1114 final bizottsági végrehajtási határozattal⁹⁹ (lásd még e kézikönyv 42. mellékletét is) vagy az egyfelől Izland, Liechtenstein és Norvégia, másfelől Svájc által kötött, a kilépésről rendelkező megállapodásokkal összhangban kiállított új tartózkodási okmány birtokolása előtt birtokolhatnak.

---

⁹⁹ A Bizottság végrehajtási határozata (2020.2.21.) a tagállamok által a Nagy-Britannia és Észak-Írország Egyesült Királyságának az Európai Unióból és az Európai Atomenergia-közösségből történő kilépéséről szóló megállapodás 18. cikkének (1) és (4) bekezdése, valamint 26. cikke értelmében kiállítandó okmányokról (C(2020) 1114 final).